

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY MĘCINKA NA LATA 2026-2031

Spis treści

Spis treści

Wstęp	5
1. Uwarunkowania prawne	6
1.1 Wykaz pojęć stosowanych w opracowaniu	7
2. Powiązanie GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
2.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	10
2.3 Zgodność z prawem wodnym	12
3. Synteza diagnozy wyznaczającej obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	19
3.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	19
3.2 Wyróżnienie obszarów statystycznych	20
3.3 Dobór kryteriów delimitacji	21
3.4 Podsumowanie analizy	24
3.5 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	29
4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	36
4.1 Obszar rewitalizacji – wprowadzenie	37
4.1 Podobszar Męcinka	37
Sfera społeczna	39
Sfera gospodarcza	43
Sfera środowiskowa	43
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	44
Sfera techniczna	45
4.2 Podobszar Małuszów	49
Sfera społeczna	50
Sfera gospodarcza	53
Sfera środowiskowa	54
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	55
Sfera techniczna	56
4.3 Podobszar Muchów	58
Sfera społeczna	60
Sfera gospodarcza	62
Sfera środowiskowa	62
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	63
Sfera techniczna	64
4.4 Wnioski z analizy pogłębionej obszaru rewitalizacji	66
5. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	70
6. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	72
7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	74
8. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	100
8.1 Komplementarność przestrzenna	100
8.2 Komplementarność problemowa	100
8.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	101
8.4 Komplementarność międzyokresowa	101
8.5 Komplementarność źródeł finansowania	103
8.6 Podsumowanie komplementarności	104

8.7 Mechanizmy integracji.....	107
8.8 Dostępność	108
9. Indykatywne ramy finansowe	110
10. Opis struktury zarządzania	112
11. System monitoringu.....	114
11.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	114
11.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	115
11.3 Aktualizacja GPR.....	115
11.4 Harmonogram realizacji	116
11.5 Koszty zarządzania	117
12. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej.....	118
12.1 Upowszechnienie opracowania GPR	118
12.2 Upowszechnianie wdrażania GPR.....	121
13. GPR jako strategia IIT	123
14. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	126
15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	126
16. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	126
16.1 Specjalna strefa rewitalizacji	126
16.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	126
Spis tabel i wykresów	128
Załącznik nr 1. Mapa poglądowa podstawowych kierunków zmian funkcjonalnoprzestrzennych..	129

Wstęp

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 jest dokumentem strategicznym, którego nadrzędnym celem jest identyfikacja obszarów wymagających wsparcia oraz podjęcie skoordynowanych działań prowadzących do ich wyprowadzenia ze stanu kryzysowego. Program wyznacza cele oraz kierunki działań planowanych w perspektywie wieloletniej i zakłada realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze kompleksowym, zintegrowanym oraz skoncentrowanym terytorialnie.

Kluczowymi interesariuszami Programu są mieszkańcy gminy, ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących wyznaczone podobszary rewitalizacji. Działania przewidziane w ramach Programu ukierunkowane są na odnowę i ożywienie obszarów zdegradowanych, a także na wzmocnienie spójności oraz integracji społecznej na terenie gminy.

Prace nad Programem rozpoczęto od przeprowadzenia diagnozy delimitacyjnej, której celem było wyznaczenie obszaru zdegradowanego na podstawie analizy wskaźników odnoszących się do pięciu sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. W kolejnym etapie określono obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji, a następnie wykonano pogłębioną diagnozę zidentyfikowanych problemów i potencjałów rozwojowych.

Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278 z późn. zm.). Jego realizacja stanowi wykonanie zadań własnych gminy, określonych w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 z późn. zm.).

Program ma charakter lokalny, pozostaje jednak spójny z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i krajowym. Jego uchwalenie oznacza zobowiązanie władz gminy, jednostek organizacyjnych oraz interesariuszy rewitalizacji do realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Jednocześnie dokument ten stanowi podstawę do ubiegania się o dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych.

1. Uwarunkowania prawne

Podstawą opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 i prowadzenia procesu rewitalizacji jest Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278 z późn. zm.). Niniejszy dokument został sporządzony zgodnie z jej wymogami, uwzględniając wszystkie obligatoryjne elementy, zarówno merytoryczne (zawartość poszczególnych rozdziałów), jak i organizacyjne, obejmujące proces partycypacji społecznej. Gminny Program Rewitalizacji został przygotowany również w oparciu o akty prawne regulujące proces rewitalizacji tj.:

- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2025 r. poz. 834 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz.U. 2025 poz. 1733 z późn. zm.).

W dokumencie zostały uwzględnione również wymogi zawarte w *Umowie Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na 2021-2027*, przyjętej dnia 30.06.2022 r. oraz opublikowanymi przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*.

1.1 Wykaz pojęć stosowanych w opracowaniu

Wskazane poniżej pojęcia należą do terminologii dotyczącej procesu rewitalizacji i wynikają bezpośrednio z Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U.2024 poz. 278 z późn. zm.).

REWITALIZACJA

To proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji

OBSZAR ZDEGRADOWANY (OZ)

To część gminy znajdująca się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, który można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z pozaspołecznych negatywnych zjawisk. Co więcej, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, ale tylko pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych

OBSZAR REWITALIZACJI (OR)

To obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji (tj. społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Ważne jest, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy i zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

STAN KRYZYSOWY

Spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej ze sfer pozaspołecznych:

- a) gospodarczej – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- b) środowiskowej – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- c) przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do

¹ 1Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 z późn. zm.).

podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

- d) technicznej – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

INTERESARIUSZ REWITALIZACJI

To grupa osób i podmiotów, o której mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, a stanowią ją w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 9 z późn. zm.);
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

PROCEDURA SPORZĄDZENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Składa się z następujących etapów:

- podjęcie Uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR;
 - ogłoszenie informacji o podjęciu Uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR;
 - sporządzenie projektu GPR;
 - przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu GPR;
 - wystąpienie o zaopiniowanie projektu GPR przez podmioty wskazane w ustawie;
 - wystąpienie o przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ), wprowadzenie zmian do projektu GPR wynikających z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii;
 - przedstawienie Radzie Gminy do uchwalenia projektu GPR.
-

2. Powiązanie GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 przeanalizowano pod kątem zgodności i spójności z kluczowymi dokumentami planistycznymi i operacyjnymi. Należy podkreślić, iż proces rewitalizacji co do zasady ma wymiar lokalny i powinien kreować rozwój na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, jednak pośrednio przyczynia się także do realizacji celów i założeń programów na poziomie regionu i kraju.

Poniżej został przedstawiony schemat celów i kierunków działań GPR Gminy Męcinka, a w następnym podrozdziale wykazano zgodność dokumentów programowych z GPR na poziomie celów z dokumentami strategicznymi w skali gminnej.

Tabela 1 Schemat celów strategicznych wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Cel strategiczny	Kierunek działania
Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji	1.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej (świetlice, biblioteka, boisko w Męcince, nowa przestrzeń rekreacyjna w Matuszowie). 1.2. Tworzenie programów animacyjnych dla mieszkańców: integracja międzypokoleniowa, działania dla seniorów, zajęcia sportowe i edukacyjne, kluby tematyczne. 1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego: mikrogranty, szkolenia, wolontariat. 1.4. Rozszerzenie usług społecznych, profilaktycznych i edukacyjnych dla rodzin, młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem. 1.5. Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.
Cel 2. Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji	2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji. 2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy. 2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe, uspokojenie ruchu. 2.4. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej: odwodnienie, sieci, energooszczędne oświetlenie.
Cel 3. Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki	3.1. Uzbieranie terenów inwestycyjnych, poprawa ich dostępności, tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości. 3.2. Rozwój oferty szkoleniowej i aktywizacyjnej dla mieszkańców, programy wspierające lokalne MŚP. 3.3. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji, miejsca edukacji plenerowej. 3.4. Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego trzech podobszarów jako elementu aktywizacji gospodarczej. 3.5. Organizacja wydarzeń lokalnych wzmacniających lokalną markę i gospodarkę (targi, jarmarki, pokazy produktów lokalnych). 3.6. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).

Źródło: opracowanie własne.

2.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Podstawowym dokumentem strategicznym gminy jest Strategia Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035, przyjęta uchwałą NR XXXI/185/2026 Rady Gminy Męcinka z dnia 31 marca 2026 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Męcinka na lata 2026-2035.

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne i kierunki rozwoju Strategii Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035, a w następnie ich spójność z celami strategicznymi rewitalizacji oraz kierunkami działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031.

Tabela 2 Cele i kierunki rozwoju Strategii Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035	
Cele strategiczne	Kierunki rozwoju
Cel I. Gmina najlepszym miejscem do życia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury. 2. Rozwój usług społecznych. 3. Realizacja działań wspierających rozwój dzieci i młodzieży. 4. Realizacja działań wspierających seniorów, osoby niepełnosprawne. 5. Stabilna polityka podatkowa. 6. Bezpieczna przestrzeń. 7. Ochrona środowiska naturalnego.
Cel II. Gmina bezpieczna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i modernizacja infrastruktury. 2. Budowa systemów bezpieczeństwa (systemy ostrzegania, cyberbezpieczeństwo). 3. Modernizacja obiektów i sprzętu OSP. 4. Podnoszenie kompetencji osób. 5. Budowa alternatywnych źródeł energii elektrycznej. 6. Programy profilaktyczne oraz akcje edukacyjne i prewencyjne. 7. Monitoring miejsc publicznych. 8. Współpraca z podmiotami z zakresu bezpieczeństwa i obrony cywilnej.
Cel III. Gmina dobrym miejscem dla biznesu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie terenów inwestycyjnych. 2. Stabilna polityka podatkowa. 3. Tworzenie platformy współpracy z podmiotami biznesu. 4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury. 5. Zbiornik „Słup” filarem rozwoju turystyki i rekreacji na terenie gminy.

Źródło: opracowanie na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035.

Tabela 3 Spójność GPR ze Strategią Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035

Strategia Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031
Cel I. Gmina najlepszym miejscem do życia	Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji

Cel II. Gmina bezpieczna	<p>Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <p>Cel 2. Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p>
Cel III. Gmina dobrym miejscem dla biznesu	Cel 3. Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

Źródło: opracowanie własne.

Zgodność celów strategicznych oraz celów rewitalizacji jest wyraźnie dostrzegalna zarówno w wymiarze społecznym, jak i pozaspołecznym. W sferze społecznej oba dokumenty akcentują potrzebę systematycznego podnoszenia jakości życia mieszkańców, wzmocnienia ich szans rozwojowych, a także zwiększania poziomu bezpieczeństwa i integracji społecznej. Równocześnie widoczna jest komplementarność działań w obszarach pozaspołecznych, w szczególności w zakresie rozwoju turystyki oraz modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej, które stanowią istotne czynniki wspierające trwałą i zrównoważony rozwój gminy.

2.3 Zgodność z prawem wodnym

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Podstawę do podejmowania decyzji mających wpływ na kształtowanie zasobów wodnych i zasad gospodarowania stanowią plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Według II aktualizacji Planu, tereny Gminy Męcinka leżą w obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Środkowej Odry, a podlegają kontroli Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry², przedstawiające wykaz wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie gminy (na bazie II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje> oraz <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/568>).

Tabela 4 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka

Kod JCWP	Nazwa	Typologia i status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW600006138474	Jawornik	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym/naturalna część wód	Zły	Słaby stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW60000613839	Kaczawa do Nysy Szalonej	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000031384919	Nysa Szalona do zb. Słup	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym/silnie zmieniona część wód	Zły	Słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000231384919	Zb. Słup	Zbiornik limniczny/silnie zmieniona część wód	Zły	Umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW6000031384949	Błotnia	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW600009138871	Wierzbak do Kojszkówki	Potok lub strumień nizinny/naturalna część wód	Zły	Słaby stan ekologiczny, stan chemiczny dobry
RW600003138389	Prusicki Potok	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW60000313836	Drażnica	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny

² Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r. poz. 335).

Kod JCWP	Nazwa	Typologia i status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
		krzemianowym/naturalna część wód		
RW600003138349	Wilcza	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW60000313829	Kamiennik	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW600006138469	Nysa Mała	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym/naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego

Źródło: opracowanie własne na podstawie II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Poniżej przedstawiono nazwy działań podstawowych i uzupełniających wyróżnionych w II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, które zostały przypisane do JCWP na terenie Gminy Męcinka.

Tabela 5 Działania podstawowe i uzupełniające przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka

Kod JCWP	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
RW600006138474	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność 	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
RW60000613839	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez 	<ul style="list-style-type: none"> Aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP. Realizacja wybranego wariantu udroźnienia cieku - działanie inwestycyjne. Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP. Opracowanie wariantowej analizy sposobu udroźnienia budowli piętrzących na cieku wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji

Kod JCWP	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
	<p>podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność.</p>	<p>oraz opracowaniem dokumentacji projektowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW6000031384919	<ul style="list-style-type: none"> Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). Działania renaturyzacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP.
RW6000231384919	<ul style="list-style-type: none"> Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. 	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP. Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej na obszarach rolniczych w zlewni JCWP. Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa.
RW6000031384949	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieku przy przeprowadzeniu badań 	<ul style="list-style-type: none"> Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych. Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.

Kod JCWP	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
	<p>monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie programu poprawy retencji na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP. • Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na terenach zurbanizowanych w zlewni JCWP. 	
RW600009138871	<ul style="list-style-type: none"> • Działania renaturyzacyjne. • Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. • Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. • Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
RW600003138389	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
RW60000313836	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.
RW600003138349	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań 	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP. • Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.

Kod JCWP	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
	ochronnych dla obszarów chronionych.	
RW60000313829	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność 	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600006138469	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włośienicznikowych, wylewy Q50). 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP. Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami.

Źródło: opracowanie własne na podstawie II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Gmina położona jest w obrębie jednej części wód podziemnych (JCWPd), cechującej się dobrym stanem ogólnym.

Tabela 6 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW600094	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Tabela 7 Działania podstawowe i uzupełniające przypisane do JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka

Kod JCWPd	Działania podstawowe	Działania uzupełniające
GW600094	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP). Ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP). 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP. Analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych. Spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni

Źródło: opracowanie własne na podstawie II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry ustalone zostały cele środowiskowe dla wód oraz obszarów chronionych. Jako główny cel wskazano osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych (w tym co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) oraz osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych (w tym dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego). Dla osiągnięcia celów środowiskowych opracowane zostały katalogi i zestawy działań naprawczych stanowiące załączniki do Planów gospodarowania wodami.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Drugim ważnym dokumentem jest Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP), którego celem jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań minimalizujące zidentyfikowane zagrożenia. PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art.173 ust. 19 Prawa wodnego. W dniu 26 października 2022 r. wszedł w życie Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 grudnia 2022 r. (Dz.U. 2022 r. poz. 2714), który stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP.

W dokumencie tym wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z obowiązującymi Mapami zagrożenia powodziowego³, na terenie Gminy Męcinka zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią. W oparciu o Mapę ryzyka powodziowego⁴, Gmina Męcinka jest objęta wysokim prawdopodobieństwem ryzyka powodziowego ze strony rzeki Nysa Szalona dla której prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat - Q10%) oraz średnie (raz na 100 lat - Q1%).

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy, przyjęty przez Ministra Infrastruktury w dniu 15 lipca 2021 r., a ogłoszony w dniu 3 września 2021 r. (Dz.U. 2021 poz. 1615), jest dokumentem planistycznym skupiającym się na zjawisku suszy. Wśród najważniejszych celów planu należy wymienić:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy

³ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP

⁴ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP

- zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy
- edukację i zarządzanie ryzykiem suszy
- formalizację i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla Gminy Męcinka przedstawia się następująco:

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa I słabe zagrożenie (wschodnia część gminy), klasa II umiarkowane zagrożenie (centralna część gminy), klasa III silne zagrożenie (zachodnia część gminy),
- zagrożenie suszą hydrologiczną – klasa III silne zagrożenie (zachodnia część gminy), klasa II umiarkowane zagrożenie (pozostała część gminy),
- zagrożenie suszą rolniczą – klasa I słabe zagrożenie (zachodnia i centralna część gminy), klasa II umiarkowane zagrożenie, klasa III silne zagrożenie i klasa IV ekstremalne zagrożenie (wschodnia część gminy),
- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa IV ekstremalne zagrożenie (zachodnia część gminy), klasa III silne zagrożenie (pozostała część gminy).

Według łącznego zagrożenia suszą, tereny Gminy Męcinka zagrożone są wystąpieniem suszy głównie w stopniu umiarkowanym – wschodnie i zachodnie fragmenty gminy są zagrożone w stopniu silnym.

3. Synteza diagnozy wyznaczającej obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

W tym rozdziale Gminnego Programu Rewitalizacji przedstawiono syntezę diagnozy delimitacyjnej, która posłużyła do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji Gminy Męcinka. Diagnozę delimitacyjną potwierdziło przyjęcie uchwały nr XXVII/165/2025 Rady Gminy Męcinka z dnia 30 grudnia 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Męcinka.

3.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Przyjęta w dokumencie metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Męcinka, opiera się na mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (obejmującej demografię, kapitał społeczny, bezpieczeństwo publiczne, pomoc społeczną i rynek pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej oraz technicznej.

W celu przeprowadzenia rzetelnej diagnozy delimitacyjnej zastosowano dwa podejścia: statystyczne oraz przestrzenne. W ujęciu statystycznym analizie poddano dane zastane, które po zgromadzeniu zostały poddane selekcji w celu wyodrębnienia kluczowych informacji istotnych z punktu widzenia procesu badawczego. Na podstawie wybranych danych przeprowadzono właściwą analizę. W ujęciu przestrzennym obszar gminy podzielono na jednostki statystyczne. Następnie wybrano zmienne (kryteria delimitacyjne) i przeprowadzono analizę wskaźnikową dla każdego z porównywanych obszarów. Pozwoliło to na identyfikację obszaru zdegradowanego - czyli takiego, który znajduje się w szczególnie trudnej sytuacji z uwagi na koncentrację negatywnych zjawisk we wszystkich pięciu sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej. Ostatnim etapem było wyodrębnienie spośród obszarów zdegradowanych obszaru rewitalizacji, przy uwzględnieniu ustawowych wskaźników obligatoryjnych dotyczących powierzchni oraz liczby ludności.

Delimitacja obszaru zdegradowanego obejmowała zatem następujące etapy:

1. Podział obszaru gminy na jednostki porównawcze.
2. Wybór kryteriów (zmiennych) delimitacji.
3. Szczegółowa analiza wskaźnikowa w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe) – pozwoliła na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów społecznych (wykorzystana metoda: analiza danych zastanych pozyskanych z Urzędu Gminy Męcinka, Bazy Danych Obiektów Topograficznych, Komendy Powiatowej Policji w Jaworze, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze).

4. Normalizacja danych zastanych, dokonanie standaryzacji, a następnie opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej.
5. Analiza obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analiza czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcyjnych i technicznych obejmująca przedstawienie poszczególnych zmiennych w skali ilościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
6. Wskazanie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania – w wymiarze społecznym i tzw. pozaspołecznym – czyli wyznaczanie obszaru zdegradowanego w gminie.
7. Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego obligatoryjne wskaźniki dotyczące powierzchni – maksymalnie 20% powierzchni gminy – oraz ludności – maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę Męcinka.

3.2 Wyróżnienie obszarów statystycznych

Na potrzeby delimitacji wyróżniono 15 obszarów porównawczych, które są zgodne z wykazem jednostek pomocniczych gminy Męcinka⁵ - obejmują bowiem sołectwa, osady, osiedla oraz przysiółki. Katalog 15 obszarów porównawczych, ich powierzchnię i liczbę ludności zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 8 Zestawienie obszarów porównawczych w Gminie Męcinka

Obszar porównawczy	Powierzchnia [km ²]	Liczba ludności	Udział ludności w populacji gminy
Chełmiec (z przysiółkiem Jerzyków i osadą Raczyce)	9,70	374	7,5%
Chroślice	4,36	236	4,7%
Kondratów	18,54	267	5,3%
Małuszów	7,52	353	7,1%
Męcinka (z przysiółkiem Nowa Męcinka i osadą Bogaczów)	21,40	903	18,0%
Muchów	16,38	151	3,0%
Myślinów	6,61	187	3,7%
Piotrowice	14,05	1 075	21,5%
Piotrowice-Osiedle	0,06	128	2,6%
Pomocne	14,96	313	6,3%
Przybyłowice	5,64	236	4,7%
Sichów	9,56	324	6,5%
Sichówek	2,75	70	1,4%
Słup (z osiedlem Słup-Osiedle)	12,42	257	5,1%
Stanisławów	3,89	129	2,6%
Gmina Męcinka	147,84	5 003	100,0%

Źródło: opracowanie własne.

⁵ UCHWAŁA NR XLIII/370/2018 RADY GMINY MĘCINKA z dnia 28 września 2018 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Męcinka oraz UCHWAŁA NR XX/150/2020 RADY GMINY MĘCINKA z dnia 22 maja 2020 r. w sprawie nadania statutu sołectwu Piotrowice-Osiedle

Grafika 1 Obszary porównawcze w gminie Męcinka

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Dobór kryteriów delimitacji

Zgodnie z art. 4 ustawy o rewitalizacji, wójt, burmistrz albo prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Wobec powyższego opracowano zestaw tych wskaźników, które umożliwiają ocenę sytuacji w poszczególnych obszarach, obejmujących sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na potrzeby diagnozy delimitacyjnej przygotowano katalog wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego obejmujący zmienne pogrupowane według wskazanych wyżej sfer.

Podczas opracowywania katalogu wskaźników określono, które z nich są stymulantami, a które destymulantami – co pozwoliło ocenić, czy wysokie wartości danego wskaźnika oznaczają rozwój i pozytywne zjawiska, czy też wskazują na problemy i kryzys. Wysokie wartości wskaźników będących stymulantami świadczą o korzystnej sytuacji, natomiast wysokie wartości wskaźników będących

destymulantami – o nasileniu zjawisk negatywnych. Zestaw zastosowanych wskaźników przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9 Katalog wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego

Sfera	Zmienna	Opis Zmiennej
Społeczna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców (stymulanta)	Wskaźnik określa różnicę między ilością urodzeń żywych, a zgonów w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Społeczna	Saldo migracji na 1000 mieszkańców (stymulanta)	Wskaźnik opisujący różnicę między zameldowaniami a wymeldowaniami ludności z danego obszaru, w określonym czasie. Wskaźnik wyrażony w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców obszaru. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Społeczna	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców (destymulanta)	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze
Społeczna	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem na 1000 mieszkańców (destymulanta)	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince
Społeczna	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców (destymulanta)	Wskaźnik odzwierciedla poziom zapotrzebowania na pomoc społeczną w danym obszarze, przedstawiając liczbę osób korzystających z usług ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców z powodu ubóstwa. Wysoka wartość wskaźnika wskazuje na większą skalę problemów społecznych i trudniejszą sytuację życiową lokalnej społeczności. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince
Społeczna	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców (destymulanta)	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom z niepełnosprawnością. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby świadczeń z ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince
Społeczna	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców (destymulanta)	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa odnoszący się do liczby odnotowanych przestępstw. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Jaworze

Sfera	Zmienna	Opis Zmiennej
Społeczna	Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszkańców (destymulanta)	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszący się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Jaworze
Społeczna	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców (stymulanta)	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (stymulanta)	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Gospodarcza	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców (stymulanta)	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Środowiskowa	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [t] (destymulanta)	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi dla mieszkańców. Wskaźnik pokazuje masę zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia. Wskaźnik określający obciążenie wyrobami azbestowymi na jednego mieszkańca, wyrażony w tonach. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Środowiskowa	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym (destymulanta)	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: BDOT.
Środowiskowa	Średnie roczne stężenie PM2.5 (destymulanta)	Wskaźnik obliczono na podstawie mapy rozkładu przestrzennego średniego rocznego stężenia PM2,5 [µg/m ³]. Mapa wykonana została w oparciu o modelowanie matematyczne przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania. Źródło danych: https://powietrze.gios.gov.pl/
Środowiskowa	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe (destymulanta)	Wskaźnik, opisujący procentowy udział gospodarstw domowych, ogrzewanych kotłami na paliwo stałe. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców (stymulanta)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, banków, urzędów, instytucji kultury, bibliotek i świetlic na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka

Sfera	Zmienna	Opis Zmiennej
Przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców (stymulanta)	Wskaźnik określa poziom dostępności terenów rekreacyjnych. Poddano go ocenie na podstawie dostępnych terenów rekreacyjnych, takich jak palce zabaw i siłownie terenowe, i na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Przestrzenno-funkcjonalna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem (stymulanta)	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: BDOT.
Techniczna	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ² (destymulanta)	Wskaźnik określający liczbę zabytków i pomników przyrody, występujących na terenie jednostki porównawczej w przeliczeniu na kilometr kwadratowy. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Techniczna	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km ² (destymulanta)	Wskaźnik skupiający się na ocenie potrzeb związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka
Techniczna	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami (destymulanta)	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka

Źródło: opracowanie własne.

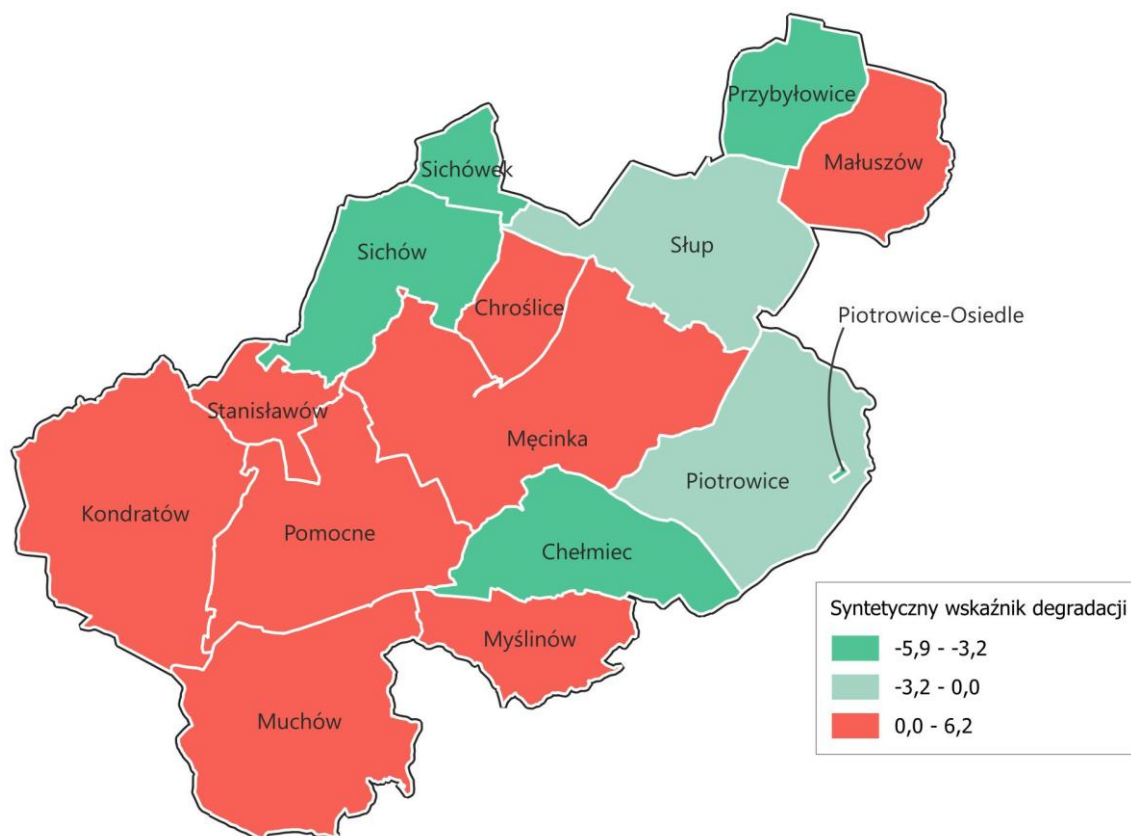
3.4 Podsumowanie analizy

Analiza katalogu wskazanych wyżej zmiennych pozwoliła na identyfikację obszarów w Gminie Męcinka, w których to koncentracja i natężenie negatywnych zjawisk jest najwyższe, a więc występuje tam stan kryzysowy. Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk i problemów występujących w gminie umożliwiła zidentyfikowanie obszaru zdegradowanego, co z kolei pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. W myśl ustawy o rewitalizacji⁶, obszar uznaje się za zdegradowany, gdy występuje na nim koncentracja negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Zgodnie z ww. ustawą, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, w momencie stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz pozaspółecznych.

⁶ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278 z późn. zm.).

W ramach analizy konieczne było uzyskanie jednolitego syntetycznego wskaźnika degradacji, który pozwolił porównać stopień degradacji poszczególnych obszarów w sferze społecznej. Syntetyczny wskaźnik degradacji uzyskano poprzez obliczenie średnich wartości dla każdego ze wskaźników, a następnie ich normalizację przy użyciu odchylenia standardowego. Wysoki wynik wskaźnika syntetycznego wskazuje na najwyższe natężenie negatywnych zjawisk społecznych.

Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji

Źródło: opracowanie własne.

Kluczowe znaczenie w procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego mają negatywne zjawiska zachodzące w sferze społecznej. Jednakże zgodnie z ustawą o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się taki teren, na którym oprócz problemów społecznych występują również niekorzystne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer – gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej czy technicznej. W poniższych tabelach zaprezentowano wartości wskaźników ze sfery społecznej (wraz ze wskaźnikiem syntetycznym) oraz pozaspołecznej (wraz z odniesieniem ich do średniej gminnej, co pozwala na identyfikację obszarów kryzysowych, w których odnotowuje się negatywne zjawiska w wymienionych wyżej sferach).

Tabela 10 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Obszar porównawczy	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Chełmiec (z przysiółkiem Jerzyków i osadą Raczyce)	8,0	-5,3	26,7	18,7	18,7	10,7	10,7	16,0	8,0
Chroślice	-8,5	4,2	16,9	72,0	55,1	21,2	8,5	29,7	0,0
Kondratów	0,0	-18,7	26,2	67,4	59,9	15,0	3,7	11,2	0,0
Małuszów	-2,8	31,2	36,8	31,2	31,2	11,3	22,7	119,0	0,0
Męcinka (z przysiółkiem Nowa Męcinka i osadą Bogaczów)	-2,2	16,6	33,2	28,8	26,6	7,8	15,5	28,8	2,2
Muchów	-6,6	-6,6	46,4	39,7	33,1	6,6	13,2	46,4	0,0
Myślinów	0,0	5,3	37,4	32,1	16,0	5,3	16,0	26,7	0,0
Piotrowice	-7,4	-0,9	29,8	27,0	6,5	6,5	6,5	22,3	1,9
Piotrowice-Osiedle	15,6	15,6	29,8	0,0	0,0	0,0	15,6	23,4	0,0
Pomocne	6,4	-6,4	44,7	44,7	16,0	16,0	9,6	44,7	0,0
Przybyłowice	-12,7	67,8	25,4	4,2	4,2	0,0	8,5	16,9	0,0
Sichów	-6,2	27,8	18,5	12,3	9,3	12,3	6,2	24,7	3,1
Sichówek	14,3	85,7	71,4	14,3	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Słup (z osiedlem Słup-Osiedle)	-3,9	23,3	23,3	11,7	11,7	7,8	7,8	15,6	0,0
Stanisławów	-15,5	-7,8	38,8	46,5	46,5	31,0	0,0	0,0	0,0
Gmina Męcinka	-2,8	11,0	30,4	29,8	21,0	9,6	10,4	30,6	1,6

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 11 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane

Obszar porównawczy	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Chełmiec (z przysiółkiem Jerzyków i osadą Raczyce)	-1,0	0,7	-0,5	-0,5	-0,2	0,1	0,2	-0,4	-3,2	-5,01
Chroślice	0,8	0,4	-1,2	2,0	1,7	1,3	-0,2	0,0	0,5	5,26
Kondratów	-0,2	1,2	-0,6	1,8	2,0	0,6	-0,9	-0,6	0,5	3,70
Małuszów	0,2	-0,5	0,2	0,1	0,4	0,1	2,1	3,2	0,5	6,22
Męcinka (z przysiółkiem Nowa Męcinka i osadą Bogaczów)	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,2	-0,3	0,9	0,0	-0,6	0,26
Muchów	0,6	0,8	0,9	0,5	0,5	-0,4	0,6	0,6	0,5	4,52
Myślinów	-0,2	0,3	0,3	0,1	-0,4	-0,6	1,0	-0,1	0,5	1,04
Piotrowice	0,7	0,6	-0,3	-0,1	-0,9	-0,4	-0,5	-0,2	-0,4	-1,64
Piotrowice-Osiedle	-1,9	0,0	-0,3	-1,4	-1,3	-1,2	1,0	-0,2	0,5	-4,79
Pomocne	-0,9	0,8	0,8	0,7	-0,4	0,7	0,0	0,6	0,5	2,73
Przybyłowice	1,2	-1,8	-0,6	-1,2	-1,0	-1,2	-0,2	-0,4	0,5	-4,75
Sichów	0,5	-0,4	-1,1	-0,8	-0,8	0,3	-0,6	-0,1	-0,9	-3,98
Sichówek	-1,7	-2,4	2,8	-0,7	-0,5	-1,2	-1,5	-1,0	0,5	-5,88
Słup (z osiedlem Słup-Osiedle)	0,3	-0,3	-0,8	-0,9	-0,6	-0,3	-0,3	-0,5	0,5	-2,82
Stanisławów	1,5	0,8	0,4	0,8	1,3	2,5	-1,5	-1,0	0,5	5,15

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

Obszar porównawczy	SFERA												Liczba zdiagnozowanych problemów
	GOSPODARCZA		ŚRODOWISKOWA				PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA			TECHNICZNA			
	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [t]	Średnie roczne stężenie PM2.5	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców	Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	
Chełmiec (z przysiółkiem Jerzyków i osadą Raczyce)	53,5	0,0	79,4	9,7	27,0%	47,4%	2,7	5,3	99,4%	3,09	0,0%	0,0%	6/12
Chroślice	67,8	0,0	352,9	10,1	3,4%	49,1%	4,2	8,5	98,2%	5,73	0,0%	0,0%	5/12
Kondratów	44,9	3,7	69,6	9,6	0,0%	45,7%	7,5	7,5	99,3%	4,21	0,0%	0,0%	2/12
Małuszów	85,0	0,0	184,8	10,5	8,2%	32,5%	5,7	2,8	96,7%	7,58	50,0%	50,0%	9/12
Męcinka (z przysiółkiem Nowa Męcinka i osadą Bogaczów)	55,4	0,0	100,6	10,2	0,0%	61,2%	11,1	5,5	96,2%	7,29	8,3%	25,0%	7/12
Muchów	53,0	0,0	371,3	9,5	64,1%	31,8%	6,6	13,2	99,4%	1,34	0,0%	0,0%	5/12
Myślinów	74,9	-5,3	497,2	9,3	1,3%	45,1%	5,3	5,3	98,4%	3,18	0,0%	0,0%	5/12
Piotrowice	54,0	0,0	58,1	10,9	20,4%	33,7%	2,8	2,8	95,8%	5,62	25,0%	50,0%	10/12
Piotrowice-Osiedle	85,9	7,8	0,0	11,6	0,0%	6,1%	0,0	7,8	89,0%	0,00	-	-	3/12
Pomocne	38,3	-3,2	332,6	9,5	0,0%	44,2%	12,8	6,4	99,7%	6,82	0,0%	25,0%	5/12
Przybyłowice	89,0	4,2	135,4	10,5	22,5%	28,7%	16,9	16,9	97,1%	5,32	0,0%	50,0%	5/12
Sichów	40,1	3,1	330,9	9,9	18,8%	3,1	3,1	3,1	98,4%	2,09	100,0%	100,0%	6/12
Sichówek	85,7	0,0	531,2	10,4	0,0%	47,9%	0,0	14,3	98,5%	2,18	0,0%	0,0%	5/12
Słup (z osiedlem Słup-Osiedle)	70,0	7,8	118,1	10,6	0,0%	40,2%	3,9	3,9	96,9%	2,33	100,0%	100,0%	6/12
Stanisławów	54,3	7,8	201,7	9,6	0,0%	42,9%	15,5	7,8	99,5%	9,76	0,0%	0,0%	4/12
Gmina Męcinka	59,2	1,0	167,1	10,1	10,8%	41,2%	6,6	5,8	98,0%	4,69	14,3%	28,6%	-

Źródło: opracowanie własne

3.5 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 9. ust. 1. ustawy o rewitalizacji: „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz nefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.

W Gminie Męcinka do obszarów z najwyższą kumulacją negatywnych zjawisk społecznych, przy jednoczesnym występowaniu niekorzystnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej zaliczono: Chroślice, Kondratów, Małuszów, Męcinka, Muchów, Myślinów, Pomocne i Stanisławów. Obszar zdegradowany zamieszkuje 2 539 osób, co stanowi 50,7% mieszkańców gminy, a jego powierzchnia wynosi 93,7 km², co stanowi 63,4% powierzchni gminy.

Tabela 13 Obszar zdegradowany w Gminie Męcinka

Obszar porównawczy	Liczba ludności	Procent ludności	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni	Liczba zdiagnozowanych zjawisk w sferze pozaspołecznej
Chroślice	236	4,7%	4,4	3,0%	5/12
Kondratów	267	5,3%	18,5	12,5%	2/12
Małuszów	353	7,1%	7,5	5,1%	9/12
Męcinka (z przysiółkiem Nowa Męcinka i osadą Bogaczów)	903	18,0%	21,4	14,5%	7/12
Muchów	151	3,0%	16,4	11,1%	5/12
Myślinów	187	3,7%	6,6	4,5%	5/12
Pomocne	313	6,3%	15,0	10,1%	5/12
Stanisławów	129	2,6%	3,9	2,6%	4/12
Obszar zdegradowany	2 539	50,7%	93,7	63,4%	-
Gmina Męcinka	5 003	100,0%	147,8	100,0%	-

Źródło: opracowanie własne.

Grafika 3 Obszar zdegradowany

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z wytycznymi wskazanymi w ustawie o rewitalizacji, które dotyczą liczby ludności i powierzchni obszaru rewitalizacji, obszar zdegradowany musiał zostać zawężony o tereny niezamieszkałe, rolne i takie, które ze względu na swoją specyfikę nie mogą stać się przedmiotem działań rewitalizacyjnych. W granicach obszaru rewitalizacji znalazły się części trzech jednostek – Męcinka, Muchów i Małuszów, w których występuje kryzys w sferze społecznej oraz negatywne zjawiska w pozostałych sferach. Ponadto Męcinka stanowi siedzibę gminy, centrum administracyjno-usługowe, a więc ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

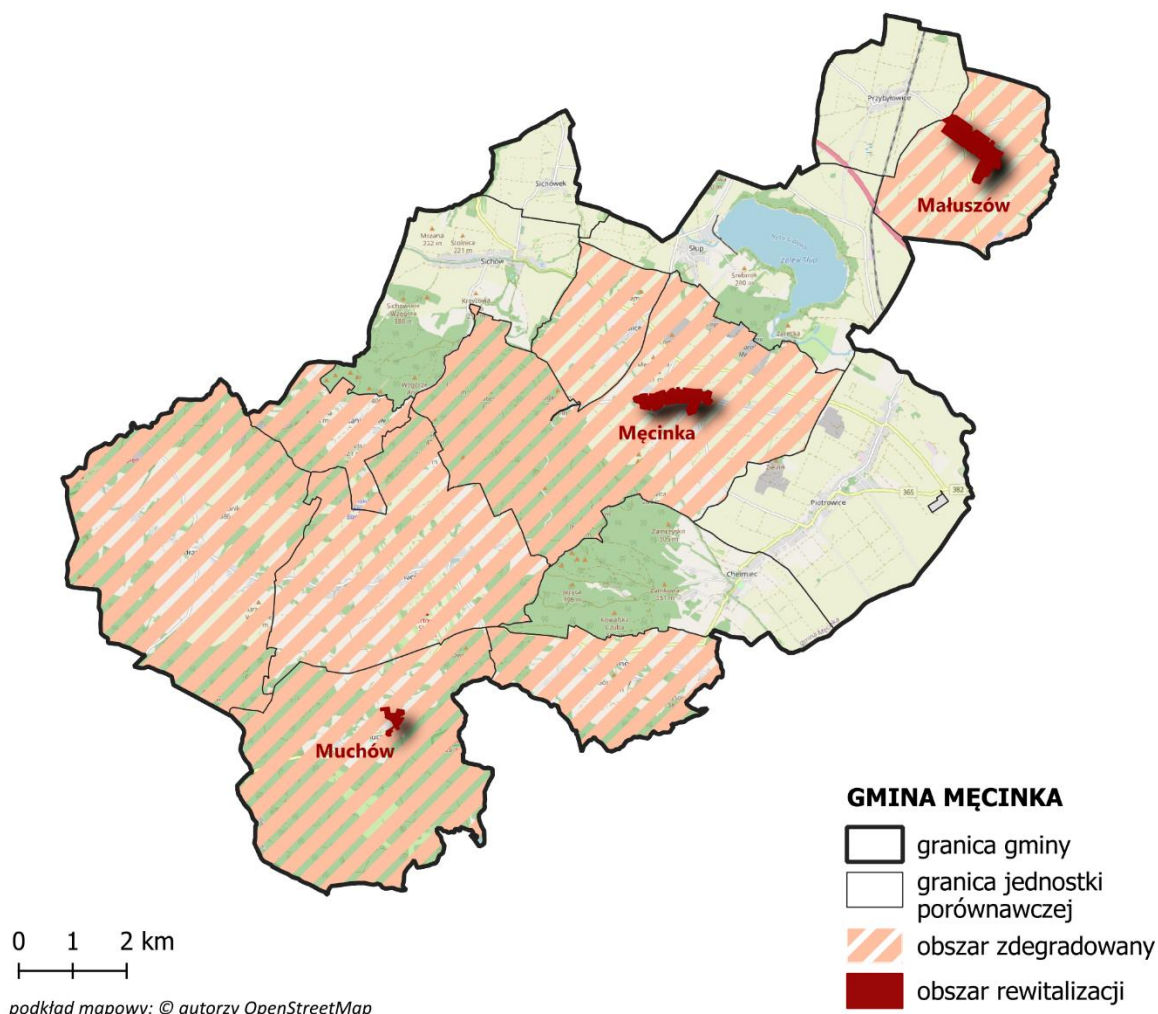
Obszar rewitalizacji ma powierzchnię 1 017 228,46 m² co stanowi 0,69% całej powierzchni gminy, liczba zamieszkującej na jego terenie ludności wynosi 943 osoby, co stanowi 18,8% populacji Gminy Męcinka. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą delimitacyjną obszar ten cechuje intensywne natężenie problemów społecznych, a także współwystępowanie negatywnych zjawisk w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Tabela 14 Obszar rewitalizacji w Gminie Męcinka

	Liczba ludności	% ludności	Powierzchnia [m ²]	% powierzchni
Podobszar rewitalizacji Małuszów	341	6,8%	545 781,04	0,37%
Podobszar rewitalizacji Muchów	71	1,4%	87 193,22	0,06%
Podobszar rewitalizacji Męcinka	531	10,6%	384 254,20	0,26%
Obszar rewitalizacji	943	18,8%	1 017 228,46	0,69%

Źródło: opracowanie własne.

Grafika 4 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

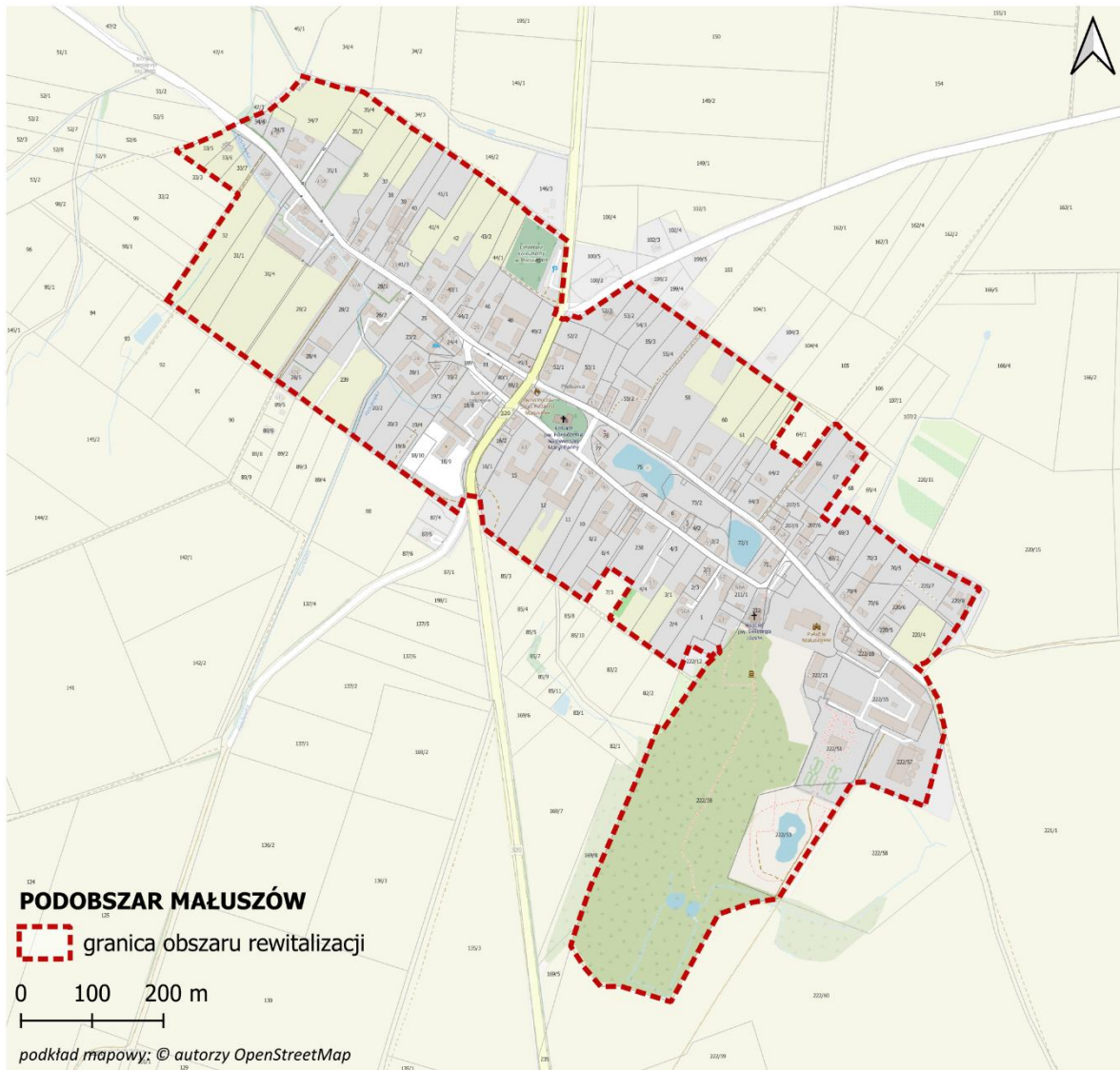

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji Małuszów – podobszar ma powierzchnię 545 781,04 m² i zamieszkuje go 341 osób. Na obszarze tym znajdują się zbiorniki wodne (stawy), ciek wodne oraz tereny zielone.

Zlokalizowane są tam kościoły (narodzenia NMP oraz św. Józefa), Pałac Małuszów wraz z parkiem przypałacowym, budynek OSP czy cmentarz komunalny. Obszar przecina droga wojewódzka nr 320.

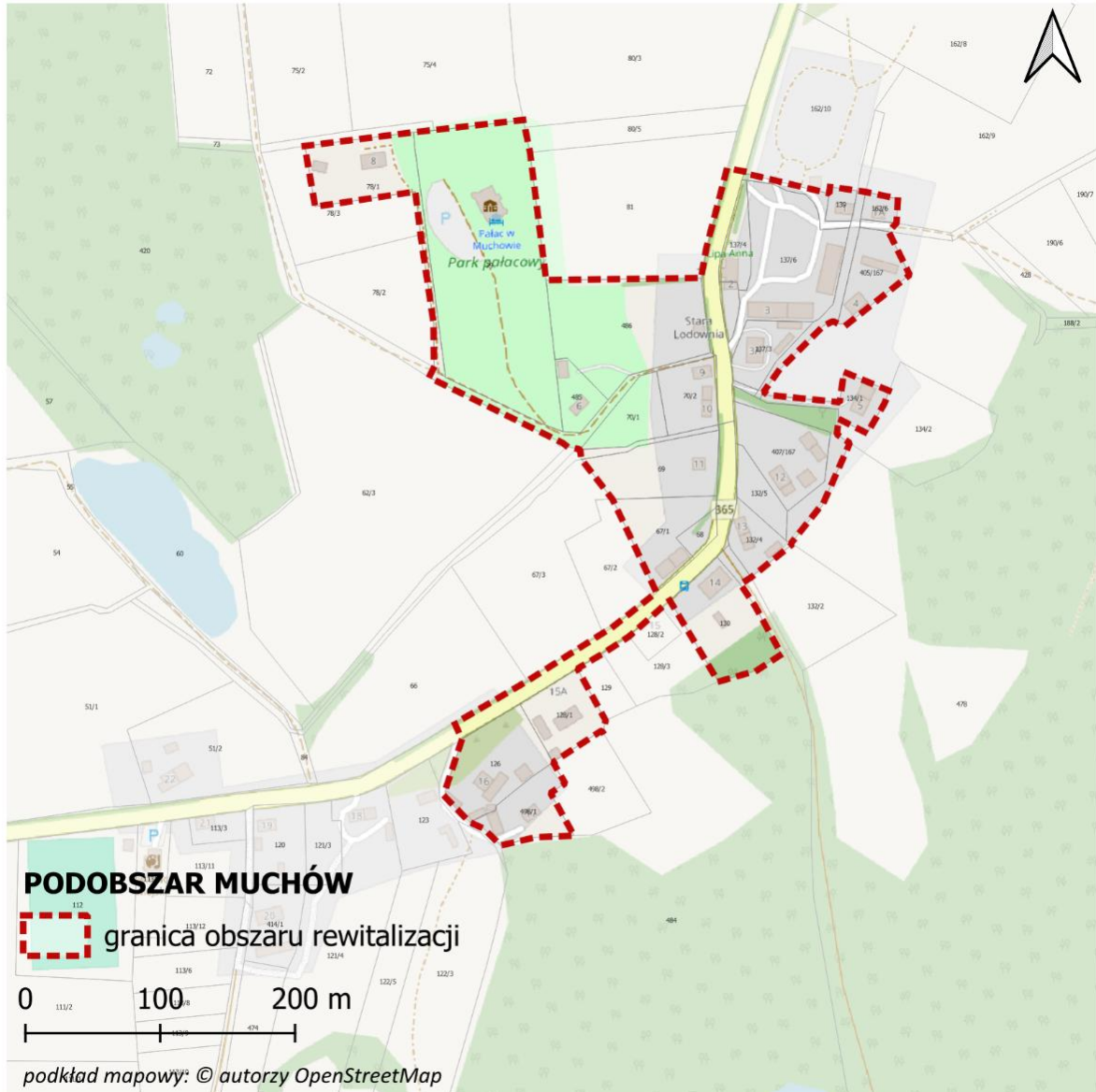
Grafika 5 Podobszar rewitalizacji Małuszów

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji Muchów – podobszar ma powierzchnię 87 193,22 m² i zamieszkuje go 71 osób. Na obszarze tym znajduje się Park Pałacowy i Pałac w Muchowie oraz zachowana pałacowa lodownia. Obszar przecina droga wojewódzka nr 365. W bliskości terenu znajduje się Park krajobrazowy Chełmy.

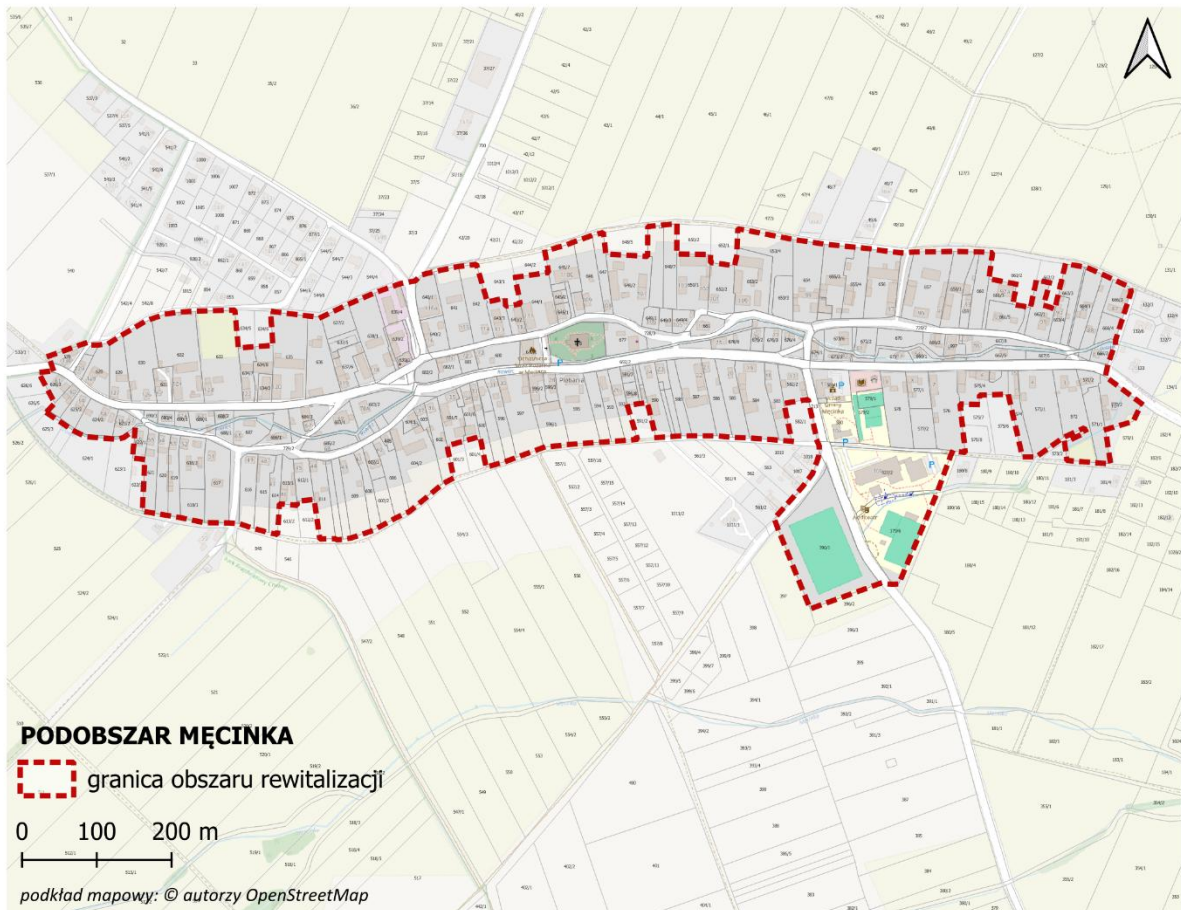
Grafika 6 Podobszar rewitalizacji Muchów

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji Męcinka - podobszar ma powierzchnię 384 254,20 m² i zamieszkuje go 531 osób. Jako siedziba Urzędu Gminy stanowi jej centrum administracyjne. Na jego terenie zlokalizowany jest również budynek OSP, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, poczta polska, zespół szkół. W centralnej części obszaru znajduje się Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Andrzeja. Jego południowa część obejmuje tereny sportowe – boiska m.in. boisko sportowe w Męcince.

Grafika 7 Podobszar rewitalizacji Męcinka

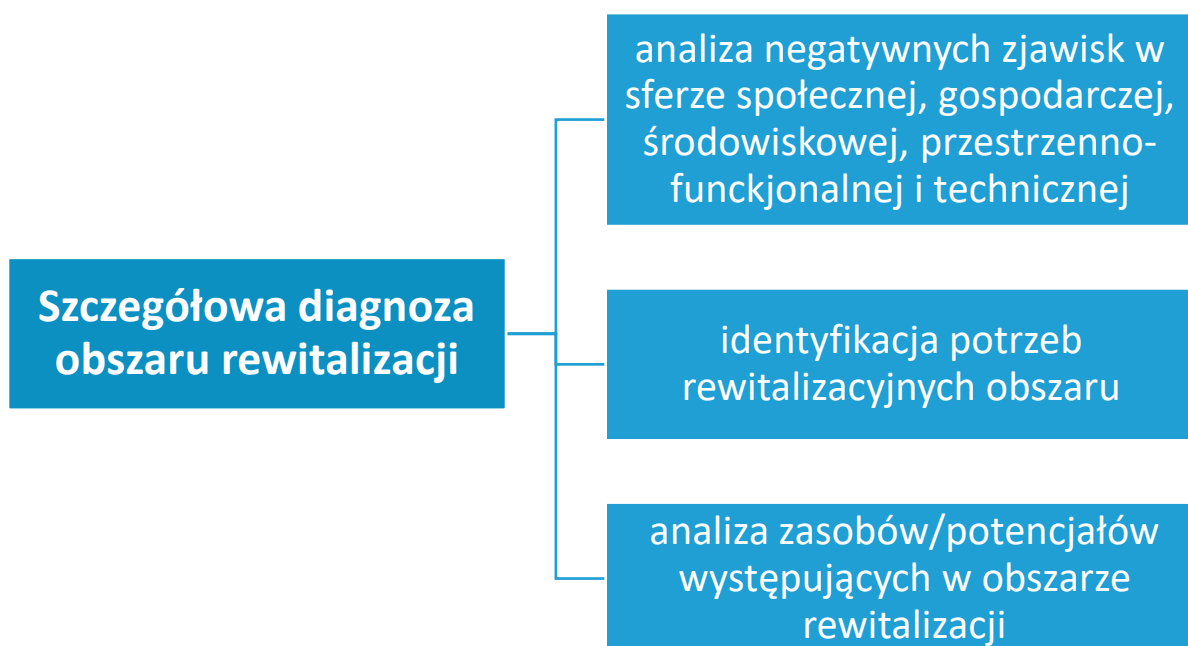

Źródło: opracowanie własne.

4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji (Dz.U. z 2024 r. poz. 278), jednym z kluczowych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji jest szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji. Obejmuje ona metodyczną analizę zjawisk kryzysowych oraz ocenę lokalnych potencjałów, pozwalającą wskazać przyczyny problemów, ich lokalizację i powiązania. Diagnoza ta stanowi podstawę do zaprojektowania działań służących wyprowadzaniu obszaru ze stanu kryzysowego.

Celem diagnozy szczegółowej jest rozpoznanie uwarunkowań obszaru rewitalizacji poprzez identyfikację kluczowych negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w wymiarach gospodarczych, technicznych, środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych. Analiza ta obejmuje określenie relacji przyczynowo-skutkowych oraz ocenę potencjałów, których właściwe wykorzystanie umożliwi ograniczenie zdiagnozowanych problemów. Kompleksowa diagnoza stanowi fundament do formułowania celów, kierunków oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Ustawa jednoznacznie wskazuje, że jest to element obligatoryjny GPR, determinujący jakość i skuteczność całego procesu.

4.1 Obszar rewitalizacji – wprowadzenie.

Zgodnie z przywołaną wyżej uchwałą, obszar rewitalizacji w gminie Męcinka został podzielony na trzy podobszary. Podobszary rewitalizacji objęły zurbanizowane i najintensywniej zaludnione obszary jednostek porównawczych dla których diagnoza delimitacyjna wykazała najwyższą skalę problemów społecznych przy jednoczesnym występowaniu problemów w sferze pozaspółecznej.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię 101,73 ha i zamieszkują go 943 osoby co stanowi kolejno 0,7% powierzchni i 18,9% populacji gminy Męcinka.

Tabela 15 Obszar rewitalizacji gminy Męcinka.

	Liczba ludności	% ludności	Powierzchnia [ha]	% powierzchni
Podobszar Małuszów	341	6,82%	54,58	0,37%
Podobszar Męcinka	531	10,61%	38,43	0,26%
Podobszar Muchów	71	1,42%	8,72	0,06%
Obszar rewitalizacji	943	18,85%	101,73	0,69%
Gmina Męcinka	5003	-	14 778	-

Źródło: opracowanie własne.

4.1 Podobszar Męcinka

PODOBSZAR MĘCINKA	
Powierzchnia:	38,43 ha
Liczba ludności:	531

Podobszar swoim zasięgiem obejmuje kluczową, centralną część miejscowości Męcinka, pełniącą funkcję administracyjno-usługową dla całej gminy. Jest to obszar o najwyższej koncentracji zarówno zabudowy mieszkaniowej, jak i instytucji publicznych, zapewniających mieszkańcom dostęp do usług pierwszej potrzeby oraz obsługi administracyjnej.

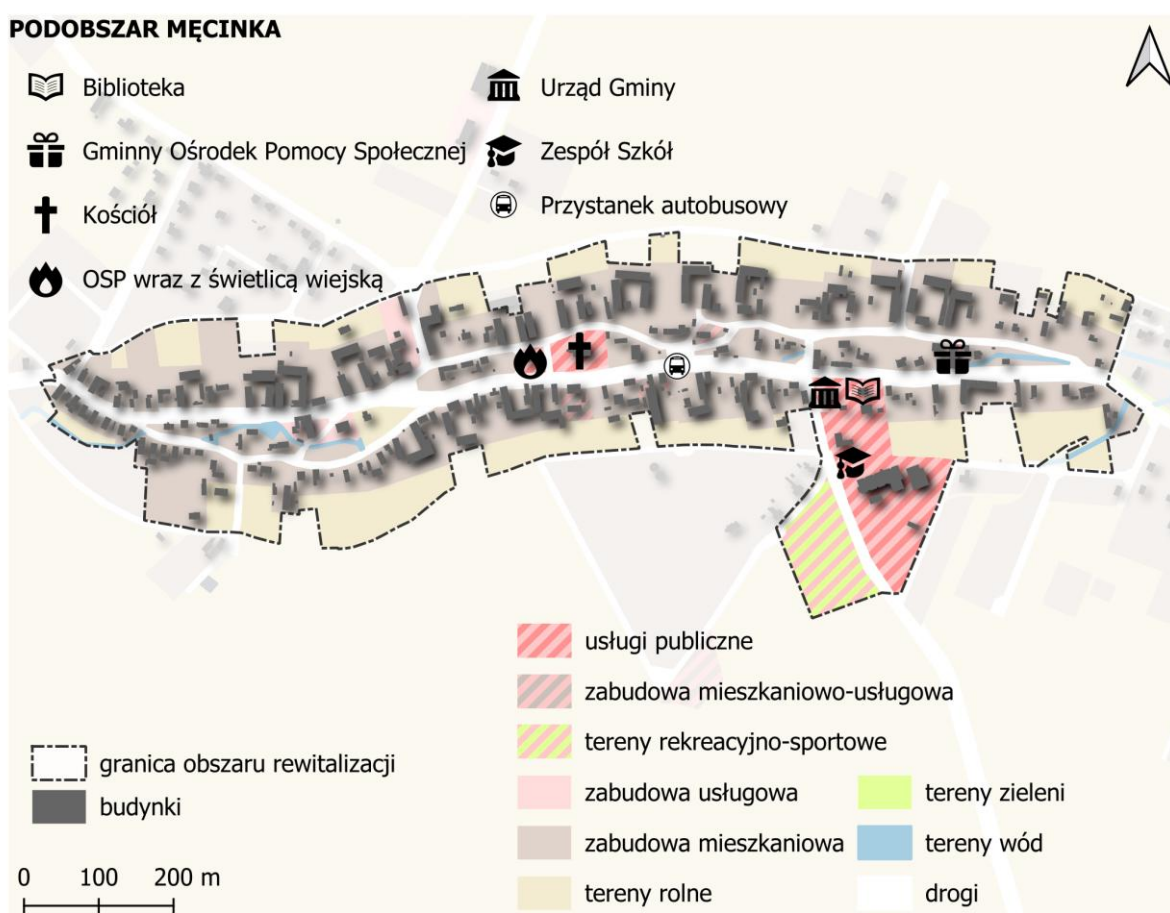
W granicach podobszaru zlokalizowane są istotne dla funkcjonowania gminy jednostki, takie jak Urząd Gminy Męcinka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury (w budynku Męcinka 85), placówki edukacyjne, świetlica wiejska oraz infrastruktura okołousługowa (sklepy, punkty handlowo-usługowe).

Na podobszarze rewitalizacji Męcinka obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty Uchwałą Rady Gminy Męcinka Nr XXXIX/182/05 z dnia 29 grudnia 2005 r. w sprawie

uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka. Zgodnie z ustaleniami MPZP struktura funkcjonalno-przestrzenna tego obszaru jest zróżnicowana, jednak wyraźnie dominuje zabudowa mieszkaniowa oraz tereny usług publicznych.

W granicach podobszaru największy udział mają tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, tworzące liniowy układ zabudowy wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego miejscowości. W centralnej części podobszaru, gdzie zlokalizowano kluczowe instytucje, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół oraz bibliotekę, MPZP przewiduje tereny usług publicznych oraz usług komercyjnych, co odzwierciedla funkcję administracyjno-usługowego centrum miejscowości. W strukturze przestrzennej istotną rolę pełnią również tereny rekreacyjno-sportowe oraz obszary zieleni urządzonej, zlokalizowane w południowo-wschodniej części podobszaru, w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły.

Grafika 8 Uwarunkowania przestrzenne podobszaru Męcinka.

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar zachowuje więc funkcję mieszaną, z wyraźną dominacją zabudowy mieszkaniowej oraz punktowo rozmieszczonych usług publicznych i komercyjnych. Jest to obszar o kluczowym znaczeniu dla obsługi mieszkańców gminy, z dużym potencjałem dalszego rozwoju funkcji społecznych, administracyjnych i integracyjnych, na co wskazuje zarówno jego dotychczasowe zagospodarowanie, jak i zapisy obowiązującego planu miejscowego.

Sfera społeczna

Diagnoza delimitacyjna wykazała nasilone (w skali całej gminy) problemy społeczne w podobszarze Męcinka. W podobszarze zidentyfikowano niekorzystne tendencje demograficzne, wskazujące na pogłębianie się procesów depopulacyjnych i starzenia się lokalnej społeczności. Jednym z kluczowych wskaźników potwierdzających ten trend jest ujemny przyrost naturalny, który w podobszarze wyniósł -1,88 na 1000 mieszkańców, co oznacza przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Choć wartość ta jest nieco korzystniejsza niż średnia dla całej gminy, wciąż wskazuje na wyraźny spadek potencjału demograficznego. Drugim badanym zjawiskiem jest saldo migracji, które utrzymuje się na poziomie dodatnim. W podobszarze Męcinka osiągnęło ono wartość 16,95 na 1000 mieszkańców, a więc wyraźnie powyżej średniej gminnej (10,99). Wskazuje to na atrakcyjność osiedleńczą miejscowości, na co przekłada się centralny charakter miejscowości w gminie.

Ważnym elementem diagnozy jest również wskaźnik obciążenia demograficznego, definiowany jako relacja liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym. W podobszarze Męcinka obciążenie to wyniosło 70,7%, co jest wartością nieco wyższą od wartości referencyjnej dla całej gminy (69,5%). Struktura ta sugeruje presję na system usług społecznych oraz infrastrukturalnych, w szczególności związanych z edukacją, opieką zdrowotną i polityką senioralną.

Tabela 16 Wskaźniki demograficzne w podobszarze Męcinka.

	podobszar rewitalizacji Męcinka	gmina
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-1,88	-2,80
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	16,95	10,99
Obciążenie demograficzne	70,66%	69,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Męcinka.

W podobszarze rewitalizacji Męcinka zidentyfikowano niekorzystną sytuację na rynku pracy, na co wskazuje podwyższona liczba osób pozostających bez zatrudnienia. Wskaźnik liczby bezrobotnych na 1000 mieszkańców wyniósł 33,9, wyraźnie powyżej średniej wartości dla całej gminy (30,4). Podwyższony poziom bezrobocia jest sygnałem narastających trudności ekonomicznych i większej podatności mieszkańców na zjawiska kryzysowe.

Tendencje te potwierdza również stopa bezrobocia (udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym), która w podobszarze osiągnęła poziom 5,7% (o 0,5 pp. wyżej niż średnio w gminie). Wzrost liczby osób pozostających bez zatrudnienia wpływa negatywnie na kondycję ekonomiczną gospodarstw domowych i może prowadzić do obniżenia poziomu uczestnictwa społecznego, zwiększenia zapotrzebowania na wsparcie ze strony pomocy społecznej oraz ograniczenia zdolności mieszkańców do finansowania podstawowych potrzeb. W szerszej perspektywie proces ten prowadzić może do osłabienia lokalnego rynku usług oraz zmniejszenia aktywności społeczno-zawodowej, co ma znaczące konsekwencje dla rozwoju całego obszaru rewitalizacji.

Tabela 17 Zjawisko bezrobocia w podobszarze Męcinka.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Męcinka	gmina
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	33,90	30,40
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (stopa bezrobocia)	5,7%	5,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze.

W podobszarze rewitalizacji Męcinka zapotrzebowanie na wsparcie społeczne utrzymuje się na poziomie nieco wyższym od średniej gminnej. Liczba klientów pomocy społecznej wyniosła 30,13 na 1000 mieszkańców, a dla gminy 29,78.

Podobszar zamieszkuje średnio wyższa niż przeciętnie w gminie liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa, wynosząca 28,25 na 1000 mieszkańców wobec 20,99 w skali gminy. Dane te potwierdzają, że w podobszarze funkcjonuje grupa mieszkańców, która ma trudności z pokryciem podstawowych kosztów życia i wymaga regularnego wsparcia.

Wyższy niż w gminie jest również poziom świadczeń stałych (75,33), co świadczy o obecności osób znajdujących się w trwałej, trudnej sytuacji życiowej, przede wszystkim seniorów oraz rodzin z ograniczonymi zasobami opiekuńczo-wychowawczymi. Wskazują na to również świadczenia pobierane ze względu na bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego (3,77 na 1000 mieszkańców), sygnalizujące problemy w funkcjonowaniu części rodzin.

W podobszarze rewitalizacji Męcinka odnotowano podwyższoną skalę świadczeń udzielanych z tytułu niepełnosprawności. Wskaźnik wyniósł 94,16 świadczeń na 1000 mieszkańców, przewyższając wartość dla całej gminy (87,95). Dane te pokazują, że w lokalnej społeczności funkcjonuje grupa osób wymagających stałego wsparcia. Podwyższony poziom świadczeń może wynikać z większego udziału seniorów oraz osób z ograniczoną samodzielnością, co jest spójne z powyższymi ustaleniami dotyczącymi struktury demograficznej podobszaru. Zjawisko to generuje dodatkowe obciążenie dla

systemu pomocy społecznej oraz wymaga dostosowania lokalnych usług, w szczególności w obszarze dostępności, opieki środowiskowej oraz wsparcia rodzin sprawujących pieczę nad osobami niesamodzielnymi.

Tabela 18 Intensywność korzystania z pomocy społecznej w podobszarze Męcinka.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Męcinka	gmina
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	30,13	29,78
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	30,13	29,78
Liczba udzielonych świadczeń stałych na 1000 mieszkańców	75,33	71,56
liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	28,25	20,99
liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców	3,77	2,60
Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	94,16	87,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Męcince.

W podobszarze Męcinka odnotowano wyższy poziom przestępczości niż w skali całej gminy. Zgodnie z danymi komendy powiatowej policji ogólna liczba zgłoszonych przestępstw wyniosła 16,95 na 1000 mieszkańców, podczas gdy wartość referencyjna dla gminy wyniosła 10,39. Dane te wskazują na większą koncentrację zdarzeń naruszających porządek publiczny, co może wynikać zarówno z większej gęstości zaludnienia, jak i centralnego charakteru miejscowości, gdzie skupiają się usługi, ruch pieszy i aktywność społeczna. W przypadku zdarzeń drogowych skala zjawiska jest zbliżona do średniej gminnej. W podobszarze wskaźnik wyniósł 30,13 na 1000 mieszkańców, przy 30,58 dla gminy.

Tabela 19 Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego w podobszarze Męcinka.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Męcinka	gmina
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	16,95	10,39
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	30,13	30,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Jaworze.

Podsumowanie sfery społecznej podobszaru Męcinka

1. W podobszarze kumulują się zjawiska osłabiające potencjał społeczny: starzenie się mieszkańców, ujemny przyrost naturalny oraz podwyższone obciążenie demograficzne.
2. Podwyższone bezrobocie i wysoki udział osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa wskazują na zwiększone ryzyko wykluczenia oraz trudności części gospodarstw domowych.
3. Zwiększona liczba świadczeń z tytułu niepełnosprawności potwierdza obecność osób o ograniczonej samodzielności i rosnącą potrzebę rozwoju usług opiekuńczych.
4. Problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego wymagają dalszego wsparcia środowiskowego i pracy z rodziną.
5. Podwyższony poziom przestępczości wymaga działań poprawiających bezpieczeństwo i jakość przestrzeni publicznych.

6. Rewitalizacja powinna koncentrować się na wzmocnieniu aktywności społeczno-zawodowej, poprawie dostępności usług i przestrzeni publicznych i zwiększeniu integracji społecznej mieszkańców.

Sfera gospodarcza

W podobszarze rewitalizacji Męcinka zidentyfikowano problemy w sferze gospodarczej, co wykazał wskaźnik aktywności gospodarczej, który kształtuje się na poziomie niższym niż średnia w skali gminy. Liczba podmiotów gospodarczych wyniosła 48,96 na 1000 mieszkańców, podczas gdy w całej gminie wskaźnik ten sięga 63,07. Dane te wskazują, że w centralnej części miejscowości funkcjonuje relatywnie mniejsza liczba przedsiębiorstw, co może ograniczać dostęp mieszkańców do lokalnych usług i miejsc pracy, a tym samym wpływać na potencjał rozwojowy obszaru.

Pozytywnym sygnałem jest jednak dodatnie saldo zmian w rejestrze podmiotów gospodarczych. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi działalnościami wyniosła w podobszarze Męcinka 1,88 na 1000 mieszkańców, przewyższając wartość gminną (1,15). Oznacza to, że mimo niższego ogólnego poziomu przedsiębiorczości, w podobszarze utrzymują się tendencje prorozwojowe, wskazujące na widoczne, choć stopniowe ożywienie aktywności gospodarczej.

Wskaźniki te pokazują, że podobszar dysponuje potencjałem do rozwoju małej przedsiębiorczości, ale wymaga działań ukierunkowanych na wzmacnianie lokalnych usług, poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz tworzenie przyjaznego środowiska do zakładania nowych firm. Szczególnie istotne jest wspieranie tych sektorów, które są bezpośrednio powiązane z obsługą mieszkańców oraz funkcjonowaniem usług publicznych w centrum miejscowości.

Tabela 20 Wskaźniki sfery gospodarczej w podobszarze Męcinka.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Męcinka	gmina
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	48,96	63,07
Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	1,88	1,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG.

Sfera środowiskowa

W ramach analizy podobszaru Męcinka zidentyfikowano występujące problemy w sferze środowiskowej o istotnym znaczeniu dla jakości życia mieszkańców. Niekorzystnym zjawiskiem jest masa wyrobów zawierających azbest, przypadająca na jednego mieszkańca. Wartość wskaźnika wyniosła 100 587,57 kg/mieszkańca, co świadczy o wysokiej skali obecności szkodliwych materiałów w strukturze zabudowy. Azbest jako substancja niebezpieczna, generuje długofalowe ryzyka zdrowotne i wymaga systematycznego usuwania oraz monitorowania stanu technicznego pokryć dachowych i płyt azbestowych.

W zakresie jakości powietrza odnotowano wyższe średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM2.5 - 10,50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ wobec 10,10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ w skali całej gminy. Kluczowym czynnikiem pogarszającym jakość powietrza jest bardzo wysoki udział gospodarstw korzystających z kotłów na paliwo stałe. W podobszarze Męcinka wynosi on 61,4%, co zdecydowanie przewyższa średnią gminną (41,2%). Dominacja tradycyjnych, emisyjnych źródeł ciepła stanowi bezpośrednią przyczynę wyższego stężenia PM2.5 oraz lokalnych uciążliwości zapachowych.

Tabela 21 Wskaźniki sfery środowiskowej w podobszarze Męcinka.

Wskaźnik	Podobszar rewitalizacji Męcinka	Gmina
Ilość wyrobów azbestowych przypadająca na mieszkańca [kg/mieszkańca]	100587,57	167081,95
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	0,0%	10,8%
Średnie roczne stężenie PM2.5	10,50	10,10
Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	61,4%	41,2%

Źródło: opracowanie własne.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W podobszarze rewitalizacji Męcinka dostępność usług publicznych i infrastruktury społecznej kształtuje się na poziomie wyraźnie korzystniejszym niż w skali całej gminy. Wskaźnik dostępności punktów usług publicznych osiągnął 15,07 na 1000 mieszkańców, podczas gdy wartość referencyjna dla gminy wynosi 6,60. Dane te potwierdzają centralny charakter miejscowości oraz koncentrację podstawowych funkcji administracyjnych i usługowych.

W zakresie infrastruktury rekreacyjnej dostępność terenów takich jak place zabaw i siłownie terenowe, ukształtowała się na poziomie 5,80 obiektów na 1000 mieszkańców. Wartość ta świadczy o stosunkowo dobrej ofercie rekreacyjnej, gdzie tereny sportowo-rekreacyjne pełnią istotną funkcję integrującą społeczność.

Znacznie gorzej prezentuje się natomiast dostępność komunikacyjna, definiowana jako liczba kursów transportu zbiorowego przypadająca na 1000 mieszkańców. W podobszarze wskaźnik ten wyniósł 26,37, wobec 50,77 w skali gminy. Oznacza to, że podobszar, pomimo swojej centralnej funkcji usługowo-administracyjnej, dysponuje słabszą obsługą transportową. Ograniczona liczba kursów przekłada się na niską mobilność mieszkańców, zwłaszcza seniorów, młodzieży i osób niezmotoryzowanych, oraz może utrudniać dostęp do pracy i usług zlokalizowanych poza miejscowością.

Struktura przestrzenna podobszaru charakteryzuje się również niższym udziałem powierzchni biologicznie czynnej 79,4% przy 98,0% w skali gminy. Różnica ta wynika z dominującej funkcji mieszkaniowej i usługowej oraz większego stopnia zurbanizowania centralnej części miejscowości. Niższy udział zieleni wpływa na ograniczenie retencji naturalnej, mniejszą odporność przestrzeni na upały oraz trudności w kształtowaniu wysokiej jakości estetycznej i rekreacyjnej otoczenia.

Tabela 22 Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej w podobszarze Męcinka.

	podobszar rewitalizacji Męcinka	gmina
Dostępność punktów usług publicznych	15,07	6,60
Dostępność komunikacyjna	26,37	50,77
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	79,4%	98,0%

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji Męcinka, jako centralny układ funkcjonalny gminy, cechuje się dobrą dostępnością usług publicznych i przeciętną ofertą rekreacyjną, lecz jednocześnie zmagają się z niską dostępnością transportową i ograniczonym udziałem terenów zielonych. Oznacza to konieczność ukierunkowania działań rewitalizacyjnych na poprawę mobilności, uzupełnianie zieleni urządzonej oraz zwiększanie atrakcyjności i spójności przestrzeni publicznych.

Sfera techniczna

Analiza sfery technicznej wskazuje na wyjątkowo wysoką koncentrację obiektów zabytkowych na podobszarze rewitalizacji Męcinka. Liczba zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków wynosi 346,13 na km² i wielokrotnie przewyższa średnią wartość dla całej gminy, która kształtuje się na poziomie 4,69. Tak wysoka koncentracja dziedzictwa kulturowego potwierdza historyczny charakter obszaru i jego zabudowy, a jednocześnie wskazuje na istotny potencjał w zakresie ochrony i wykorzystania zasobów kulturowych.

Obecność licznych obiektów zabytkowych wiąże się z podwyższonymi wymaganiami technicznymi i konserwatorskimi, ograniczającymi możliwości modernizacji zabudowy oraz generującymi zwiększone koszty utrzymania. W kontekście procesu rewitalizacji uwarunkowania te wymagają szczególnego podejścia, łączącego ochronę dziedzictwa kulturowego z poprawą standardów technicznych i funkcjonalnych zabudowy.

Analiza stanu technicznego obiektów publicznych w podobszarze Męcinka wskazuje na relatywnie korzystną sytuację w porównaniu do średnich wartości gminnych. Żaden z obiektów publicznych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji nie został zakwalifikowany jako wymagający

termomodernizacji, podczas gdy w skali gminy odsetek ten wynosi 2,2%. Wskazuje to, że instytucje publiczne w centrum miejscowości, w tym szkoła, biblioteka czy jednostki administracyjne, funkcjonują w budynkach o dobrym stanie technicznym, spełniających aktualne standardy energetyczne.

Większe wyzwanie stanowi natomiast kwestia dostępności architektonicznej. W podobszarze Męcinka 12,5% obiektów publicznych wymaga dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, podczas gdy w skali gminy odsetek ten sięga aż 65,2%. Choć sytuacja podobszaru wypada korzystniej niż średnia gminna, konieczność dostosowania części obiektów pozostaje istotnym obszarem interwencji, szczególnie w kontekście rosnącego udziału seniorów oraz osób o ograniczonej mobilności.

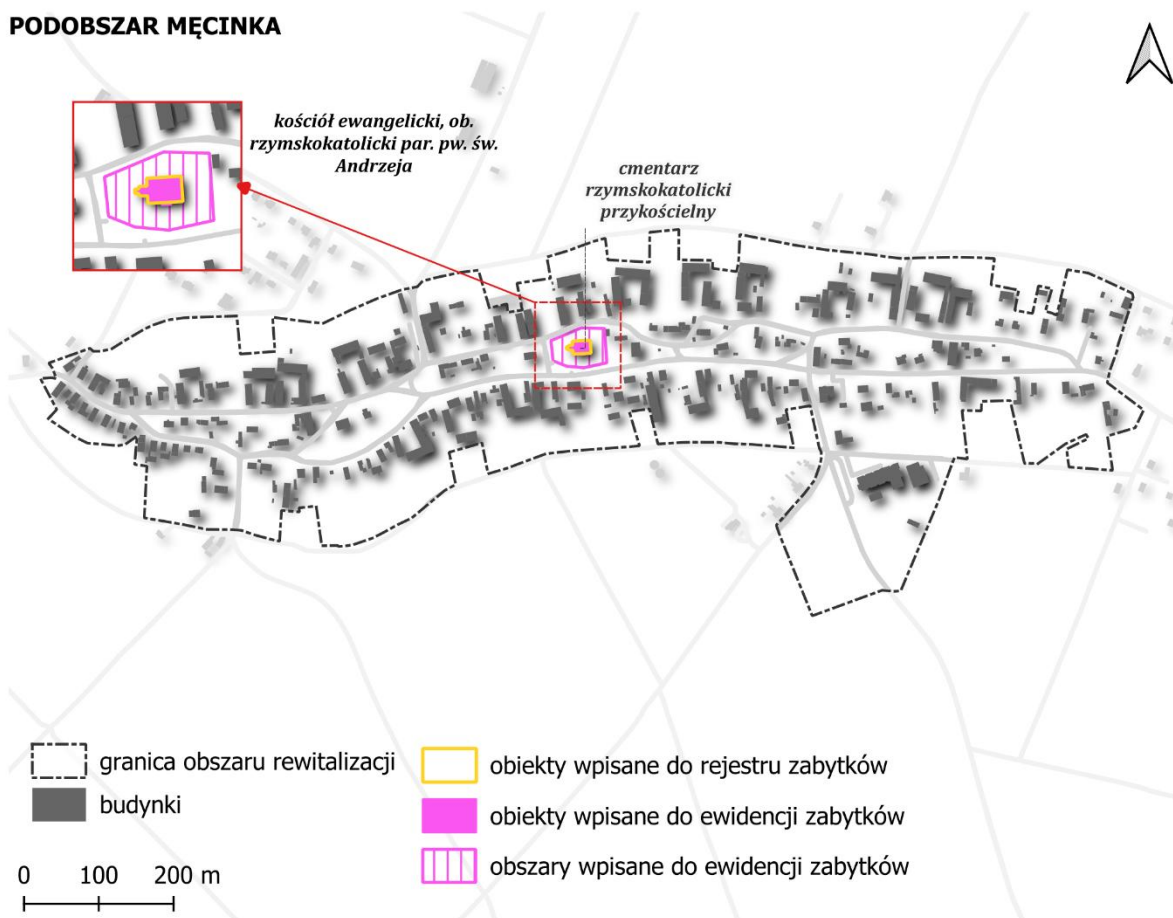
Dostosowanie obiektów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami stanowi kluczowy element poprawy jakości usług publicznych oraz zwiększania ich dostępności. Brak pełnej dostępności może ograniczać możliwości mieszkańców w korzystaniu z oferty edukacyjnej, społecznej, kulturalnej czy administracyjnej.

Tabela 23 Wskaźniki sfery technicznej w podobszarze Męcinka.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Męcinka	gmina
Liczba zabytków na km ²	346,13	4,69
Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	0,0%	2,2%
Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	12,5%	65,2%

Źródło: opracowanie własne.

Grafika 9 Zabytki w podobszarze Męcinka.

Źródło: opracowanie własne.

W podobszarze rewitalizacji Męcinka boisko, stanowiące przestrzeń rekreacyjno-sportową, zlokalizowane w centralnej części miejscowości, znajduje się w złym stanie technicznym, co ogranicza możliwość aktywnego spędzania czasu i organizacji wydarzeń społecznych. Obiekt posiada zdegradowane i zdekompletowane siedziska, zlokalizowane na niebezpiecznej, niewyprofilowanej skarpie, co generuje ryzyko użytkowe i wyklucza jego bezpieczne wykorzystanie przez większe grupy mieszkańców. Nawierzchnia boiska jest nierówna i przesuszona, co wynika z braku systemu nawodnienia. Utrudnia to prowadzenie zajęć sportowych, szczególnie w okresach suchych oraz obniża ogólną funkcjonalność terenu. Dodatkowym problemem jest niewłaściwie zorganizowany dostęp, oparty na prowizorycznej kładce przez ciek wodny oraz bramie wjazdowej, co skutkuje niskimi standardami bezpieczeństwa i dostępności, zwłaszcza dla dzieci, młodzieży i osób starszych.

Zły stan przestrzeni integracji lokalnej bezpośrednio przekłada się na ograniczone możliwości przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym. Brak bezpiecznej, zadbanej infrastruktury

sportowo-rekreacyjnej sprzyja izolacji, niskiej aktywności fizycznej młodzieży oraz osłabieniu więzi wewnątrz społeczności.

Podsumowanie analizy sfer pozaspołecznych podobszaru Męcinka

1. Niska liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców - ograniczona lokalna oferta usług i mniejsze możliwości zatrudnienia.
 2. Jednocześnie dodatnie saldo rejestracji działalności – pojawianie się nowych inicjatyw gospodarczych świadczące o potencjale rozwojowym.
 3. Potrzeba wzmacniania mikroprzedsiębiorczości oraz usług powiązanych z funkcją centralną miejscowości.
 4. Wysoka masa wyrobów zawierających azbest, istotne ryzyko środowiskowe i zdrowotne.
 5. Potrzeba działań modernizacyjnych: wymiana źródeł ciepła, termomodernizacja, usuwanie azbestu.
 6. Niższy udział powierzchni biologicznie czynnej – większy stopień zurbanizowania centrum miejscowości.
 7. Kluczowe tereny rekreacyjne (w tym boisko) w złym stanie technicznym – zdegradowana infrastruktura ogranicza integrację lokalnej społeczności.
 8. Obiekty publiczne w dobrym stanie technicznym, lecz część z nich wymaga dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.
 9. Konieczność poprawy jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększenia udziału zieleni urządzonej.
-

4.2 Podobszar Małuszów

PODOBSZAR Małuszów	
Powierzchnia:	54,58 ha
Liczba ludności:	341

Podobszar rewitalizacji Małuszów swoim zasięgiem obejmuje centralną część miejscowości Małuszów, w której koncentruje się podstawowa zabudowa mieszkaniowa oraz najważniejsze elementy lokalnej infrastruktury społecznej. Jest to rdzeń funkcjonalny wsi, wzdłuż którego przebiega główny ciąg komunikacyjny, a także strefa skupiająca usługi pierwszej potrzeby, przestrzenie publiczne oraz miejsca codziennej aktywności mieszkańców.

W granicach podobszaru zlokalizowane są kluczowe dla Małuszowa obiekty usługowe i społeczne, w tym kościół, przystanki komunikacji publicznej oraz punkty usługowe pełniące istotną rolę w codziennym życiu mieszkańców.

Zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego⁷, Małuszów charakteryzuje się zróżnicowaną strukturą funkcjonalno-przestrzenną, jednak dominującą formą pozostaje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa, układająca się w charakterystyczny, liniowy układ wzdłuż głównej drogi przebiegającej przez wieś. W sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej występują również tereny usługowe oraz usługi publiczne, rozmieszczone punktowo wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego, co zapewnia mieszkańcom dostęp do podstawowych funkcji w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania.

Istotną rolę w strukturze przestrzennej podobszaru pełnią także tereny zieleni oraz niewielkie akwenty, zlokalizowane w południowo-wschodniej części podobszaru. Tereny te, w połączeniu z otaczającymi miejscowość obszarami rolnymi, stanowią naturalny bufor przestrzenny i podkreślają wiejski charakter zabudowy.

⁷ Uchwała Nr XXXIX/182/05 Rady Gminy Męcinka z dnia 29 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka ze zmianami.

Grafika 10 Uwarunkowania przestrzenne podobszaru Małuszów.

Źródło: opracowanie własne.

Sfera społeczna

Podobszar rewitalizacji Małuszów został wyznaczony jako obszar rewitalizacji z uwagi na kumulowanie się na nim problemów o charakterze społecznym. W podobszarze rewitalizacji Małuszów zidentyfikowano niekorzystne tendencje demograficzne, wskazujące na stopniowe osłabianie potencjału ludnościowego miejscowości. Ujemny przyrost naturalny wyniósł -2,93 na 1000 mieszkańców, co potwierdza przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń.

Jednocześnie istotnym elementem sytuacji demograficznej jest bardzo wysokie dodatnie saldo migracji, które w Małuszowie osiągnęło poziom 32,26 na 1000 mieszkańców, a więc zdecydowanie

powyżej średniej gminnej (10,99). Wskazuje to, że mimo ubytku naturalnego podobszar pozostaje atrakcyjny dla nowych mieszkańców, prawdopodobnie ze względu na korzystne warunki mieszkaniowe oraz dogodne położenie względem głównych ciągów komunikacyjnych.

Wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł 74,5%, przekraczając wartość referencyjną dla całej gminy (69,5%). Struktura ta oznacza stosunkowo wysoki udział osób w wieku nieprodukcyjnym, co przekłada się na rosnące obciążenie mieszkańców aktywnych zawodowo oraz generuje większe zapotrzebowanie na usługi społeczne, zdrowotne i opiekuńcze.

Tabela 24 Wskaźniki demograficzne dla podobszaru Małuszów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Małuszów	gmina
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-2,93	-2,80
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	32,26	10,99
Obciążenie demograficzne	74,5%	69,5%

Źródło: opracowanie własne.

W podobszarze rewitalizacji Małuszów zidentyfikowano podwyższoną skalę problemów związanych z rynkiem pracy. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców wyniósł 38,12, co stanowi wartość wyraźnie wyższą od średniej gminnej (30,40). Oznacza to większą koncentrację osób pozostających bez zatrudnienia oraz podwyższone ryzyko występowania trudności ekonomicznych w gospodarstwach domowych zamieszkujących Małuszów.

Szczególnie niepokojący jest wysoki poziom bezrobocia długotrwałego, które w podobszarze osiągnęło wartość 26,39 na 1000 mieszkańców, podczas gdy średnia gminna wynosi 14,20. Dane te wskazują, że znaczna część mieszkańców doświadcza długotrwałego pozostawania bez pracy, co z czasem prowadzi do utraty kompetencji zawodowych, obniżenia motywacji oraz zwiększonej zależności od świadczeń społecznych. Udział osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w Małuszowie 6,5%, przewyższając wartość dla całej gminy (5,2%). Wskazuje to na ponadprzeciętne natężenie problemów związanych z aktywnością zawodową i mobilnością pracowników, a także na konieczność dodatkowego wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej, doradztwa oraz możliwości zdobywania kwalifikacji.

Tabela 25 Zjawisko bezrobocia w podobszarze Małuszów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Małuszów	gmina
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	38,12	30,40
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	26,39	14,20
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (stopa bezrobocia)	6,5%	5,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jaworze.

W podobszarze rewitalizacji Małuszów zidentyfikowano wysokie (wyższe od średniej gminnej) zapotrzebowanie na wsparcie społeczne. Liczba klientów pomocy społecznej wyniosła 32,26 na 1000 mieszkańców, co przekracza wartość referencyjną dla gminy (29,78). Wskazuje to, że część mieszkańców Małuszowa zmagają się z trudnościami wymagającymi wsparcia instytucjonalnego. Analogiczny poziom (32,26) dotyczy liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, co potwierdza, że sytuacja ekonomiczna części gospodarstw domowych jest na tyle obciążona, że wymaga systematycznej pomocy. Szczególnego znaczenia nabiera liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa, która w podobszarze osiągnęła wartość 32,26 na 1000 mieszkańców, przy czym wartość gminna wynosi 20,99. Dane te wyraźnie podkreślają skalę problemów finansowych części mieszkańców podobszaru.

Istotnym sygnałem pogorszonej sytuacji społecznej jest również wysoka liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego – 8,80 na 1000 mieszkańców, wobec 2,60 w skali gminy. Wskaźnik ten potwierdza, że podobszar zamieszkuje grupa rodzin zmagających się z trudnościami wychowawczymi, problemami organizacji życia domowego oraz niewystarczającymi zasobami opiekuńczymi. Dane wskazują, że podobszar Małuszów charakteryzuje się ponadprzeciętną skalą problemów społecznych związanych zarówno z ubóstwem, jak i funkcjonowaniem rodzin. Sytuacja ta generuje zwiększone obciążenie systemu wsparcia społecznego i wymaga intensyfikacji działań skierowanych do mieszkańców zagrożonych wykluczeniem.

Tabela 26 Intensywność korzystania z pomocy społecznej w podobszarze Małuszów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Małuszów	gmina
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	32,26	29,78
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	32,26	29,78
liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	32,26	20,99
liczba przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców	8,80	2,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Publicznej w Męcince.

W podobszarze rewitalizacji Małuszów odnotowano znacząco podwyższony poziom zagrożeń związanych z bezpieczeństwem publicznym. Ogólna liczba przestępstw wyniosła 23,46 na 1000 mieszkańców, co jest ponad dwukrotnie wyższą wartością niż średnia dla całej gminy (10,39). Skala ta sugeruje większą koncentrację zdarzeń naruszających porządek publiczny, a także możliwe problemy związane z nadzorem i bezpieczeństwem w przestrzeniach wspólnych oraz wzdłuż lokalnych ciągów komunikacyjnych.

Wyraźnie niekorzystnie kształtuje się także wskaźnik zdarzeń drogowych, który w podobszarze osiągnął wartość 120,23 na 1000 mieszkańców, przy czym średnia gminna wynosi 30,58. Tak duża dysproporcja wskazuje na istotne problemy związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego, w szczególności na odcinkach dróg o zwiększonej prędkości, ograniczonej widoczności lub intensywnym natężeniu ruchu. Wysoki poziom zdarzeń drogowych może stanowić zagrożenie zarówno dla kierowców, jak i pieszych, w tym dzieci oraz seniorów.

Tabela 27 Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego w podobszarze Małuszów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Małuszów	gmina
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	23,46	10,39
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	120,23	30,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Jaworze.

Podsumowanie analizy sfer pozaspołecznych podobszaru Męcinka

1. W podobszarze występuje kumulacja zjawisk demograficznych osłabiających potencjał rozwojowy: ujemny przyrost naturalny, wysoki udział osób w wieku nieprodukcyjnym oraz rosnące obciążenie mieszkańców aktywnych zawodowo.
2. Choć saldo migracji jest bardzo wysokie, napływ nowych mieszkańców generuje dodatkowe obciążenie dla usług społecznych, edukacyjnych i opiekuńczych i wymaga podejmowania kompleksowych działań sprzyjających nowym mieszkańcom.
3. Podwyższone bezrobocie oraz wysoka skala bezrobocia długotrwałego wskazują na trwałe oddalenie części mieszkańców od rynku pracy i konieczność działań aktywizacyjnych.
4. Większy niż w gminie odsetek osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa oraz znacząca liczba przypadków bezradności opiekuńczo-wychowawczej potwierdzają występowanie gospodarstw domowych wymagających stałego wsparcia instytucjonalnego.
5. Podwyższona przestępczość oraz bardzo wysoka liczba zdarzeń drogowych wskazują na potrzebę działań zwiększających bezpieczeństwo publiczne i poprawiających jakość przestrzeni wspólnych.
6. Rewitalizacja powinna koncentrować się na wzmocnieniu usług społecznych i środowiskowych, poprawie bezpieczeństwa, wsparciu rodzin i osobom o ograniczonej samodzielności oraz zwiększeniu aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców.

Sfera gospodarcza

W ramach sfery gospodarczej nie zidentyfikowano w podobszarze szczególnego nasilenia problemów gospodarczych. W podobszarze rewitalizacji Małuszów aktywność gospodarcza kształtuje się na poziomie wyższym niż średnia gminna. Liczba podmiotów gospodarczych wyniosła 85,04 na 1000 mieszkańców, podczas gdy w skali gminy wskaźnik ten wynosi 63,07. Oznacza to, że podobszar wyróżnia

się ponadprzeciętną koncentracją działalności gospodarczej, co świadczy o silnym lokalnym potencjale usługowym oraz korzystnej tendencji mieszkańców do prowadzenia własnej działalności.

Jednocześnie wskaźnik dynamiki przedsiębiorczości wskazuje na stagnację. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi wyniosła 0,00, podczas gdy średnia gminna osiągnęła poziom 1,15. Podobszar Małuszów posiada silną bazę mikroprzedsiębiorstw i usług lokalnych.

Tabela 28 Wskaźniki sfery gospodarczej w podobszarze Małuszów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Małuszów	gmina
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	85,04	63,07
Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	0,00	1,15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG.

Sfera środowiskowa

W podobszarze rewitalizacji Małuszów zidentyfikowano kilka kluczowych wyzwań środowiskowych, które mogą wpływać na jakość życia mieszkańców oraz wymagają interwencji w procesie rewitalizacji. Najbardziej niepokojącym jest wysoka masa wyrobów zawierających azbest, przypadająca na jednego mieszkańca. Wskaźnik ten osiągnął wartość 184 759,53 kg/mieszkańca, przewyższając średnią gminną (167 081,95 kg/mieszkańca). Skala występowania szkodliwych materiałów wskazuje na konieczność usuwania azbestu oraz ograniczania ryzyk zdrowotnych związanych ze zużytymi pokryciami dachowymi i innymi elementami infrastruktury.

W podobszarze odnotowano również wyższy niż w skali gminy udział budynków mieszkalnych zlokalizowanych w strefie oddziaływania hałasu komunikacyjnego. Zjawisko to dotyczy 13,3% zabudowy mieszkalnej, podczas gdy średnia gminna wynosi 10,8%. Jest to szczególnie istotne w kontekście lokalizacji przy trasach tranzytowych i wzmożonego ruchu pojazdów ciężkich, co może obniżać komfort akustyczny mieszkańców.

Średnioroczne stężenie PM_{2.5} utrzymuje się na poziomie 10,50 µg/m³, nieco wyższym niż wartość referencyjna dla gminy (10,10 µg/m³). Na tle pozostałych obszarów gminy korzystnie wypada udział gospodarstw domowych korzystających z kotłów na paliwo stałe, wynoszący 32,7%. Jest to wartość zdecydowanie niższa niż średnia gminna (41,2%), co oznacza, że w Małuszowie skala niskiej emisji jest relatywnie mniejsza. Mimo tego problem emisji pyłów związanych z indywidualnym ogrzewaniem nadal pozostaje aktualny.

Tabela 29 Wskaźniki sfery środowiskowej w podobszarze Małuszów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Małuszów	gmina
Ilość wyrobów/ mieszkańca [kg/mieszkańca]	184759,53	167081,95
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	13,3%	10,8%
Średnie roczne stężenie PM2.5	10,50	10,10
Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	32,7%	41,2%

Źródło: opracowanie własne.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W podobszarze rewitalizacji Małuszów dostępność usług publicznych kształtuje się na poziomie zbliżonym do wartości gminnej. Wskaźnik wyniósł 5,87 punktu na 1000 mieszkańców, podczas gdy w skali gminy osiąga 6,60. Obszar pozostaje więc umiarkowanie wyposażony w podstawowe usługi, jednak ich rozmieszczenie ma charakter rozproszony, co w praktyce ogranicza komfort codziennego funkcjonowania mieszkańców.

Jednym z kluczowych problemów jest brak dostępnych terenów rekreacyjnych. Wskaźnik dostępności placów zabaw i siłowni terenowych wynosi zatem 0,00, wobec 5,80 w skali gminnej. Wyzwaniem pozostaje również bardzo niska dostępność komunikacyjna. Liczba kursów transportu zbiorowego przypadająca na 1000 mieszkańców wyniosła zaledwie 8,80, wobec 50,77 w skali całej gminy. Oznacza to ograniczoną mobilność mieszkańców, w szczególności osób niezmotoryzowanych, co utrudnia dostęp do edukacji, usług, rynku pracy i wydarzeń społecznych.

Udział powierzchni biologicznie czynnej w Małuszowie wynosi 79,4%, co jest wartością wyraźnie niższą od średniej gminnej (98,0%). Wynika to z większego zagęszczenia zabudowy oraz występowania dróg o charakterze tranzytowym. Mimo stosunkowo dużej powierzchni terenów zielonych w otoczeniu wsi, sama przestrzeń centralna pozostaje mało atrakcyjna i nie sprzyja integracji mieszkańców.

Kluczowym problemem podobszaru jest brak spójnej, bezpiecznej i estetycznej przestrzeni publicznej. Obecna świetlica wiejska zlokalizowana jest w budynku o złym stanie technicznym, obarczonym barierami architektonicznymi, niewystarczającą funkcjonalnością i niską atrakcyjnością dla młodzieży. Miejscowość nie posiada również zagospodarowanych terenów zewnętrznych umożliwiających organizację wydarzeń społecznych, kulturalnych czy rekreacyjnych. W praktyce mieszkańcy spotykają się jedynie nad brzegiem stawu, który nie jest przystosowany do pełnienia funkcji przestrzeni publicznej. Brak odpowiednio zagospodarowanej przestrzeni wspólnej prowadzi do osłabienia więzi

międzyludzkich, braku integracji międzypokoleniowej oraz stopniowego zaniku lokalnej tożsamości kulturowej.

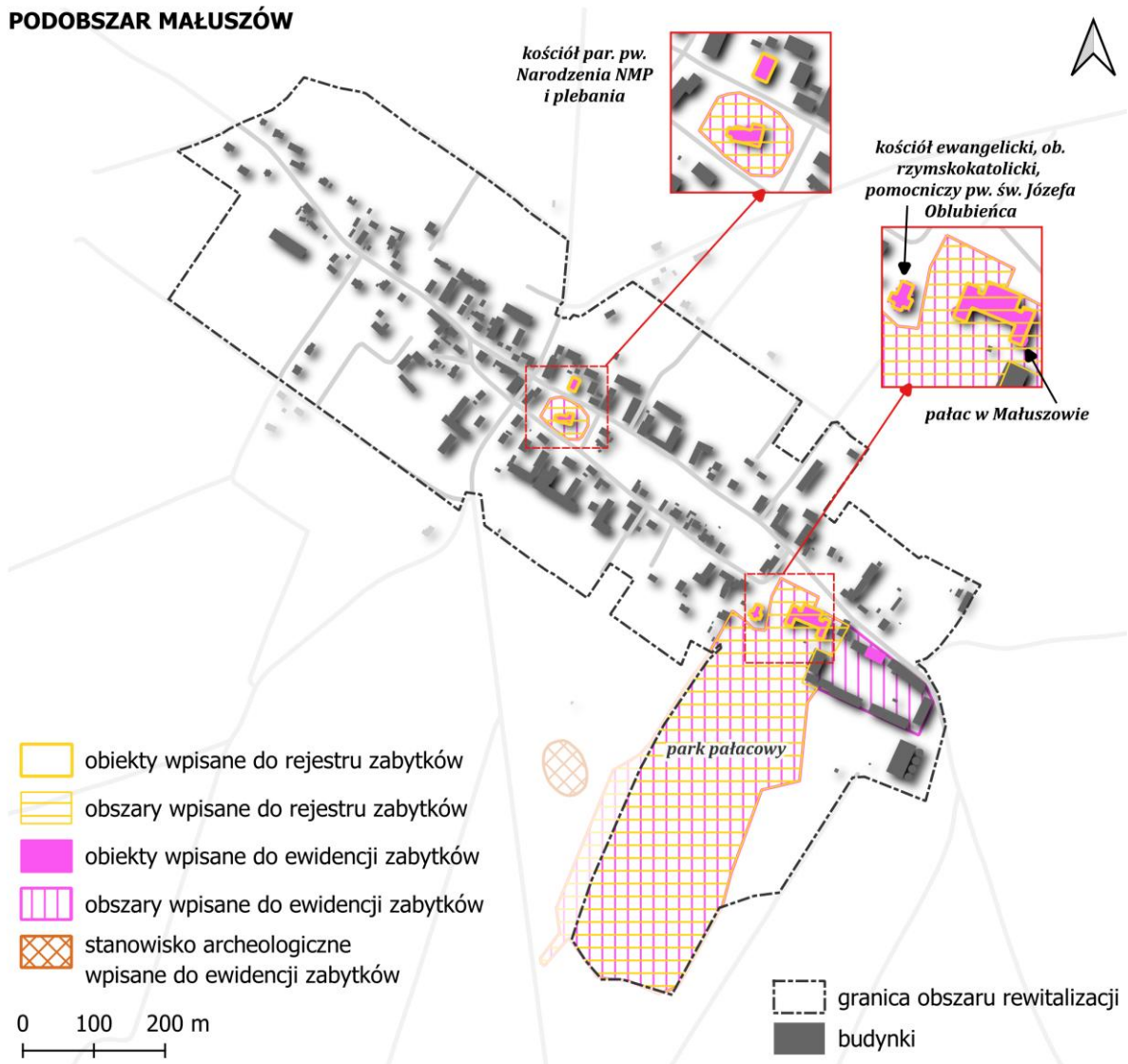
Sfera techniczna

Diagnoza delimitacyjna wykazała występowanie problemów sferze technicznej w podobszarze Małuszów. W zakresie infrastruktury publicznej podobszar charakteryzuje się wyraźnie pogorszonym stanem technicznym kluczowych obiektów - 50% obiektów publicznych wymaga termomodernizacji, podczas gdy w całej gminie problem ten dotyczy jedynie 2,2% budynków. Dane te jednoznacznie wskazują na znaczące deficyty jakościowe infrastruktury publicznej w Małuszowie.

Analogicznie, 50% obiektów wymaga dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, co w praktyce oznacza, że jeden z dwóch istniejących obiektów publicznych znajduje się w stanie niewystarczającym pod względem dostępności. Oba wskaźniki odnoszą się bezpośrednio do świetlicy wiejskiej, która pełni centralną funkcję społeczną w miejscowości. Budynek jest przestarzały, obarczony licznymi barierami architektonicznymi oraz niską funkcjonalnością. Obiekt nie spełnia współczesnych standardów energetycznych, co generuje wysokie koszty utrzymania i ogranicza możliwość pełnienia funkcji integracyjnych. Brak dostosowania do potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci znacząco obniża jego dostępność i użyteczność dla lokalnej społeczności. W połączeniu z brakiem zagospodarowanych terenów publicznych wskazuje to na konieczność kompleksowej rewitalizacji zarówno samej świetlicy, jak i jej otoczenia.

W podobszarze rewitalizacji Małuszów istotnym elementem sfery technicznej jest koncentracja obiektów zabytkowych, których liczba według gminnej ewidencji zabytków wynosi 78,84 na km². Wartość ta znacząco przewyższa średnią dla gminy Męcinka, wynoszącą 4,69, co wskazuje na wyraźnie ukształtowany zasób dziedzictwa kulturowego o lokalnym znaczeniu. Obecność zabudowy zabytkowej stanowi jednocześnie potencjał rozwojowy oraz wyzwanie techniczne. Z jednej strony sprzyja zachowaniu tożsamości przestrzennej i kulturowej miejscowości, z drugiej wiąże się z ograniczeniami inwestycyjnymi oraz koniecznością ponoszenia zwiększonych nakładów na utrzymanie i modernizację obiektów zgodnie z wymogami ochrony konserwatorskiej. Uwarunkowania te powinny zostać uwzględnione w planowaniu działań rewitalizacyjnych, w szczególności w zakresie poprawy stanu technicznego zabudowy i przestrzeni publicznych.

Grafika 11 Zabytki w podobszarze Małuszów.

PODOBSZAR MAŁUSZÓW

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie analizy sfer pozaspółecznych podobszaru Małuszów

1. Mimo stosunkowo wysokiej liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, dynamika rozwoju przedsiębiorczości jest słaba, brak nowych rejestracji przy równoczesnym braku podmiotów wyrejestrowanych wskazuje na stagnację.
2. Konieczne jest wsparcie mikroprzedsiębiorczości i stworzenie atrakcyjnej infrastruktury oraz zachęt sprzyjających rozwojowi działalności usługowej i rodzinnych firm.
3. W podobszarze występuje bardzo wysoki poziom nagromadzonych wyrobów azbestowych, istotnie przewyższający średnią gminną, co stanowi realne zagrożenie zdrowotne i środowiskowe.
4. Część zabudowy mieszkaniowej znajduje się w strefie oddziaływania hałasu drogowego i kolejowego, co obniża komfort życia mieszkańców.

5. Wartości PM2.5 pozostają umiarkowanie podwyższone w stosunku do referencji gminnej – wskazuje to na potrzebę dalszej poprawy jakości powietrza.
 6. Zmniejszony udział gospodarstw opalanych paliwem stałym w stosunku do poziomu gminnego jest pozytywnym sygnałem, jednak nadal wymaga kontynuacji działań ograniczających niską emisję.
 7. W podobszarze występuje wyraźny deficyt dostępnych terenów rekreacyjnych — brak placów zabaw i siłowni plenerowych przekłada się na ograniczony potencjał aktywności mieszkańców.
 8. Dostępność komunikacyjna jest bardzo niska (zaledwie 8,8 kursów/1000 mieszkańców), co ogranicza mobilność mieszkańców, dostęp do usług i rynek pracy.
 9. Obszar cechuje się mniejszym udziałem powierzchni biologicznie czynnej względem całej gminy, co świadczy o większej presji zabudowy w strefie centralnej wsi.
 10. W Małuszowie brakuje odpowiednio zagospodarowanej przestrzeni publicznej, co ogranicza integrację mieszkańców i możliwości organizacji wydarzeń.
 11. Budynek świetlicy wiejskiej wymaga prac remontowych i termomodernizacji - stan techniczny budynku jest niewystarczający i generuje wysokie koszty eksploatacyjne oraz dostosowania do potrzeb osób o szczególnych potrzebach - obecne bariery architektoniczne wykluczają z użytkowania część mieszkańców (seniorów, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny z dziećmi).
-

4.3 Podobszar Muchów

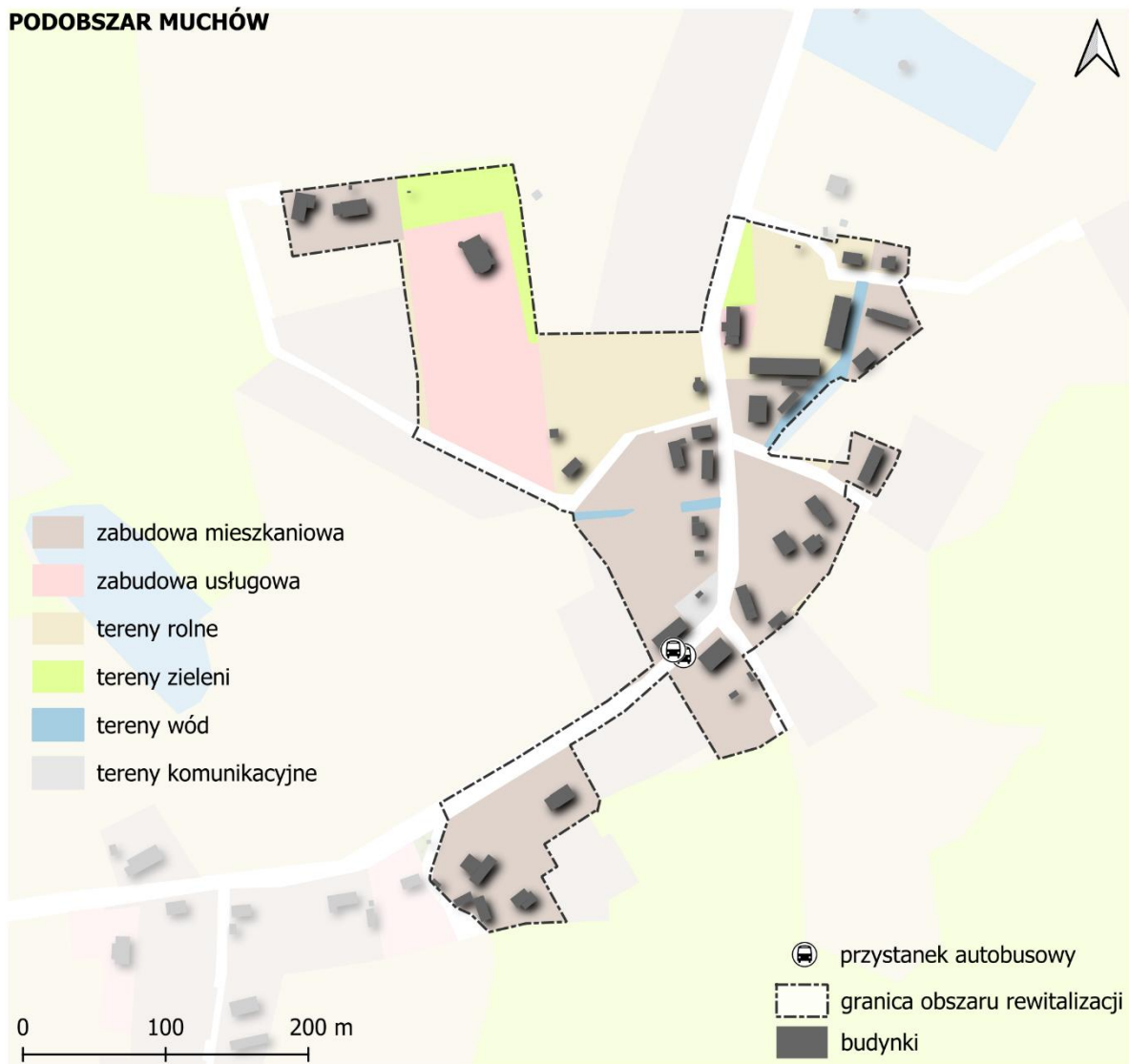
PODOBSZAR Muchów	
Powierzchnia:	8,72 ha
Liczba ludności:	71

Podobszar rewitalizacji Muchów swoim zasięgiem obejmuje centralną część miejscowości Muchów. Jej cechą charakterystyczną jest historycznie ukształtowana struktura przestrzenna, na którą składa się zasadnicza zabudowa mieszkaniowa oraz najważniejsze elementy dziedzictwa kulturowego wsi. Jest to fragment miejscowości o wyraźnym znaczeniu krajobrazowym i funkcjonalnym, pełniący rolę rdzenia osadniczego Muchowa.

Zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego⁸, na terenie podobszaru dominują tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, uzupełnione przez tereny usługowe, tereny zieleni oraz tereny rolne. Zabudowa mieszkaniowa ma w większości charakter rozproszony i układa się wzdłuż lokalnych ciągów komunikacyjnych, co jest typowe dla historycznego układu ruralistycznego wsi.

⁸ Uchwała Nr XXXIX/182/05 Rady Gminy Męcinka z dnia 29 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka ze zmianami.

Grafika 12 Zagospodarowanie przestrzenne podobszaru Muchów.

Źródło: opracowanie własne.

Istotnym elementem zagospodarowania podobszaru są tereny usługowe związane z zespołem pałacowo-parkowym w Muchowie, obejmującym Pałac w Muchowie, park pałacowy oraz zachowaną lodownię. Obszar ten stanowi ważny punkt odniesienia w strukturze przestrzennej miejscowości i wyróżnia się na tle pozostałej zabudowy zarówno skalą, jak i funkcją.

Przez podobszar rewitalizacji przebiega droga wojewódzka nr 365, pełniąca funkcję głównego ciągu komunikacyjnego, wzdłuż którego koncentruje się część zabudowy oraz podstawowe powiązania przestrzenne. W bezpośrednim sąsiedztwie podobszaru występują tereny zieleni i tereny rolnicze, które wraz z bliskością Parku Krajobrazowego Chełmy podkreślają przyrodniczy i krajobrazowy charakter miejscowości.

Sfera społeczna

Diagnoza delimitacyjna wykazała w tej części gminy istotne problemy społeczne, co było główną determinantą wyznaczenia podobszaru rewitalizacji. W podobszarze Muchów zidentyfikowano silnie niekorzystne zjawiska demograficzne, świadczące o kryzysie na jego terenie. Wskaźnik przyrostu naturalnego wyniósł -14,08 na 1000 mieszkańców, co oznacza zdecydowaną przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Wartość ta jest niemal pięciokrotnie niższa niż średnia dla gminy (-2,80). Na niekorzystną sytuację demograficzną wskazuje również zerowe saldo migracji, co oznacza, że podobszar nie przyciąga nowych mieszkańców. Zjawisko to sugeruje stagnację, która może pogłębiać istniejące problemy rozwojowe.

Pozytywnym aspektem, wbrew ogólnym trendom w gminie, jest stosunkowo niskie obciążenie demograficzne - wskaźnik ten wyniósł 51,1%, przy średniej gminnej na poziomie 69,5%. Oznacza to mniejsze obciążenie mieszkańców w wieku produkcyjnym przez osoby nieaktywne zawodowo. Należy jednak pamiętać, że wynik ten może wynikać nie z korzystnej struktury wiekowej, lecz z niskiego udziału dzieci i młodzieży, co wskazuje na niedobór przyszłego kapitału ludzkiego.

Tabela 30 Sytuacja demograficzna podobszaru Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-14,08	-2,80
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	0,00	10,99
Obciążenie demograficzne	51,1%	69,5%

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar Muchów charakteryzuje się niepokojąco wysokim poziomem bezrobocia, co stanowi istotny czynnik ryzyka w kontekście integracji społecznej i aktywizacji zawodowej mieszkańców. Wskaźnik liczby osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców wyniósł 56,34 i jest blisko dwukrotnie wyższy niż średnia gminna (30,40). Oznacza to, że niemal co osiemnasty mieszkaniec pozostaje poza rynkiem pracy, co przy niskim przyroście naturalnym i braku napływu nowych mieszkańców może prowadzić do trwałego wykluczenia społecznego.

Stopa bezrobocia, mierzona udziałem osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym, również przewyższa średnią gminną, w podobszarze wynosi 8,3%, podczas gdy w gminie jest to 5,2%. Oznacza to, że ponad ośmiu na 100 mieszkańców w wieku aktywności zawodowej pozostaje bez pracy, co negatywnie wpływa na stabilność ekonomiczną gospodarstw domowych i ogólny poziom życia.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (14,08 na 1000 mieszkańców) utrzymuje się na poziomie zbliżonym do średniej gminnej (14,20), co może wskazywać na istnienie grupy osób trwale wykluczonych z rynku pracy, wymagających indywidualnego wsparcia i długofalowych działań aktywizacyjnych.

Tabela 31 Rynek pracy w podobszarze rewitalizacji Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	56,34	30,40
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	14,08	14,20
Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (stopa bezrobocia)	8,3%	5,2%

Źródło: opracowanie własne.

W podobszarze Muchów zidentyfikowano symptomy wykluczenia społecznego, w szczególności w zakresie sytuacji ekonomicznej i korzystania ze wsparcia instytucjonalnego. Wskaźnik liczby klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń wynosi 42,25 na 1000 mieszkańców i jest znacząco wyższy niż średnia dla gminy (29,78). Wskazuje to na ponadprzeciętną skalę potrzeb bytowych i socjalnych, generujących presję na system wsparcia społecznego. Większe dysproporcje występują w przypadku wskaźnika świadczeń udzielanych z tytułu ubóstwa. W podobszarze wynosi on 42,25 na 1000 mieszkańców. Dla porównania, średnia gminna kształtuje się na poziomie 20,99, co oznacza, że w podobszarze ryzyko ubóstwa i deprivacji materialnej jest dwukrotnie wyższe. Powyższe dane wskazują, że podobszar Muchów jest obszarem o nasilonych zjawiskach marginalizacji ekonomicznej i socjalnej.

Tabela 32 Wskaźniki zapotrzebowania na wsparcie społeczne w podobszarze Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Liczba klientów pomocy społecznej korzystających ze świadczeń na 1000 mieszkańców	42,25	29,78
liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	42,25	20,99
Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	42,25	87,95

Źródło: opracowanie własne.

Wskaźniki związane z bezpieczeństwem publicznym w podobszarze Muchów wskazują na konkretne zagrożenia. Wskaźnik przestępczości wynosi 14,08 przestępstw na 1000 mieszkańców i przekracza średnią dla całej gminy (10,39). Szczególnie niepokojąca jest liczba zdarzeń drogowych, która wynosi 56,34 na 1000 mieszkańców, prawie dwukrotnie więcej niż średnia gminna (30,58). Świadczy to o poważnych problemach związanych z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, co może być efektem m.in.

niedostosowanej infrastruktury, braku chodników, oświetlenia czy przejść dla pieszych. Sytuacja ta ma istotny wpływ na jakość życia i bezpieczeństwo wszystkich grup wiekowych, zwłaszcza dzieci i seniorów.

Tabela 33 Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego w podobszarze Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	14,08	10,39
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	56,34	30,58

Źródło: opracowanie własne.

Sfera gospodarcza

Analiza wskaźników gospodarczych wskazuje na występowanie niekorzystnej sytuacji i znacznych wahań w tym zakresie w podobszarze. Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców jest wyższa niż średnia dla całej gminy i wynosi 70,42 wobec 63,07, co świadczy o relatywnie wysokim nasyceniu obszaru działalnością gospodarczą. Jednocześnie kluczowym problemem pozostaje ujemne saldo rejestracji podmiotów gospodarczych. Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami na 1000 mieszkańców osiągnęła wartość -28,17, podczas gdy dla całej gminy wskaźnik ten pozostaje dodatni (1,15). Oznacza to wyraźny regres aktywności gospodarczej oraz ograniczoną zdolność lokalnej przedsiębiorczości do utrzymania się i rozwoju.

Zjawisko to może świadczyć o strukturalnej słabości lokalnej gospodarki, niewystarczających warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej oraz niskiej odporności istniejących podmiotów na czynniki zewnętrzne.

Tabela 34 Wskaźniki sfery gospodarczej w podobszarze Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	70,42	63,07
Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-28,17	1,15

Źródło: opracowanie własne.

Sfera środowiskowa

Analiza uwarunkowań środowiskowych wskazuje na występowanie istotnych obciążeń środowiskowych na podobszarze rewitalizacji Muchów, które negatywnie wpływają na jakość życia mieszkańców. Szczególnie niekorzystnie prezentuje się ilość wyrobów azbestowych przypadających na jednego

mieszkańca, która znacząco przewyższa średnią gminną i wynosi 371 338,03 kg/mieszkańca, wobec 167 081,95 kg/mieszkańca dla całej gminy.

Istotnym problemem środowiskowym jest również wysoki udział budynków mieszkalnych zlokalizowanych w strefach zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Na podobszarze Muchów odsetek ten wynosi 58,8%, podczas gdy w skali gminy kształtuje się na poziomie 10,8%. Oznacza to istotne narażenie mieszkańców na długotrwały hałas komunikacyjny, wpływający negatywnie na komfort życia oraz stan zdrowia.

W kontekście jakości powietrza sytuacja przedstawia się relatywnie korzystniej. Średnie roczne stężenie pyłu PM_{2.5} wynosi 9,40 i jest nieznacznie niższe niż średnia gminna (10,10). Również udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe jest niższy niż w skali całej gminy i wynosi 31,4% wobec 41,2%. Wskazuje to na stopniowe ograniczanie niskoemisyjnych źródeł ogrzewania, jednak nadal pozostaje to istotnym wyzwaniem z perspektywy długofalowej poprawy jakości środowiska.

Tabela 35 Wskaźniki sfery środowiskowej w podobszarze Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Ilość wyrobów/ mieszkańca [kg/mieszkańca]	371338,03	167081,95
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	58,8%	10,8%
Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	9,40	10,10
Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	31,4%	41,2%

Źródło: opracowanie własne.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej wskazuje na istotne deficyty w zakresie dostępności usług publicznych oraz powiązań funkcjonalnych podobszaru rewitalizacji Muchów z pozostałą częścią gminy. Wskaźnik dostępności punktów usług publicznych dla tego obszaru wynosi 0,00, co jednoznacznie potwierdza brak lokalnej oferty usług o charakterze publicznym. W porównaniu do średniej gminnej na poziomie 6,60 sytuacja ta wskazuje na peryferyjny charakter podobszaru oraz konieczność codziennego dojazdu mieszkańców do innych miejscowości w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Ograniczona dostępność funkcjonalna znajduje również odzwierciedlenie w niższym poziomie dostępności komunikacyjnej. Wartość wskaźnika dla podobszaru Muchów wynosi 42,25 i jest wyraźnie

niższa od średniej gminnej (50,77), co może świadczyć o niedostatecznym skomunikowaniu obszaru w zakresie transportu zbiorowego. Taki stan rzeczy wpływa negatywnie na mobilność mieszkańców oraz ogranicza atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną obszaru.

Jednocześnie podobszar Muchów charakteryzuje się wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej, który wynosi 87,1% i pozostaje nieznacznie niższy niż średnia gminna (98,0%). Wskaźnik ten potwierdza zachowanie rolniczo-przyrodniczego charakteru obszaru oraz stanowi istotny potencjał przestrzenny.

Tabela 36 Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej podobszaru Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Dostępność punktów usług publicznych	0,00	6,60
Dostępność komunikacyjna	42,25	50,77
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	87,1%	98,0%

Źródło: opracowanie własne.

Sfera techniczna

Analiza sfery technicznej podobszaru rewitalizacji Muchów wskazuje na specyficzną strukturę zasobów infrastrukturalnych, wynikającą z dominującego charakteru zabudowy oraz funkcji obszaru. Szczególnie wyróżniającym się elementem jest koncentracja obiektów zabytkowych, liczba zabytków na 1 km² wynosi 103,22 i znacząco przewyższa średnią gminną na poziomie 4,69. Świadczy to o dużym potencjale dziedzictwa kulturowego, który jednocześnie generuje podwyższone wymagania w zakresie utrzymania, ochrony i dostosowania obiektów do współczesnych standardów użytkowych.

Jednocześnie na terenie podobszaru Muchów nie występują obiekty publiczne, co znajduje odzwierciedlenie w zerowym udziale budynków wymagających termomodernizacji oraz dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Grafika 13 Zabytki w podobszarze Muchów.

PODOBSZAR MUCHÓW

Źródło: opracowanie własne.

W konsekwencji sfera techniczna podobszaru Muchów charakteryzuje się jednoczesnym występowaniem wysokiego potencjału wynikającego z koncentracji obiektów zabytkowych oraz istotnych ograniczeń związanych z niedoborem infrastruktury publicznej. Uwarunkowania te wymagają ukierunkowanych działań rewitalizacyjnych, łączących ochronę dziedzictwa kulturowego z poprawą standardów technicznych zabudowy oraz stopniowym uzupełnianiem brakujących funkcji publicznych.

Tabela 37 Zabytki w podobszarze Muchów.

Wskaźnik	podobszar rewitalizacji Muchów	gmina
Liczba zabytków na km ²	103,22	4,69

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie analizy sfer pozaspołecznych podobszaru Muchów

1. Podobszar rewitalizacji Muchów charakteryzuje się relatywnie wysoką liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców na tle gminy, jednak ujemne saldo rejestracji działalności gospodarczej wskazuje na wyraźny regres aktywności gospodarczej i ograniczoną trwałość lokalnej przedsiębiorczości.
 2. W sferze środowiskowej identyfikuje się bardzo wysoką ilość wyrobów azbestowych w przeliczeniu na mieszkańca, znacząco przekraczającą poziom gminny, co świadczy o istotnym obciążeniu środowiska i konieczności usprawnienia systemów gospodarki odpadami.
 3. Szczególnie niekorzystnym zjawiskiem jest wysoki udział zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej w strefach oddziaływania hałasu drogowego i kolejowego, co istotnie obniża komfort życia mieszkańców.
 4. Niższy niż w skali gminy udział gospodarstw domowych ogrzewanych paliwem stałym wskazuje na postępującą transformację źródeł ciepła, która powinna być kontynuowana w celu trwałego ograniczenia niskiej emisji.
 5. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej podobszar cechuje się całkowitym brakiem lokalnych punktów usług publicznych, co potęguje peryferyjność obszaru i zmusza mieszkańców do korzystania z usług poza miejscowością.
 6. Ograniczona dostępność komunikacyjna w porównaniu do średniej gminnej stanowi istotną barierę mobilności mieszkańców oraz ogranicza dostęp do rynku pracy i usług.
 7. W sferze technicznej podobszar wyróżnia się bardzo wysoką koncentracją obiektów zabytkowych, co z jednej strony stanowi istotny zasób dziedzictwa kulturowego, a z drugiej generuje zwiększone potrzeby w zakresie ochrony i modernizacji zabudowy.
 8. Brak infrastruktury obiektów publicznych podkreśla deficyt funkcji publicznych i społecznych na obszarze Muchowa.
-

4.4 Wnioski z analizy pogłębionej obszaru rewitalizacji

W poniższej tabeli w sposób syntetyczny przedstawiono kluczowe problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji wraz z czynnikami przyczynowo skutkowymi, potrzebami rewitalizacyjnymi oraz potencjałami poszczególnych podobszarów rewitalizacji.

Tabela 38 Syntetyczne podsumowanie analizy pogłębionej obszaru rewitalizacji.

Problem kluczowy	Przyczyny	Skutki	Potrzeby i wyzwania rewitalizacyjne	Potencjały do wykorzystania	Podobszar
Starzenie się ludności i ujemny przyrost naturalny	Odptyw młodych, niski poziom dzietności, brak oferty mieszkaniowo-usługowej dla rodzin	Rosnące obciążenie systemu usług społecznych, spadek kapitału ludzkiego	Rozwój usług senioralnych, integracja międzypokoleniowa, zatrzymanie młodych mieszkańców	Centralne funkcje usługowe, instytucje publiczne, dobra dostępność usług	Męcinka
Wysokie bezrobocie i ryzyko wykluczenia społecznego	Niedopasowanie kwalifikacji, niska mobilność, długotrwałe bezrobocie	Ubóstwo, zależność od pomocy społecznej, bierność zawodowa	Aktywizacja zawodowa, wsparcie kompetencyjne, ekonomia społeczna	Bliskość instytucji publicznych, potencjał usług lokalnych	Męcinka, Małuszów, Muchów
Wysoka skala ubóstwa i bezradności opiekuńczo-wychowawczej	Niska stabilność dochodowa, kumulacja problemów rodzinnych	Dziedziczenie problemów społecznych, presja na OPS	Praca środowiskowa, wsparcie rodzin, dostępne przestrzenie integracji	Aktywne zaplecze społeczne, możliwość tworzenia centrów aktywności	Małuszów, Muchów
Podwyższona przestępczość i niskie poczucie bezpieczeństwa	Degradacja przestrzeni publicznych, brak funkcji społecznych, ruch tranzytowy	Spadek jakości życia, ograniczona aktywność społeczna	Rewitalizacja przestrzeni wspólnych, poprawa estetyki i oświetlenia	Tworzenie „bezpiecznych centrów wsi”	Męcinka, Małuszów, Muchów
Niska aktywność gospodarcza lub jej regres	Brak warunków rozwoju, stagnacja lub ujemne saldo firm	Ograniczona oferta pracy i usług	Wsparcie mikroprzedsiębiorczości, lokalne inkubatory usług	Istniejące firmy, tradycje usługowe	Męcinka, Muchów
Stagnacja przedsiębiorczości mimo wysokiej liczby firm	Brak impulsów rozwojowych, niska innowacyjność	Brak nowych miejsc pracy	Zachęty inwestycyjne, powiązanie usług z funkcją społeczną	Silna baza mikrofirm	Małuszów

Problem kluczowy	Przyczyny	Skutki	Potrzeby i wyzwania rewitalizacyjne	Potencjały do wykorzystania	Podobszar
Zła jakość powietrza i wysoki udział kotłów na paliwo stałe	Przestarzałe źródła ciepła, ubóstwo energetyczne	Ryzyko zdrowotne, niska atrakcyjność osiedleńcza	Wymiana źródeł ciepła, programy antysmogowe	Dostęp do programów zewnętrznych (FEnIKS, FST)	Męcinka
Bardzo wysoka masa wyrobów azbestowych	Stara zabudowa, brak środków na usuwanie	Zagrożenia zdrowotne i środowiskowe	Kompleksowe programy usuwania azbestu	Możliwość łączenia z termomodernizacją	Męcinka, Małuszów, Muchów
Brak lub degradacja przestrzeni integracji społecznej	Zły stan techniczny obiektów, brak terenów publicznych	Oslabienie więzi społecznych, bierność mieszkańców	Tworzenie centrów aktywności lokalnej	Wysokie zapotrzebowanie społeczne	Małuszów, Męcinka
Zły stan infrastruktury rekreacyjnej	Brak inwestycji, zaniedbania techniczne	Ograniczenie aktywności dzieci i młodzieży	Modernizacja boisk i terenów rekreacyjnych	Istniejące lokalizacje o funkcji społecznej	Męcinka
Bariery architektoniczne w obiektach publicznych	Przestarzała infrastruktura, brak modernizacji	Wykluczenie seniorów i osób z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów do dostępności	Możliwość kompleksowej modernizacji	Małuszów
Silna presja hałasu komunikacyjnego	Przebieg tras tranzytowych przez zabudowę	Spadek komfortu życia, problemy zdrowotne	Ekrany, zmiana organizacji ruchu, zieleń izolacyjna	Dostępność terenów zielonych do buforowania	Małuszów, Muchów
Brak usług publicznych i niska dostępność funkcjonalna	Mała skala miejscowości, peryferyjność	Izolacja społeczna, odptyw mieszkańców	Usługi mobilne, funkcje wielofunkcyjne	Wysoki udział terenów biologicznie czynnych	Muchów

Źródło: opracowanie własne.

5. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych stanowi niezbędny element Gminnego Programu Rewitalizacji, zgodnie z wymogami zawartymi w art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewitalizacji. Oprócz wymogów wynikających z przepisów prawa, jest to także przedstawienie kluczowych założeń proponowanych zmian oraz określenie pożądanych efektów w ramach realizacji celów rewitalizacji. Na podstawie przeprowadzonych prac diagnostycznych, analizy przyczynowo-skutkowej problemów oraz oceny potencjałów i potrzeb, opracowano wizję przewidywanego stanu obszaru objętego procesem rewitalizacji po wprowadzeniu planowanych działań. Wizję przedstawiono z uwzględnieniem specyfiki oraz indywidualnych potrzeb każdego z podobszarów, co pozwala na precyzyjne określenie celów oraz zaplanowanie skutecznych działań rewitalizacyjnych.

Wizja podobszaru rewitalizacji Męcinka

Podobszar rewitalizacji Męcinka stanowić będzie lokalne centrum życia społecznego, kulturalnego i usługowego gminy, oferujące mieszkańcom wysoką jakość życia, dostęp do nowoczesnej infrastruktury społecznej oraz bezpieczną i estetyczną przestrzeń publiczną. Rewitalizacja przyczyni się do wzmocnienia integracji społecznej, aktywizacji mieszkańców oraz zwiększenia uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Dzięki modernizacji i lepszemu wykorzystaniu istniejących obiektów publicznych oraz przestrzeni wspólnych, Męcinka stanie się miejscem sprzyjającym budowaniu więzi międzyludzkich, rozwojowi inicjatyw oddolnych i działalności organizacji społecznych. Poprawa bezpieczeństwa, dostępności komunikacyjnej i jakości przestrzeni publicznych wpłynie na atrakcyjność osiedleńczą miejscowości oraz zahamowanie niekorzystnych trendów demograficznych.

Jednocześnie wykorzystanie bogatego dziedzictwa kulturowego i centralnej funkcji miejscowości stworzy warunki do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i usług, czyniąc Męcinkę silnym ośrodkiem rozwojowym w skali całej gminy.

Wizja podobszaru rewitalizacji Małuszów

Podobszar rewitalizacji Małuszów będzie przestrzenią bezpieczną, funkcjonalną i przyjazną mieszkańcom, sprzyjającą integracji społecznej oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. Rewitalizacja skoncentruje się na poprawie jakości przestrzeni publicznych i rekreacyjnych, które staną się miejscami spotkań, wydarzeń lokalnych oraz działań międzypokoleniowych.

Dzięki modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej oraz poprawie dostępności komunikacyjnej, Małuszów zyska lepsze powiązania funkcjonalne z pozostałą częścią gminy. Wzmocnienie oferty rekreacyjnej i uporządkowanie przestrzeni publicznych wpłyną na wzrost jakości życia mieszkańców oraz ograniczenie zjawisk wykluczenia społecznego.

Wizja rozwoju Małuszowa zakłada również wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i potencjału przestrzennego do budowania tożsamości miejscowości oraz zwiększenia jej atrakcyjności jako miejsca zamieszkania i wypoczynku.

Wizja podobszaru rewitalizacji Muchów

Podobszar rewitalizacji Muchów stanie się obszarem stopniowo odbudowującym swój potencjał społeczny i funkcjonalny, oferującym mieszkańcom bezpieczne warunki życia, lepszą dostępność komunikacyjną oraz podstawowe zaplecze usługowe. Rewitalizacja będzie ukierunkowana na przeciwdziałanie depopulacji, aktywizację zawodową mieszkańców oraz poprawę jakości życia w przestrzeni publicznej.

Dzięki działaniom infrastrukturalnym i społecznym Muchów zyska lepsze powiązania z gminnym systemem usług i rynku pracy, co zwiększy mobilność mieszkańców oraz ich szanse rozwojowe. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i jakości przestrzeni wspólnych wpłynie na komfort życia wszystkich grup wiekowych, w szczególności dzieci i seniorów.

Wizja rozwoju Muchowa zakłada także wykorzystanie walorów środowiskowych i dziedzictwa kulturowego jako potencjału dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystyki lokalnej, wspierając długofalową stabilizację społeczno-gospodarczą obszaru.

6. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

W ramach realizacji założeń wizji sformułowane zostały cele rewitalizacyjne. Dążenie do osiągnięcia celów przyczyni się istotnie do poprawy sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji, ich integracji, aktywizacji oraz zmian przestrzenno-funkcjonalnych rzutujących na jakość życia w obszarze i jego atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną.

Cele rewitalizacyjne zostały skonstruowane w taki sposób, aby efektywnie oddziaływać na życie społeczności lokalnej. Ich realizacja ukierunkowana jest zarówno na rozwiązywanie istniejących problemów, jak i stworzenie warunków sprzyjających długotrwałemu rozwojowi obszaru rewitalizacji, przy aktywnym udziale mieszkańców w procesach społecznych i gospodarczych. Dzięki temu program rewitalizacji staje się narzędziem, skierowanym nie tylko na naprawę obecnych niedociągnięć, lecz także na budowę trwałego fundamentu do pełniejszego rozwoju społeczności lokalnej.

Cel 1.	Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji
Cel 2.	Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji
Cel 3.	Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

Wypracowane cele rewitalizacji są rozszerzone o określone kierunki działań, których podjęcie wpłynie na bezpośrednie rozwiązanie każdego ze zidentyfikowanych problemów i negatywnych zjawisk obszaru rewitalizacji. Kierunki stanowią połączenie między ogólnymi celami rewitalizacyjnymi a konkretnymi przedsięwzięciami, co potwierdza spójność programu. Pojęcie kierunków działań ma szerszy zakres niż lista konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ obejmuje również aspekty, których nie można ująć w pojedynczych projektach. Kierunki te stanowią swoiste wytyczne dla planowania działań, które będą realizować wyznaczone cele i tym samym dążyć do osiągnięcia stanu opisanego w wizji obszaru rewitalizacji.

Cel 1.**Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji**

Diagnoza wykazała m.in.: słabe więzi społeczne, niską aktywność mieszkańców, niewystarczające oferty integracyjne, deficyt usług społecznych oraz zły stan obiektów takich jak świetlice i boiska. Zwłaszcza w Małuszowie i Muchowie wskazano wyraźne braki infrastrukturalno-społeczne, a w Męcince niewystarczające wykorzystanie potencjału centrum miejscowości.

Kierunki działań:

- 1.1. Modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej (świetlice, biblioteka, boisko w Męcince, nowa przestrzeń rekreacyjna w Małuszowie).
- 1.2. Tworzenie programów animacyjnych dla mieszkańców: integracja międzypokoleniowa, działania dla seniorów, zajęcia sportowe i edukacyjne, kluby tematyczne.
- 1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.
- 1.4. Rozszerzenie usług społecznych, profilaktycznych i edukacyjnych dla rodzin, młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem.
- 1.5. Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.

Cel 2.**Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji**

Zdiagnozowano szereg problemów przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych: brak bezpiecznych ciągów pieszych, fragmentaryczną zabudowę, zaniedbane przestrzenie publiczne, niedostateczne oświetlenie, bariery architektoniczne oraz brak atrakcyjnych i funkcjonalnych miejsc wspólnych. W Małuszowie i Muchowie występują problemy z dostępnością i estetyką przestrzeni, a w całym obszarze braki w spójnej infrastrukturze rekreacyjnej.

Kierunki działań:

- 2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.
- 2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy.
- 2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe, uspokojenie ruchu.
- 2.4. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej: odwodnienie, sieci, energooszczędne oświetlenie.

Cel 3.**Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki**

W podobszarach rewitalizacji notuje się ograniczoną liczbę firm, niewystarczającą przestrzeń dla rozwoju MŚP oraz słabe wykorzystanie walorów kulturowych i przyrodniczych Muchowa, Męcinki i Małuszowa. Jednocześnie Gmina posiada potencjał inwestycyjny i znaczący potencjał turystyczny do wykorzystania.

Kierunki działań:

- 3.1. Rozwój oferty szkoleniowej i aktywizacyjnej dla mieszkańców, programy wspierające lokalne MŚP.
- 3.2. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji, miejsca edukacji plenerowej.
- 3.3. Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego trzech podobszarów jako elementu aktywizacji gospodarczej.
- 3.4. Organizacja wydarzeń lokalnych wzmacniających lokalną markę i gospodarkę (targi, jarmarki, pokazy produktów lokalnych).
- 3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).

7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Podstawą wypracowania listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych były zidentyfikowane potrzeby mieszkańców podobszarów rewitalizacji oraz bezpośredni wpływ na realizację celów i kierunków działań. Poprzez spójność i powiązania pomiędzy przedsięwzięciami, projekty w bezpośredni sposób będą przyczyniać się do ograniczenia zjawisk kryzysowych. Poniższe zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych powstało w wyniku metodycznych poszukiwań i wypracowania odpowiedzi na zjawiska problemowe zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji. Ich opracowanie opiera się o wyznaczone cele i przypisane im kierunki działań. W zestawieniu mogły się znaleźć także propozycje zgłoszone w ramach naboru przedsięwzięć, które zakwalifikowano jako spełniające wymogi formalne, odpowiadające na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji i spójne z celami programu. Nabór prowadzony był w terminie od 19.02.2026 r. do 4.03.2026 r. W ostatecznym zestawieniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR znajduje się 10 fiszek projektowych, które zostały przedstawione w tabeli poniżej. Zestawienie uzupełnione jest o rodzaj projektu, wnioskodawcę oraz obszar, na którym będą realizowane.

Nr	Nazwa projektu	Wnioskodawca / podmiot/y realizujący/e	Podobszar rewitalizacji
1	Rewitalizacja przestrzeni publicznej - Przebudowa części działki nr ewid. 45 i działek nr 222/30 i 222/43 obr. Małuszów gm. Męcinka na cele społeczno-rekreacyjne.	Gmina Męcinka	Małuszów
2	Przebudowa boiska sportowego w Męcince	Gmina Męcinka	Męcinka
3	Budowa lub przebudowa istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w Męcince	Gmina Męcinka	Męcinka
4	Chodnik wzdłuż wsi Muchów: Poprawa bezpieczeństwa pieszych wzdłuż drogi w Muchowie	Stowarzyszenie Las dla Nas	Muchów
5	Zagospodarowanie pomnika przyrody Lipa „Anna” oraz przestrzeni publicznej przy wjeździe do Muchowa.	Stowarzyszenie Las dla Nas	Muchów
6	Rewitalizacja alei drzew przydrożnych w Muchowie, położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 365	Stowarzyszenie Las dla Nas	Muchów

Nr	Nazwa projektu	Wnioskodawca / podmiot/y realizujący/e	Podobszar rewitalizacji
7	Rewitalizacja lodowni w Muchowie i utworzenie ścieżki edukacyjnej	Stowarzyszenie Las dla Nas	Muchów
8	Ścieżki rowerowe wzdłuż dróg pożarowych: „Rozwój leśnych tras rowerowych w Muchowie”	Stowarzyszenie Las dla Nas	Muchów
9	Wieża widokowa Mszana w Muchowie – dojście i oznakowanie: „Poprawa dostępności wieży widokowej na wzgórzu Mszana”	Stowarzyszenie Las dla Nas	Muchów
10	Zagospodarowanie turystyczno-edukacyjne obszaru leśnego w Muchowie.	Stowarzyszenie Las dla Nas	Muchów

PROJEKT 1

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Rewitalizacja przestrzeni publicznej - Przebudowa części działki nr ewid. 45 i działek nr 222/30 i 222/43 obr. Małuszów gm. Męcinka na cele społeczno-rekreacyjne.
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Gmina Męcinka, 2027-2028
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Problemem społeczności lokalnej Małuszowa jest zanikająca tożsamość kulturowa oraz słabnące więzi międzyludzkie wsi. Problem ten wynika bezpośrednio z braku odpowiedniego miejsca i przestrzeni do organizacji spotkań, przedsięwzięć integrujących mieszkańców, kultywujących tradycje wsi oraz kulturę ludową. Świetlica wiejska jest w złym stanie technicznym. Znajduje się w starym poniemieckim budynku z barierami architektonicznymi, co utrudnia korzystanie z obiektu osobom starszym, niepełnosprawnym oraz dzieciom. Świetlica jest niefunkcjonalna i nie przyciąga młodych ludzi do spędzania w niej wspólnego czasu. Ponadto w miejscowości brak jest odpowiedniej przestrzeni, aby organizować różne przedsięwzięcia na powietrzu. Mieszkańcy spotykają się jedynie nad brzegiem stawu. Przy świetlicy wiejskiej brak jest placu oraz miejsc postojowych. Przy obiekcie tym biegnie ruchliwa droga wojewódzka.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem projektu jest aktywizacja społeczności lokalnej oraz budowa społeczeństwa obywatelskiego poprzez rewitalizację przestrzeni publicznej w miejscowości Małuszów, polegającej na przebudowie części dz. nr 45 (w bliskiej odległości od budynku świetlicy wiejskiej Małuszów 17) oraz terenu działek

nr 222/30 i 222/43 (w okolicy kościoła pw. św. Józefa i stawu) na cele społeczno-rekreacyjne. Rewitalizacja przestrzeni publicznej polegać będzie na zagospodarowaniu terenów gminnych poprzez: niwelację i utwardzenie terenu kostką brukową, nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej, montaż małej architektury parkowej (ławki, kosze na odpady, zadaszenia, podest, tablica informacyjna – turystyczna). Realizacja projektu przełoży się na wzrost zainteresowania wśród dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych w szczególności seniorów wydarzeniami organizowanymi przez Urząd Gminy w Męcince oraz Sołectwo Małuszów. Przyczyni się także do wzrostu liczby organizowanych przedsięwzięć społeczno-kulturalnych przez miejscową ludność. Utworzone miejsca odpoczynku i rekreacji pozytywnie wpłyną na integrację mieszkańców.

Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie

Cel 1

Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji

1.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej (świetlice, biblioteka, boisko w Męcince, nowa przestrzeń rekreacyjna w Małuszowie).

1.5 Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.

Cel 2

Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji

2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.

2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy.

2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe, uspokojenie ruchu.

Cel 3: Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

3.1. Rozwój oferty szkoleniowej i aktywizacyjnej dla mieszkańców, programy wspierające lokalne MŚP.

Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

1. Niwelacja i utwardzenie terenu działek kostką brukową
2. Nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej
3. Montaż małej architektury parkowej (ławki, kosze na odpady, zadaszenia, podest, tablica informacyjna – turystyczna).

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Dz. nr 45 obr. Małuszów- część działki

Dz. nr 222/30 i 222/43 obr. Małuszów

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

1. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:
 - a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych
 - b) zapewnienie wstępu na teren nieruchomości osobie korzystającej z psa asystującego
 - c) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób
2. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:
 - a) dostosowanie strony internetowej urzędu do osób ze szczególnymi potrzebami
 - b) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku

Potencjalne źródła finansowania

środki krajowe, UE, KPO, fundacje, programy krajowe, środki własne

Szacowana wartość przedsięwzięcia

623 200,00 zł

Wskaźniki produktu i rezultatu

Wskaźniki produktu

- a) powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją – 0,3065 ha:
 - część dz. nr 45 obr. Małuszów- 0,25 ha
 - dz. nr 222/30 obr. Małuszów-0,0245 ha
 - dz. nr 222/43 obr. Małuszów- 0,0320 ha (pomiar wskaźnika na podstawie dokumentacji projektowej i odbioru prac)

Wskaźniki rezultatu:

1. liczba osób korzystających z obszarów zrewitalizowanych, będących przedmiotem projektu: około 364 osoby (liczba mieszkańców wsi Małuszów)
(sposób pomiaru: kalendarz wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, ankiety)

PROJEKT 2

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Przebudowa boiska sportowego w Męcince
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Gmina Męcinka, 2028-2029
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Jednym z głównych problemów podobszaru jest występowanie negatywnych zjawisk społecznych wśród młodzieży szkolnej Gminy Męcinka, takich jak stosowanie środków odurzających, konflikty, agresja, niska samoocena i problemy w domach, które przekładają się na problemy emocjonalne wśród przedmiotowej grupy społecznej.</p> <p>Problemy te wpływają na relacje międzyludzkie całego przekroju społeczności lokalnej (dzieci i młodzieży, rodziców, seniorów). W ostatnim czasie obserwuje się zanikanie więzi społecznych oraz stopniową utratę tożsamości wsi. Przyczyną występującego problemu jest brak odpowiednio zagospodarowanego miejsca, w którym cały przekrój społeczności lokalnej mógłby organizować przedsięwzięcia sportowe, rekreacyjne i kulturalne; miejsca, gdzie społeczność mogłaby się integrować oraz budować tożsamość.</p> <p>Obecnie boisko sportowe posiada zdegradowane i zdekompletowane siedziska dostępne na niebezpiecznej, niewyprofilowanej skarpie. Boisko jest nierówne, o wysychającej powierzchni trawiastej z powodu braku nawodnienia. Wejściem na boisko jest brama wjazdowa oraz furtka z prowizoryczną kładką przez ciek wodny.</p>
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
<p>Głównym celem projektu jest zminimalizowanie występujących negatywnych zjawisk społecznych wśród młodzieży (agresja, konflikty, używki) oraz poprawa relacji międzyludzkich społeczności lokalnej – aktywizacja mieszkańców poprzez rewitalizację terenu rekreacyjno-sportowego w Męcince. Zmodernizowana przestrzeń będzie stanowić główną bazę do organizowania różnych przedsięwzięć społecznych i sportowych, a także kulturalnych dla mieszkańców gminy. Pozwoli to na zagospodarowanie czasu dzieciom i młodzieży, a także seniorom, co przełoży się pozytywnie na minimalizację problemów społecznych.</p>
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
<p>Cel 1: Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <p>1.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej (świetlice, biblioteka, boisko w Męcince, nowa przestrzeń rekreacyjna w Małuszowie).</p> <p>1.5 Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.</p>
<p>Cel 2: Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.</p>

2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy.

Cel 3: Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

3.4. Organizacja wydarzeń lokalnych wzmacniających lokalną markę i gospodarkę (targi, jarmarki, pokazy produktów lokalnych).

Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

1. Budowa nowych trybun dla widowni
2. Przebudowa trawiastego boiska sportowego (niwelacja terenu, wysianie trawy przeznaczonej na boiska)
3. Montaż instalacji nawodnienia nawierzchni trawiastej boiska
4. Wyprofilowanie i zabezpieczenie skarp
5. Wykonanie ciągów komunikacyjnych (dojść do boiska i widowni).
6. Zaplanowanie przestrzeni do organizacji wydarzeń lokalnych wzmacniających lokalną gospodarkę (pokazy produktów lokalnych)

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Działa nr ewid. 396/1 obr. Męcinka, gm. Męcinka (własność gminy Męcinka)

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

1. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:
 - zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych
 - zapewnienie wstępu na teren nieruchomości osobie korzystającej z psa asystującego
 - zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób
2. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:
 - dostosowanie strony internetowej urzędu do osób ze szczególnymi potrzebami
 - zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku

Potencjalne źródła finansowania

Środki krajowe, UE, KPO, fundacje, programy krajowe, środki własne gminy

Szacowana wartość przedsięwzięcia

1 000 000,00 zł

Wskaźniki produktu i rezultatu

Wskaźniki produktu:

Powierzchnia rewitalizowanego terenu – 1,30 ha

(pomiar wskaźnika na podstawie dokumentacji projektowej i odbioru prac).

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanego terenu – ok. 5000 osób/rok

(sposób pomiaru: kalendarz wydarzeń, lisy obecności, dokumentacja fotograficzna, ankiety)

Projekt 3

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Budowa lub przebudowa istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w Męcince
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Gmina Męcinka, 2026-2031
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Obecna świetlica wiejska Męcinka 72A nie spełnia potrzeb mieszkańców ze względu na małą powierzchnię użytkową, niewystarczającą liczbę sanitariatów oraz brak zaplecza kuchennego. W związku z dynamicznym rozwojem budownictwa jednorodzinnego obserwuje się wzrost liczby mieszkańców, co dodatkowo pogłębia istniejące problemy infrastrukturalne.</p> <p>Obecny stan obiektu ogranicza możliwość integracji społecznej, organizacji wydarzeń lokalnych, zajęć dla dzieci, młodzieży oraz osób starszych. Brak odpowiedniej infrastruktury wpływa negatywnie na rozwój kapitału społecznego oraz aktywność mieszkańców.</p> <p>Budowa lub przebudowa świetlicy wiejskiej przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, stworzy warunki do integracji społecznej oraz aktywizacji różnych grup społecznych.</p>
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
<p>Celem ogólnym przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców miejscowości Męcinka poprzez rozwój infrastruktury społecznej oraz stworzenie warunków sprzyjających integracji, aktywizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Realizacja inwestycji przyczyni się do wzmocnienia kapitału społecznego, zwiększenia dostępności do usług społecznych oraz stworzenia przestrzeni do prowadzenia działań kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych dla wszystkich grup mieszkańców.</p>
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
Cel 1: Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji
1.2 Modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej (świetlice, biblioteka, boisko w Męcince, nowa przestrzeń rekreacyjna w Małuszowie).

1.5 Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.

Cel 3: Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki

3.4. Organizacja wydarzeń lokalnych wzmacniających lokalną markę i gospodarkę (targi, jarmarki, pokazy produktów lokalnych).

Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

Budowa lub przebudowa budynku świetlicy wiejskiej Męcinka 72A w celu utworzenia nowoczesnego, funkcjonalnego i ogólnodostępnego obiektu, pozbawionego barier architektonicznych.

Zakres obejmuje w szczególności wykonanie prac budowlanych, instalacyjnych i wykończeniowych, a także zagospodarowanie terenu wokół obiektu, w sposób odpowiadający potrzebom mieszkańców.

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Działka nr 679/1, obręb Męcinka, gmina Męcinka
adres: 59-424 Męcinka 72A

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Planowany obiekt będzie w pełni dostosowany do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz osób z ograniczoną mobilnością.

W ramach inwestycji przewiduje się zastosowanie rozwiązań eliminujących bariery architektoniczne, w szczególności:

- zapewnienie dostępu do budynku bez barier (np. podjazdy, odpowiednie szerokości wejść),
- dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością,
- wykonanie toalet przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami,
- zastosowanie odpowiedniego oznakowania i rozwiązań poprawiających orientację w przestrzeni.

Projekt będzie realizowany zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania, zapewniając równy dostęp do obiektu wszystkim użytkownikom.

Potencjalne źródła finansowania

Fundusze unijne, budżet gminy

Szacowana wartość przedsięwzięcia

3 500 000,00 zł

Wskaźniki produktu i rezultatu

Wskaźniki produktu:

- liczba wybudowanych / przebudowanych obiektów infrastruktury społecznej – **1 szt.**
- liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – **1 szt.**

Wskaźniki rezultatu:

- liczba osób korzystających z obiektu rocznie – **ok. 200–300 osób/rok**
- liczba zorganizowanych wydarzeń / zajęć w ciągu roku – minimum **20 wydarzeń/rok**

Projekt 4

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Chodnik wzdłuż wsi Muchów: Poprawa bezpieczeństwa pieszych wzdłuż drogi w Muchowie”
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia, 2027-2031
Stowarzyszenie Las dla Nas
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Brak bezpiecznego ciągu pieszego, zagrożenie w ruchu drogowym, ograniczona mobilność seniorów i dzieci. Realizacja przedsięwzięcia ma na celu ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych oraz poprawę jakości życia mieszkańców poprzez: -brak bezpiecznej infrastruktury pieszej powodujący zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców, w szczególności dzieci i seniorów, -ograniczoną mobilność osób niezmotywowanych, co sprzyja wykluczeniu komunikacyjnemu, -utrudniony dostęp do przestrzeni rekreacyjnych i usług lokalnych.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę bezpiecznego ciągu pieszego wzdłuż drogi w miejscowości Muchów. Inwestycja ma na celu zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej dla wszystkich mieszkańców, w szczególności dzieci, seniorów i osób o ograniczonej mobilności. Realizacja projektu przyczyni się do ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego oraz poprawy jakości życia lokalnej społeczności.
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
Cel 1 Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji 1.3 Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.
Cel 2 Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji 2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy. 2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe, uspokojenie ruchu. 2.4. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej: odwodnienie, sieci, energooszczędne oświetlenie.
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

<p>Budowa ciągu pieszego (chodnika) wzdłuż drogi przebiegającej przez miejscowość Muchów</p> <p>Zakres obejmuje również wykonanie systemu odwodnienia w celu zabezpieczenia infrastruktury przed degradacją oraz montaż punktowego oświetlenia poprawiającego widoczność i bezpieczeństwo użytkowników po zmroku.</p> <p>Dodatkowo rozważa się wykonanie niezbędnych elementów towarzyszących, takich jak zjazdy, przejścia dla pieszych, oznakowanie oraz ewentualne elementy poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego.</p>
<p>Miejsce realizacji przedsięwzięcia</p>
<p>Muchów – wzdłuż drogi przebiegającej przez wieś, ewentualnie równoległe wzdłuż drogi, chodnik poprowadzony przez teren łąk, pól.</p> <p>Nieruchomość niezabudowana – działki gminne / leśne w obrębie Muchów (nr działek – do uzupełnienia na etapie dokumentacji technicznej).</p>
<p>Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p>
<p>Projekt zakłada realizację infrastruktury zgodnie z zasadami dostępności uniwersalnej, tak aby była ona w pełni funkcjonalna dla osób z różnymi ograniczeniami. Chodnik zostanie zaprojektowany z odpowiednią szerokością, równą i antypoślizgową nawierzchnią oraz bez barier architektonicznych, co umożliwi bezpieczne poruszanie się osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzicom z wózkami dziecięcymi. Dodatkowo przewiduje się zastosowanie odpowiedniego oświetlenia oraz czytelnego oznakowania, co zwiększy komfort i bezpieczeństwo użytkownika przestrzeni przez wszystkich mieszkańców.</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>
<p>Fundusze UE (rewitalizacja / bezpieczeństwo)</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia</p>
<p>1 000 000,00 zł</p>
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu</p>
<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>długość wybudowanego chodnika (m) – wartość docelowa: minimum 500 metrów</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>- odsetek mieszkańców deklarujących poprawę bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej (%) – wartość docelowa: 80% (ankieta)</p>

Projekt 5

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Zagospodarowanie pomnika przyrody Lipa „Anna” oraz przestrzeni publicznej przy wjeździe do Muchowa.
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Stowarzyszenie Las dla Nas, 2027-2031
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Brak dostępności i ekspozycji unikatowego pomnika przyrody: niewykorzystany potencjał turystyczny i edukacyjny. Uporządkowanie terenu wokół ma na celu rozwiązanie problemów związanych z degradacją przestrzeni publicznej poprzez stworzenie czytelnej, estetycznej przestrzeni wejściowej do miejscowości jako elementu wspólnej tożsamości. Poprawa odbioru miejscowości przez mieszkańców i osoby odwiedzające.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem projektu jest poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej w miejscowości Muchów poprzez zagospodarowanie otoczenia pomnika przyrody – lipy „Anna”. Przedsięwzięcie ma na celu wzmocnienie lokalnej tożsamości oraz zwiększenie atrakcyjności miejsca jako punktu o walorach przyrodniczych, edukacyjnych i turystycznych. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni oraz integracji społeczności lokalnej.
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
<p>Cel 1</p> <p>Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <p>1.3 Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.</p> <p>1.5 Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.</p> <p>Cel 2</p> <p>Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.</p> <p>2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy.</p> <p>Cel 3</p> <p>Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p> <p>3.3. Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego trzech podobszarów jako elementu aktywizacji gospodarczej.</p>

3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
- Przy samym pomniku przyrody: uporządkowanie terenu, alejka i dojście, tablica informacyjna, elementy ochronne drzewa. - Otoczenie: uporządkowanie terenu, zieleń, elementy małej architektury i oznakowanie miejscowości.
Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Muchów – teren pomnika przyrody Lipa „Anna”.
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
Projekt zakłada zapewnienie dostępności przestrzeni zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania. Planowane dojścia i alejki zostaną wykonane w sposób umożliwiający swobodne poruszanie się osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzicom z wózkami dziecięcymi (odpowiednia szerokość, utwardzona i równa nawierzchnia). Przestrzeń zostanie wyposażona w elementy małej architektury dostosowane do potrzeb różnych użytkowników, w tym miejsca do odpoczynku. Tablica informacyjna będzie zaprojektowana w sposób czytelny i dostępny (kontrast, odpowiednia wielkość czcionki), co ułatwi korzystanie z niej osobom z ograniczeniami percepcyjnymi.
Potencjalne źródła finansowania
Fundusze UE (w tym ochrona przyrody), WFOŚiGW, budżet gminy
Szacowana wartość przedsięwzięcia
250 000,00 zł
Wskaźniki produktu i rezultatu
Wskaźniki produktu: - liczba zagospodarowanych przestrzeni publicznych (szt.) – wartość docelowa: 1, - liczba zamontowanych elementów małej architektury i infrastruktury (szt.) – wartość docelowa: minimum 5 sztuk Wskaźniki rezultatu: - wzrost atrakcyjności i rozpoznawalności miejsca (odsetek mieszkańców deklarujących poprawę estetyki i funkcjonalności przestrzeni) – wartość docelowa: 70% (ankieta wśród mieszkańców)

Projekt 6

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Rewitalizacja alei drzew przydrożnych w Muchowie, położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 365.
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Stowarzyszenie Las dla Nas, 2027-2031
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Postępująca degradacja cennej alei drzew przydrożnych w Muchowie, wynikająca z braku formalnej ochrony, wieloletnich zaniedbań pielęgnacyjnych oraz narastającej presji inwestycyjnej i transportowej (ciężki ruch drogowy), powoduje koncentrację negatywnych zjawisk środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych. Skutkuje to pogorszeniem jakości środowiska, obniżeniem bezpieczeństwa, utratą walorów krajobrazowych oraz ograniczeniem funkcji społecznych i rekreacyjnych obszaru, co bezpośrednio wpływa na jakość życia mieszkańców i spójność przestrzenną gminy.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie i zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych i społecznych alei drzew przydrożnych w Muchowie poprzez ich kompleksową rewitalizację i ochronę. Projekt zakłada poprawę jakości środowiska oraz bezpieczeństwa użytkowników drogi, przy jednoczesnym wzmocnieniu funkcji rekreacyjnych i edukacyjnych tego obszaru. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności przestrzennej gminy.
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
<p>Cel 1</p> <p>Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <p>1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.</p>
<p>Cel 2</p> <p>Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.</p> <p>2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe, uspokojenie ruchu.</p>
<p>Cel 3</p> <p>Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p>

3.2. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji, miejsca edukacji plenerowej.

3.3. Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego trzech podobszarów jako elementu aktywizacji gospodarczej.

3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).

Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia

- kompleksowa inwentaryzacja dendrologiczna i ocena stanu zdrowotnego drzew,
- wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i sanitarnych starodrzewu,
- uzupełnienie ubytków nasadzeniami rodzimych gatunków drzew,
- opracowanie i wdrożenie planu ochrony i zarządzania aleją,
- zagospodarowanie przestrzeni wokół alei (elementy małej architektury, tablice edukacyjne, powiązania spacerowe),
- działania informacyjno-edukacyjne oraz włączenie alei do szlaków turystycznych i edukacyjnych Geoparku „Kraina Wygasłych Wulkanów”,
- monitoring i ograniczenie negatywnego wpływu transportu i inwestycji.

Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Aleja drzew przydrożnych w Muchowie, położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 365

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Projekt zakłada zapewnienie dostępności przestrzeni zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Planowane działania obejmują dostosowanie przebiegu tras spacerowych i elementów towarzyszących w sposób umożliwiający korzystanie z nich przez osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny z dziećmi. W ramach zagospodarowania przewiduje się montaż elementów małej architektury, takich jak ławki i miejsca odpoczynku, rozmieszczonych w sposób zapewniający komfort użytkownika. Tablice edukacyjne zostaną zaprojektowane z uwzględnieniem zasad czytelności (odpowiedni kontrast, wielkość czcionki), co zwiększy ich dostępność dla osób z ograniczeniami percepcyjnymi

Potencjalne źródła finansowania

- środki Unii Europejskiej (w tym programy związane z rewitalizacją i adaptacją do zmian klimatu),
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,
- krajowe i regionalne programy ochrony zadrzewień przydrożnych (np. „Drogi dla Natury”),
- środki własne gminy Męcinka,
- partnerstwa z instytucjami ochrony przyrody i organizacjami pozarządowymi.

Szacowana wartość przedsięwzięcia
Do określenia na etapie opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej (szacunkowo: 800 000,00 zł)
Wskaźniki produktu i rezultatu
Wskaźniki produktu: - liczba drzew objętych działaniami rewitalizacyjnymi (szt.) – wartość docelowa: minimum 100 drzew - liczba opracowanych dokumentów planistycznych (np. plan ochrony alei) – wartość docelowa: 1 Wskaźniki rezultatu: - poprawa stanu zdrowotnego drzewostanu (odsetek drzew w dobrym stanie) – wartość docelowa: wzrost minimum o 30 % - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców (odsetek osób deklarujących znajomość wartości alei) – wartość docelowa: 60% (badanie ankietowe wśród mieszkańców)

Projekt 7

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Rewitalizacja lodowni w Muchowie i utworzenie ścieżki edukacyjnej
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Stowarzyszenie Las dla Nas, 2027-2031
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Degradacja cennego obiektu dziedzictwa lokalnego, brak funkcji społecznej i edukacyjnej. Redukcja negatywnych zjawisk społecznych jak: postępującą degradację obiektu o wartości historycznej i kulturowej, brak zagospodarowanej przestrzeni sprzyjającej aktywności mieszkańców, niewykorzystany potencjał dziedzictwa lokalnego w budowaniu atrakcyjności miejscowości.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie wartości historycznych, kulturowych i społecznych dawnej lodowni w Muchowie poprzez jej rewitalizację oraz nadanie nowych funkcji edukacyjnych i rekreacyjnych. Projekt zakłada stworzenie atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców oraz aktywnemu spędzaniu czasu. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzmocnienia tożsamości lokalnej oraz zwiększenia atrakcyjności turystycznej miejscowości.
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
<p>Cel 1 Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <p>1.2. Tworzenie programów animacyjnych dla mieszkańców: integracja międzypokoleniowa, działania dla seniorów, zajęcia sportowe i edukacyjne, kluby tematyczne.</p> <p>1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.</p> <p>1.4. Rozszerzenie usług społecznych, profilaktycznych i edukacyjnych dla rodzin, młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>1.5. Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.</p>
<p>Cel 2 Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.</p> <p>2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy.</p>
<p>Cel 3 Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p> <p>3.2. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji,</p>

<p>miejsca edukacji plenerowej.</p> <p>3.3. Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego trzech podobszarów jako elementu aktywizacji gospodarczej.</p> <p>3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).</p>
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
<p>Działania w zakresie realizacji projektu obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> - remont i zabezpieczenie lodowni, - zagospodarowanie otoczenia, - ścieżki edukacyjne i tablice informacyjne - organizację spacerów edukacyjnych dla mieszkańców podobszaru na zrewitalizowanym obiekcie
Miejsce realizacji przedsięwzięcia
<p>Muchów – lodownia i teren przyległy.</p> <p>Nieruchomość niezabudowana – działki gminne w obrębie Muchów (nr działek – do uzupełnienia na etapie dokumentacji technicznej).</p>
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
<p>Projekt zakłada zapewnienie dostępności przestrzeni zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Planowane zagospodarowanie terenu wokół lodowni oraz przebieg ścieżki edukacyjnej zostaną dostosowane do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, w tym osób starszych i rodziców z wózkami dziecięcymi (utwardzone, równe nawierzchnie, odpowiednia szerokość ścieżek). W miarę możliwości technicznych obiekt lodowni zostanie zabezpieczony i udostępniony w sposób bezpieczny dla wszystkich użytkowników</p>
Potencjalne źródła finansowania
<p>Fundusze UE (dziedzictwo kulturowe),</p> <p>MKiDN</p>
Szacowana wartość przedsięwzięcia
800 000,00 zł
Wskaźniki produktu i rezultatu
<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>liczba zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego (szt.) – wartość docelowa: 1</p> <p>liczba zamontowanych tablic edukacyjnych i elementów małej architektury (szt.) – wartość docelowa: minimum 5 szt.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>liczba osób korzystających z obiektu i ścieżki edukacyjnej (osoby/rok) – wartość docelowa: minimum 500 osób</p>

liczba wydarzeń lub inicjatyw lokalnych realizowanych w przestrzeni (szt./rok) – wartość docelowa:
minimum 2 rocznie

Projekt 8

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Ścieżki rowerowe wzdłuż dróg pożarowych: „Rozwój leśnych tras rowerowych w Muchowie”
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Stowarzyszenie Las dla Nas, 2027-2031
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Obszar Muchowa, mimo wysokich walorów przyrodniczych i historycznych (dziedzictwo cysterskie, ślady wulkanizmu, atrakcyjne tereny leśne), nie jest w wystarczającym stopniu zagospodarowany ani oznakowany, co ogranicza jego dostępność i wykorzystanie przez mieszkańców oraz turystów.</p> <p>Brak bezpiecznej infrastruktury rekreacyjnej, kolizje ruchu pieszego i rowerowego, niewykorzystane drogi pożarowe. Dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego, w szczególności osób bez dostępu do samochodu, -zwiększenie oferty rekreacyjnej sprzyjającej aktywnemu spędzaniu czasu wolnego, -poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu poprzez wyprowadzenie ruchu rowerowego poza drogi publiczne, -przeciwdziałanie biernemu stylowi życia, który wpływa na pogorszenie zdrowia mieszkańców.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
<p>Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie dostępności i atrakcyjności terenów leśnych w Muchowie poprzez rozwój bezpiecznej infrastruktury rowerowej w oparciu o istniejące drogi pożarowe. Projekt zakłada stworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu oraz poprawę bezpieczeństwa użytkowników poprzez wyprowadzenie ruchu rowerowego poza drogi publiczne. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju turystyki zrównoważonej.</p>
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
<p>Cel 1 Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <p>1.2. Tworzenie programów animacyjnych dla mieszkańców: integracja międzypokoleniowa, działania dla seniorów, zajęcia sportowe i edukacyjne, kluby tematyczne.</p> <p>1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.</p> <p>1.5 Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.</p> <p>Cel 2 Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.</p>

<p>2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe, uspokojenie ruchu.</p> <p>Cel 3 Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p> <p>3.2. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji, miejsca edukacji plenerowej.</p> <p>3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).</p>
<p>Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostosowanie dróg pożarowych do funkcji rekreacyjnej, - oznakowanie tras rowerowych, - elementy bezpieczeństwa (oznakowanie, barierki punktowe).
<p>Miejsce realizacji przedsięwzięcia</p> <p>Muchów – drogi leśne i pożarowe w otoczeniu miejscowości. Nieruchomość niezabudowana – działki gminne / leśne w obrębie Muchów (nr działek – do uzupełnienia na etapie dokumentacji technicznej).</p>
<p>Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p> <p>Projekt zakłada zapewnienie dostępności infrastruktury zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Trasy rowerowe zostaną poprowadzone po istniejących drogach o odpowiednich parametrach szerokości i nawierzchni, umożliwiającym korzystanie również przez osoby o niższej sprawności fizycznej, w tym osoby starsze oraz rodziny z dziećmi. Przewiduje się czytelne oznakowanie tras oraz zastosowanie elementów poprawiających bezpieczeństwo.</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p> <p>Fundusze UE (mobilność aktywna, turystyka), budżet gminy, Lasy Państwowe.</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia</p> <p>200 000,00 zł</p>
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu</p> <p>Wskaźnik produktu: - liczba oznakowanych odcinków / punktów infrastruktury (szt.) – wartość docelowa: minimum 8 szt.</p> <p>Wskaźnik rezultatu: - liczba użytkowników tras rowerowych (osoby/rok) – wartość docelowa: minimum 500 osób rocznie</p>

Projekt 9

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Wieża widokowa Mszana w Muchowie – dojście i oznakowanie: „Poprawa dostępności wieży widokowej na wzgórzu Mszana”
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Stowarzyszenie Las dla Nas, 2027-2031
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Trudny dostęp, brak czytelnego oznakowania, ograniczona liczba odwiedzających. Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na problemy społeczne i przestrzenne obszaru: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczoną dostępność atrakcji turystycznej z powodu zarośniętych dojazdów i braku czytelnego oznakowania, niewykorzystany potencjał rekreacyjny i krajobrazowy obszaru, niską liczbę odwiedzających, co ogranicza rozwój lokalnej aktywności społeczno-gospodarczej. 2. Integrację społeczną: stworzenie atrakcyjnego miejsca wspólnych spacerów i aktywności mieszkańców oraz turystów, wzmocnienie funkcji rekreacyjnych i społecznych przestrzeni publicznej, budowanie tożsamości lokalnej wokół walorów przyrodniczych i krajobrazowych.
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest poprawa dostępności oraz atrakcyjności wieży widokowej na wzgórzu Mszana poprzez uporządkowanie dojścia i wprowadzenie czytelnego oznakowania. Projekt zakłada stworzenie bezpiecznej i funkcjonalnej trasy sprzyjającej rekreacji oraz aktywnemu spędzaniu czasu przez mieszkańców i turystów. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia wykorzystania potencjału krajobrazowego oraz wzmocnienia funkcji społecznych i turystycznych obszaru.
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
<p>Cel 1 Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.2. Tworzenie programów animacyjnych dla mieszkańców: integracja międzypokoleniowa, działania dla seniorów, zajęcia sportowe i edukacyjne, kluby tematyczne. 1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego. 1.5. Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”. <p>Cel 2 Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji. 2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe,

<p>uspokojenie ruchu</p> <p>Cel 3</p> <p>Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p> <p>3.2. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji, miejsca edukacji plenerowej.</p> <p>3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).</p>
<p>Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia</p>
<p>oczyszczenie dojścia,</p> <p>oznakowanie PTTK,</p> <p>drobna infrastruktura towarzysząca.</p>
<p>Miejsce realizacji przedsięwzięcia</p>
<p>Muchów – dojście ze wsi na wzgórze Mszana.</p>
<p>Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p>
<p>Projekt zakłada poprawę dostępności dojścia do wieży widokowej poprzez uporządkowanie i udrożnienie istniejącej trasy oraz jej czytelne oznakowanie. Ścieżka zostanie dostosowana do możliwości szerokiego grona użytkowników, w tym osób starszych i rodzin z dziećmi, poprzez usunięcie przeszkód terenowych i poprawę bezpieczeństwa poruszania się. W miarę możliwości terenowych przewiduje się zastosowanie rozwiązań ułatwiających odpoczynek (np. miejsca postoju) oraz czytelnego oznakowania trasy, co zwiększy komfort korzystania z niej również dla osób o ograniczonej orientacji w terenie.</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>
<p>Fundusze UE (turystyka),</p> <p>PTTK</p>
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia</p>
<p>100 000,00 zł</p>
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu</p>
<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>- liczba elementów oznakowania i infrastruktury (szt.) – wartość docelowa: minimum 6 szt.</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>- wzrost liczby odwiedzających (wzrost w %) – wartość docelowa: wzrost o 50%</p>

Projekt 10

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
Zagospodarowanie turystyczno-edukacyjne obszaru leśnego w Muchowie.
Wnioskodawca i termin realizacji planowanego przedsięwzięcia
Stowarzyszenie Las dla Nas, 2027-2031
opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Obszar Muchowa, mimo wysokich walorów przyrodniczych i historycznych (dziedzictwo cysterskie, ślady wulkanizmu, atrakcyjne tereny leśne), nie jest w wystarczającym stopniu zagospodarowany ani oznakowany, co ogranicza jego dostępność i wykorzystanie przez mieszkańców oraz turystów.</p> <p>Brak podstawowej infrastruktury (miejsca postoju, elementy informacji edukacyjnej) powoduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewykorzystanie potencjału turystycznego miejscowości, • niską aktywność rekreacyjną mieszkańców, • ograniczone możliwości rozwoju drobnej przedsiębiorczości lokalnej (usługi, gastronomia, agroturystyka).
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia
<p>Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie dostępności i atrakcyjności terenów leśnych w Muchowie poprzez ich zagospodarowanie w funkcji turystyczno-edukacyjnej. Projekt zakłada stworzenie infrastruktury sprzyjającej aktywnemu spędzaniu czasu oraz poznawaniu walorów przyrodniczych i historycznych obszaru. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzrostu aktywności mieszkańców oraz rozwoju turystyki i lokalnej przedsiębiorczości.</p>
Cele rewitalizacyjne realizowane przez przedsięwzięcie
<p>Cel 1 Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji</p> <p>1.2. Tworzenie programów animacyjnych dla mieszkańców: integracja międzypokoleniowa, działania dla seniorów, zajęcia sportowe i edukacyjne, kluby tematyczne.</p> <p>1.3. Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.</p> <p>1.5 Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.</p>
<p>Cel 2 Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji</p> <p>2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.</p> <p>2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy.</p>
<p>Cel 3 Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki</p> <p>3.2. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji, miejsca edukacji plenerowej.</p> <p>3.3. Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego trzech podobszarów jako elementu</p>

<p>aktywizacji gospodarczej.</p> <p>3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).</p>
<p>Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • utworzenie leśnego miejsca postoju przy szlaku turystycznym prowadzącym do wieży widokowej (ławki, stojaki rowerowe, kosze na odpady, elementy małej architektury), • montaż tablic informacyjno-edukacyjnych: • historia cystersów i stawów pocysterskich, • geologia regionu i zjawiska wulkaniczne, • uporządkowanie i oznakowanie dojazdów do kluczowych punktów trasy, • działania informacyjne i promocyjne zachęcające do korzystania z nowej infrastruktury. <p>Zakres przedsięwzięcia ma charakter kompleksowy, łącząc elementy infrastrukturalne, edukacyjne i społeczne.</p>
<p>Miejsce realizacji przedsięwzięcia</p>
<p>Tereny leśne przy szlaku turystycznym prowadzącym do wieży widokowej oraz w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej infrastruktury rekreacyjnej. Nieruchomość niezabudowana – działki gminne / leśne w obrębie Muchów (nr działek – do uzupełnienia na etapie dokumentacji technicznej).</p>
<p>Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami</p>
<p>Projekt zakłada zapewnienie dostępności przestrzeni zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Planowane miejsce postoju oraz dojścia do niego zostaną wykonane w sposób umożliwiający korzystanie przez osoby o ograniczonej mobilności, w tym osoby starsze oraz rodziny z dziećmi (utwardzone nawierzchnie, odpowiednia szerokość ciągów komunikacyjnych). Przewiduje się montaż elementów małej architektury, takich jak ławki i miejsca odpoczynku, rozmieszczonych w sposób zapewniający komfort użytkownika.</p>
<p>Potencjalne źródła finansowania</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 (rewitalizacja, turystyka, dziedzictwo kulturowe), • środki krajowe (np. programy wsparcia infrastruktury turystycznej), • partnerstwa lokalne (stowarzyszenia, NGO, sołectwo).
<p>Szacowana wartość przedsięwzięcia</p>
<p>300 000,00 zł</p>
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu</p>
<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>- liczba utworzonych miejsc postoju i punktów infrastruktury turystycznej (szt.) – wartość docelowa: minimum 1</p>

- liczba zamontowanych elementów małej architektury i tablic edukacyjnych (szt.) – wartość docelowa: minimum 8 szt.

Wartość rezultatu:

- wzrost aktywności rekreacyjnej mieszkańców (odsetek mieszkańców deklarujących częstsze korzystanie z terenów leśnych) – wartość docelowa: np. 50% (badanie ankietowe)

8. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Rozdział poświęcony komplementarności odnosi się do wzajemnych powiązań, występujących pomiędzy poszczególnymi działaniami rewitalizacyjnymi w różnych wymiarach. Stanowi obligatoryjny element Gminnego Programu Rewitalizacji i analizowany jest z perspektywy przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej, jak również w kontekście źródeł finansowania.

8.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna GPR opiera się na uwzględnieniu ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych pomiędzy różnymi obszarami gminy. W tym aspekcie istotne jest, aby całościowo traktować przestrzeń, na którą będą oddziaływać efekty działań rewitalizacyjnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są skoncentrowane na obszarze rewitalizacji, lecz ich skutki oraz efekty wpływają i oddziałują na pozostałe obszary i całą gminę. Zaplanowane działania prowadzone będą w celu niwelowania zjawisk kryzysowych w wyznaczonym obszarze, aby zminimalizować ryzyko przenoszenia ich w pozostałe części gminy. W ten sposób zapewniona zostanie komplementarność przestrzenna, której kluczowym aspektem jest traktowanie przestrzeni jako całości.

Omawiając aspekt komplementarności przestrzennej, warto odwołać się do zapisów Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030. Dokument ten zalicza Gminę Męcinka do subregionu jeleniogórskiego, dla którego wyróżniono szereg barier rozwojowych, w tym m.in. negatywne zjawiska w sferze demograficznej, konflikty przestrzenne i środowiskowe związane z presją na tereny cenne przyrodniczo, czy wysoki poziom bezrobocia. Realizowane na terenie Gminy Męcinka działania rewitalizacyjne oddziaływać będą nie tylko na rozwój samej gminy i jej najbliższego otoczenia, przyczyniając się do wzmocnienia procesów rozwojowych w całym województwie dolnośląskim.

8.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji oznacza spójne i zintegrowane podejście do rozwiązywania złożonych problemów występujących na obszarze rewitalizacji, polegające na wzajemnym powiązaniu oraz uzupełnianiu się podejmowanych działań. Zakłada ona, że interwencje rewitalizacyjne nie są realizowane w sposób sektorowy ani punktowy, lecz odpowiadają równocześnie na wiele zdiagnozowanych problemów o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym oraz technicznym, koncentrując się na ich przyczynach, a nie wyłącznie na skutkach.

Komplementarność problemowa przejawia się w takim doborze i konstrukcji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aby działania infrastrukturalne były powiązane z inicjatywami społecznymi i gospodarczymi, a poprawa stanu przestrzeni i obiektów sprzyjała aktywizacji mieszkańców, integracji społecznej oraz rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości. Realizacja projektów w tym ujęciu prowadzi do wzmocnienia efektów poszczególnych interwencji, tworząc trwałą i wielowymiarową odpowiedź na zidentyfikowane problemy obszaru rewitalizacji.

8.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna w Gminnym Programie Rewitalizacji oznacza spójność i wzajemne powiązanie procedur, mechanizmów zarządczych oraz zaangażowanych podmiotów instytucjonalnych w proces planowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji rewitalizacji. Zakłada ona skoordynowane działanie administracji samorządowej, jednostek organizacyjnych gminy, instytucji publicznych, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz interesariuszy rewitalizacji, w oparciu o jasno określone role, kompetencje i zasady współpracy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna przejawia się w zapewnieniu zgodności Gminnego Programu Rewitalizacji z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy oraz w wykorzystaniu jednolitych i przejrzystych procedur realizacyjnych, w tym dotyczących naboru i wyboru projektów, partycypacji społecznej, zarządzania finansowego oraz monitorowania postępów. Istotnym elementem jest także powiązanie działań rewitalizacyjnych z procedurami funkcjonującymi w innych politykach publicznych, co umożliwi ich komplementarne i skoordynowane wdrażanie.

Za całościową realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Męcinka na lata 2026-2031 odpowiada Wójt Gminy Męcinka, przy wsparciu Urzędu Gminy Męcinka gminnych jednostek organizacyjnych i spółek. Ponadto zakłada się współpracę z instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi.

8.4 Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa oznacza zapewnienie ciągłości i spójności działań rewitalizacyjnych w czasie, poprzez powiązanie przedsięwzięć realizowanych w różnych okresach programowania oraz na różnych etapach procesu rewitalizacji. Zakłada ona, że interwencje podejmowane w ramach GPR stanowią logiczną kontynuację wcześniej realizowanych działań rozwojowych i naprawczych, a jednocześnie tworzą podstawę dla dalszych inicjatyw planowanych w kolejnych latach.

Komplementarność międzyokresowa przejawia się w takim projektowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aby efekty osiągnięte w poprzednich okresach były wzmocniane, rozwijane

i utrwalane, a nie zastępowane działaniami doraźnymi lub niepowiązаныmi. Dotyczy to zarówno inwestycji infrastrukturalnych, jak i projektów o charakterze społecznym, gospodarczym czy organizacyjnym, które wymagają długofalowego podejścia oraz etapowania interwencji. W tym ujęciu rewitalizacja jest procesem stopniowym, opartym na konsekwentnej realizacji celów strategicznych oraz systematycznym reagowaniu na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze.

W poprzednich latach Gmina Męcinka nie realizowała kompleksowego procesu rewitalizacji. Niniejszy Program jest pierwszym dokumentem strategicznym, w którym zaplanowano skoordynowane działania o charakterze rewitalizacyjnym. Obejmuje on zestaw przedsięwzięć ukierunkowanych na przezwyciężenie zidentyfikowanych problemów oraz poprawę sytuacji kryzysowej na obszarze zdegradowanym. Zaplanowane interwencje pozostają spójne z inicjatywami podejmowanymi przez gminę w ostatnich latach, które mimo braku formalnego ujęcia w procesie rewitalizacji wykazywały jej istotne cechy. W poniższej tabeli zaprezentowano kluczowe projekty realizowane od 2014 r. przy wykorzystaniu środków zewnętrznych.

Tabela 39 Projekty zrealizowane w latach 2014-2020 na terenie Gminy Męcinka

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cel projektu	Wartość projektu ogółem
1	Termomodernizacja dwóch budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Męcinka	Projekt miał na celu poprawę efektywności energetycznej dwóch budynków o funkcji edukacyjnej i wychowawczej: Szkoły Podstawowej w Męcince i Przedszkola w Męcince.	6 199 615,32 zł
2	Modernizacja systemów grzewczych i odnawialne źródła energii - zwalczanie emisji kominowej w Gminie Męcinka	Przedmiotem projektu była modernizacja systemów grzewczych na terenie gminy w celu ograniczenia tzw. niskiej emisji.	5 737 654,39 zł
3	Rozwój kompetencji kluczowych drogą do sukcesu w Gminie Męcinka	Celem było podniesienie kompetencji kluczowych uczniów Szkoły Podstawowej w Piotrowicach i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Męcince. Wsparciem objęto kilkuset uczniów i kilkadziesiąt nauczycieli.	942 760,00 zł
4	Żłobek w Męcince	Projekt miał na celu zwiększyć dostępność usług opiekuńczych skierowanych do dzieci do lat 3.	921 125,25 zł
5	Idziemy do przedszkola w Przybyłowicach	Projekt nastawiony był na zwiększenie dostępu do wysokiej jakości wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Męcinka poprzez utworzenie 20 nowych miejsc w Przybyłowicach.	612 685,40 zł
6	Termomodernizacja obiektu użyteczności publicznej Gminy Męcinka - budynek	Przedmiotem projektu była termomodernizacja 1 budynku użyteczności	634 413,38 zł

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Cel projektu	Wartość projektu ogółem
	światlice wiejskiej w Przybyłowicach	publicznej o funkcji integracyjnej, tj. światlice wiejskiej w Przybyłowicach.	
7	Kreatywna szkoła - rozwój kompetencji kluczowych uczniów w Gminie Męcinka	Projekt za cel stawiał rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności na rynku pracy i zasadnicze podniesienie jakości procesu kształcenia uczniów 2 szkół Gminy Męcinka: Szkoły Podstawowej im. Piastów Śląskich w Piotrowicach i Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Męcince.	349 325,00 zł
SUMA			15 397 578,74 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapadotacji.gov.pl/> [Dostęp:19.12.2025]

Część przedsięwzięć w niniejszym programie stanowi następstwo wcześniej podjętych działań i inicjatyw. Proces rewitalizacji w GPR (w którym zaplanowano szereg inwestycji i przedsięwzięć przyczyniających się do podniesienia jakości życia mieszkańców) wykorzystuje pozytywne efekty zrealizowanych wcześniej projektów rewitalizacyjnych i stanowi ich logiczną kontynuację.

8.5 Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania w Gminnym Programie Rewitalizacji oznacza spójne i skoordynowane wykorzystanie różnych źródeł środków finansowych w celu realizacji działań rewitalizacyjnych, w sposób zapewniający ich wzajemne uzupełnianie się oraz maksymalizację efektów podejmowanych interwencji. Zakłada ona łączenie środków własnych gminy z funduszami zewnętrznymi, w tym środkami krajowymi, europejskimi oraz innymi instrumentami finansowymi, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z obowiązującymi zasadami finansowania i kwalifikowalności wydatków.

Komplementarność źródeł finansowania przejawia się w takim planowaniu i montażu finansowym przedsięwzięć rewitalizacyjnych, aby poszczególne źródła finansowały różne, lecz powiązane elementy tego samego procesu rewitalizacji. Umożliwia to realizację projektów kompleksowych, w których działania inwestycyjne, społeczne i organizacyjne są finansowane z odrębnych instrumentów, ale prowadzą do osiągnięcia wspólnych celów określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Jednocześnie ogranicza ryzyko podwójnego finansowania oraz zapewnia racjonalne i efektywne gospodarowanie środkami publicznymi.

Do potencjalnych źródeł finansowania zaliczyć należy m.in.:

- Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDS 2021-2027) jest to program regionalny oparty jest na wsparciu mieszkańców województwa, a planowana w programie

interwencja skupia się na ochronie środowiska, rozwoju przedsiębiorczości, wzmocnienia tzw. „Europy społecznej” i zbliżenie do obywateli.

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) – program został zaplanowany na wspieranie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska oraz przeciwdziałanie wraz z adaptacją do zmian klimatu. Wśród jego założeń znajduje się wspieranie inwestycji związanych z poprawą jakości infrastruktury drogowej, poprawą wydolności ochrony zdrowia, a także wykorzystaniem potencjału tkwiącego w dziedzictwie kulturowym. Celem programu jest wpłynięcie na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy kraju.
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) – program uwzględnia wszelkie działania dla poprawy szerokokorozumianego rozwoju społecznego. Zapewnia wsparcie na rzecz: zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami; poprawy sytuacji na rynku pracy; zapewniania opieki nad dziećmi; integracji społecznej; ochrony zdrowia; podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji oraz rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej.

Inne dozwolone formy dofinansowania: Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy, środki własne gminy, środki z budżetu państwa, środki budżetów samorządów, środki prywatne oraz inne środki publiczne.

8.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zostało przedstawione na poziomie celów strategicznych oraz kierunków działań. Wynika to z przyjęcia założenia, iż proces rewitalizacji powinien być postrzegany jako narzędzie realizacji jasno określonych, konkretnych i mierzalnych celów rozwojowych. Dla zapewnienia pełnej czytelności i przejrzystości analizy zastosowano formę matrycy, która obrazuje wzajemne powiązania i zależności pomiędzy poszczególnymi celami oraz wskazuje charakter występującej między nimi komplementarności.

Przedstawiona poniżej matryca obejmuje projekty rewitalizacyjne ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji, wraz z przypisanymi im kierunkami działań oraz celami strategicznymi, umożliwiając kompleksową ocenę spójności i zintegrowanego charakteru planowanych interwencji.

Tabela 40 Matryca komplementarności

Projekty	Cel 1: Wzmocnienie spójności społecznej, aktywizacja mieszkańców oraz poprawa jakości życia w obszarze rewitalizacji					Cel 2: Kompleksowa poprawa jakości przestrzeni publicznej, dostępności transportowej oraz infrastruktury technicznej w obszarze rewitalizacji				Cel 3: Ożywienie lokalnej gospodarki oraz wykorzystanie potencjału społecznego, kulturowego i środowiskowego gminy dla rozwoju przedsiębiorczości i turystyki				
	1.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury społecznej (świetlice, biblioteka, boisko w Męcince, nowa przestrzeń rekreacyjna w Małuszowie).	1.2 Tworzenie programów animacyjnych dla mieszkańców: integracja międzypokoleniowa, działania dla seniorów, zajęcia sportowe i edukacyjne, kluby tematyczne.	1.3 Wsparcie inicjatyw oddolnych oraz budowanie kapitału społecznego.	1.4 Rozszerzenie usług społecznych, profilaktycznych i edukacyjnych dla rodzin, młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem.	1.5 Udostępnianie zrewitalizowanych przestrzeni jako „centrów życia lokalnego”.	2.1. Rewitalizacja przestrzeni wspólnych: place, parki, tereny zielone, modernizacja obszarów rekreacji.	2.2. Uporządkowanie i podniesienie standardu otoczenia: oświetlenie, elementy małej architektury, poprawa estetyki zabudowy.	2.3. Poprawa bezpieczeństwa ruchu: chodniki, przejścia dla pieszych, trasy pieszo-rowerowe, uspokojenie ruchu.	2.4. Modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej: odwodnienie, sieci, energooszczędne oświetlenie.	3.1. Rozwój oferty szkoleniowej i aktywizacyjnej dla mieszkańców, programy wspierające lokalne MŚP.	3.2. Tworzenie lub odnowienie infrastruktury turystycznej: szlaki tematyczne, punkty informacji, miejsca edukacji plenerowej.	3.3. Promocja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego trzech podobszarów jako elementu aktywizacji gospodarczej.	3.4. Organizacja wydarzeń lokalnych wzmacniających lokalną markę i gospodarkę (targi, jarmarki, pokazy produktów lokalnych).	3.5. Wykorzystanie rozwoju zielonej i rekreacyjnej infrastruktury dla rozwoju turystyki zrównoważonej (pieszej, rowerowej, edukacyjnej).
1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej - Przebudowa części działki nr ewid. 45 i działek nr 222/30 i 222/43 obr. Małuszów gm. Męcinka na cele społeczno-rekreacyjne.	✓				✓	✓	✓	✓		✓				
2. Przebudowa boiska sportowego w Męcince	✓				✓	✓	✓						✓	
3. Budowa lub przebudowa istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w Męcince	✓				✓			✓					✓	
4. Chodnik wzdłuż wsi Muchów - Poprawa bezpieczeństwa pieszych wzdłuż drogi w Muchowie			✓				✓	✓						
5. Zagospodarowanie pomnika przyrody Lipa „Anna” oraz przestrzeni publicznej przy wjeździe do Muchowa.			✓		✓	✓	✓					✓		✓
6. Rewitalizacja alei drzew przydrożnych w Muchowie, położonych wzdłuż			✓			✓		✓			✓	✓		✓

drogi wojewódzkiej nr 365														
7. Rewitalizacja lodowni w Muchowie i utworzenie ścieżki edukacyjnej		✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓
8. Ścieżki rowerowe wzdłuż dróg pożarowych: „Rozwój leśnych tras rowerowych w Muchowie”		✓	✓		✓	✓		✓			✓			✓
9. Wieża widokowa Mszana w Muchowie – dojście i oznakowanie: „Poprawa dostępności wieży widokowej na wzgórzu Mszana”		✓	✓		✓	✓	✓				✓	✓		✓
10. Zagospodarowanie turystyczno-edukacyjne obszaru leśnego w Muchowie.		✓	✓		✓	✓	✓				✓	✓		✓

Źródło: Opracowanie własne

8.7 Mechanizmy integracji

W Gminnym Programie Rewitalizacji zastosowano mechanizmy integracji, których celem jest zapewnienie spójności, koordynacji oraz wzajemnego wzmocnienia działań podejmowanych w ramach procesu rewitalizacji. Mechanizmy te umożliwiają łączenie interwencji o różnym charakterze: społecznym, gospodarczym, przestrzennym, środowiskowym i technicznym, w jednolity i kompleksowy proces ukierunkowany na osiągnięcie założonych celów strategicznych.

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

1. Integracja na poziomie celów – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględnił takie mechanizmy jak:

- Konsultacje w sprawie wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonych na jego podstawie podobszarów rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału interesariuszy w tworzeniu GPR.
- Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR - otwarty nabór przedsięwzięć przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji przedsięwzięć z punktu widzenia ich oddziaływania na podobszary rewitalizacji i zaplanowania kompleksowej oraz zintegrowanej interwencji.

Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu - weryfikacji osiągniętych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania dla GPR.

2. Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR, mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- Powołanie Komitetu Rewitalizacyjnego - podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji.
- Współpracę ze środowiskiem interesariuszy GPR, w tym m.in. seniorów, młodzieży, podmiotów świadczących usługi dla osób zagrożonych wykluczeniem, głównie osób z niepełnosprawnościami i osób bezrobotnych, z przedstawicielami organizacji pozarządowych w zakresie realizowanych działań rewitalizacyjnych.
- Periodyczne spotkania z interesariuszami procesu rewitalizacji.
- Dodatkowym narzędziem integracji będzie kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

3. Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany będzie poprzez monitoring i ewaluację.

Monitoring oraz ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji zostały opisane w rozdziale 11. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane do zarządzania procesem zgodnie z zaplanowanymi celami oraz mierzalnymi wskaźnikami. Umożliwi to ocenę stopnia realizacji celów, a tym samym poziomu integracji GPR.

8.8 Dostępność

Wszystkie działania planowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 będą realizowane z uwzględnieniem przepisów Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2024 poz. 1411). Zgodnie z art. 6 ustawy, wymagania w tym zakresie obejmują dostępność architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną, co oznacza konieczność stosowania zasad projektowania uniwersalnego lub – tam, gdzie to nie jest możliwe – wprowadzenia racjonalnych usprawnień odpowiadających minimalnym standardom.

Dostępność architektoniczna obejmuje:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913 z późn. zm.),
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób;

Dostępność cyfrowa obejmuje:

- wymagania określone w Ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1440);

Dostępność informacyjno-komunikacyjna obejmuje:

- obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania

się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20), lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

- instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Z myślą o poprawie jakości życia osób narażonych na wykluczenie społeczne, dyskryminację lub marginalizację – w szczególności z powodu niepełnosprawności, wieku, stanu zdrowia lub innych ograniczeń – dokonano analizy zgłoszonych propozycji projektowych pod kątem planowanych rozwiązań uwzględniających ich potrzeby.

9. Indykatywne ramy finansowe

Określenie źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych ułatwi ich efektywniejszą realizację. W poniższej tabeli zestawiono szacunkowe kwoty oraz źródła finansowania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Warto jednakże dookreślić, że ze względu na dynamiczną sytuację gospodarczą zestawienie ma charakter orientacyjny. Szacunkowa łączna wartość projektów wynosi 8 573 200 zł.

Tabela 41 Indykatywne ramy finansowe

Nr	Nazwa projektu	Potencjalne źródła finansowania	Szacunkowy koszt
1	Rewitalizacja przestrzeni publicznej - Przebudowa części działki nr ewid. 45 i działek nr 222/30 i 222/43 obr. Małuszów gm. Męcinka na cele społeczno-rekreacyjne.	środki krajowe, UE, KPO, fundacje, programy krajowe, środki własne	623 200,00 zł
2	Przebudowa boiska sportowego w Męcince	Środki krajowe, UE, KPO, fundacje, programy krajowe, środki własne gminy	1 000 000,00 zł
3	Budowa lub przebudowa istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w Męcince	Fundusze Europejskie, środki własne gminy	3 500 000,00 zł
4	Chodnik wzdłuż wsi Muchów: Poprawa bezpieczeństwa pieszych wzdłuż drogi w Muchowie	Fundusze UE (rewitalizacja / bezpieczeństwo),	1 000 000,00 zł
5	Zagospodarowanie pomnika przyrody Lipa „Anna” oraz przestrzeni publicznej przy wjeździe do Muchowa.	Fundusze UE (ochrona przyrody), WFOŚiGW, budżet gminy Fundusze UE,	250 000,00 zł
6	Rewitalizacja alei drzew przydrożnych w Muchowie, położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 365	-środki Unii Europejskiej (w tym programy związane z rewitalizacją i adaptacją do zmian klimatu), -Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, -Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, -krajowe i regionalne programy ochrony zadrzewień przydrożnych (np. „Drogi dla Natury”),	800 000,00 zł

Nr	Nazwa projektu	Potencjalne źródła finansowania	Szacunkowy koszt
		środki własne gminy Męcinka, partnerstwa z instytucjami ochrony przyrody i organizacjami pozarządowymi.	
7	Rewitalizacja lodowni w Muchowie i utworzenie ścieżki edukacyjnej	Fundusze UE (dziedzictwo kulturowe), MKiDN (opcjonalnie).	800 000,00 zł
8	Ścieżki rowerowe wzdłuż dróg pożarowych: „Rozwój leśnych tras rowerowych w Muchowie”	Fundusze UE (mobilność aktywna, turystyka), budżet gminy, Lasy Państwowe.	200 000,00 zł
9	Wieża widokowa Mszana w Muchowie – dojście i oznakowanie: „Poprawa dostępności wieży widokowej na wzgórzu Mszana”	Fundusze UE (turystyka), PTTK,	100 000,00 zł
10	Zagospodarowanie turystyczno-edukacyjne obszaru leśnego w Muchowie.	<ul style="list-style-type: none"> • Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 (rewitalizacja, turystyka, dziedzictwo kulturowe), • środki krajowe (np. programy wsparcia infrastruktury turystycznej), • budżet gminy, • partnerstwa lokalne (stowarzyszenia, NGO, sołectwo). 	300 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

10. Opis struktury zarządzania

Zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278), przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie mieści się w zakresie zadań własnych gminy. Głównymi stronami przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 są:

- Wójt Gminy Męcinka z pomocą Urzędu Gminy Męcinka,
- Rada Gminy Męcinka,
- Komitet Rewitalizacji,
- Jednostki organizacyjne gminy.

Zgodnie z przepisami, Wójt Gminy Męcinka pełni funkcję Operatora procesu rewitalizacji i posiada ustawowe uprawnienia do zarządzania GPR. Jest również odpowiedzialny za koordynację pozostałych elementów organizacyjnych związanych z wdrożeniem programu. Za bieżącą realizację zadań przewidzianych w odpowiedzi adekwatna komórka administracyjna gminy, to jest referat ds. zamówień publicznych i zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym, proces wdrażania GPR nie będzie generował dodatkowych kosztów w zakresie zarządzania – działania te będą realizowane w ramach istniejącej struktury organizacyjnej i budżetowej. Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostaną przeprowadzone zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową (WPF) przyjętą przez Radę Gminy Męcinka oraz w oparciu o roczne budżety gminy. Spójność programu z WPF zapewni efektywną realizację zaplanowanych działań.

W przypadku realizacji bardziej złożonych projektów, które będą wymagały zwiększonego nakładu pracy, Wójt Gminy Męcinka będzie powoływał zespoły zadaniowe złożone z przedstawicieli różnych komórek organizacyjnych. Zespoły te będą wspierały proces zarządzania poszczególnymi przedsięwzięciami, działając w ramach swoich kompetencji.

Zakres prac zespołów zadaniowych obejmie m.in.:

- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- opracowanie specyfikacji warunków zamówienia,
- przeprowadzenie procedur przetargowych,
- nadzór nad realizacją robót,
- zarządzanie przepływem środków finansowych,
- prowadzenie sprawozdawczości i monitoringu,
- końcowe rozliczenie pozyskanych środków.

Komitet rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji jest jednostką pełniącą funkcję ciała doradczego, wspierającego prawidłową realizację Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). Głównym jego zadaniem jest ponadto prowadzenie dialogu pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji a organami miasta w zakresie działań rewitalizacyjnych. Skład oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji są określone przez Radę Gminy w drodze uchwały, przy zachowaniu zasad transparentności i partycypacji społecznej. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji w skład Komitetu muszą wchodzić przedstawiciele różnych grup interesariuszy, w tym:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej;
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Podjęcie uchwały w sprawie zasad działania oraz składu Komitetu Rewitalizacji zostanie poprzedzone konsultacjami społecznymi, zgodnie z zasadami partycypacji obywatelskiej. Komitet Rewitalizacji zostanie powołany przez Wójta Gminy Męcinka w drodze zarządzenia, na podstawie uchwały Rady Gminy Męcinka.

11. System monitoringu

System monitoringu w Gminnym Programie Rewitalizacji (GPR) będzie stanowił kluczowe narzędzie zapewniające bieżącą kontrolę realizacji działań rewitalizacyjnych oraz umożliwiające ocenę stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych. Jego głównym celem będzie gromadzenie, analiza i raportowanie danych dotyczących postępów wdrażania poszczególnych projektów, co pozwoli na podejmowanie decyzji opartych na rzetelnych informacjach oraz szybką reakcję w przypadku wystąpienia nieprawidłowości lub opóźnień.

11.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Ocena aktualności oraz postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie dokonywana cyklicznie, co trzy lata. Analiza obejmie wszystkie zaplanowane działania, ze szczególnym uwzględnieniem stopnia realizacji wskaźników przypisanych poszczególnym celom programu. Wyniki przeprowadzonej oceny zostaną opracowane w formie raportu.

W poniższej tabeli zaprezentowano zestaw wskaźników monitoringu przypisanych do konkretnych celów GPR. Wskaźniki te pozostają spójne z tymi, które zostały zastosowane przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Tabela 42 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2024 r.)	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika (tendencja)
Cel 1:	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej ogółem na 1000 mieszkańców	29,8	Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince	Malejąca
Cel 1:	Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na 1000 mieszkańców	30,6	Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Jaworze	Malejąca
Cel 1:	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	1,6	Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka	Rosnąca
Cel 2:	Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców	5,8	Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka	Rosnąca
Cel 2:	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	28,6%	Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka	Malejąca
Cel 3:	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	59,2	Źródło danych: Urząd Gminy Męcinka	Rosnąca

Źródło: opracowanie własne.

11.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitoring realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie prowadzony w cyklu rocznym. Jego podstawę stanowią będą sprawozdania składane w formie kart projektu, które wypełniane będą przez podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć

Tabela 43 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa projektu	
Cel ogólny realizacji projektu	
Krótki opis działań	
Realizator (wydział/referat/inne)	
Miejsce realizacji (adres)	
Monitorowane wskaźniki	
Wydatkowane środki finansowe	
Zaawansowanie realizacji/przygotowania do realizacji	
Planowana data zakończenia (oddania do użytku/realizacji) projektu	
Data sporządzenia karty	

Źródło: opracowanie własne.

Powyższy wzór może podlegać modyfikacjom w uzasadnionych przypadkach (jeśli np. realizowane zadanie tego wymaga lub jest bardziej skomplikowane). Sporządzone karty winny zostać przekazane do Urzędu Gminy Męcinka, do odpowiedniego stanowiska, natomiast pracownik merytoryczny przedmiotowego stanowiska na podstawie zgromadzonych kart sporządzi raport z realizacji projektów GPR do 31 grudnia danego roku. Przedmiotowy raport zostanie przekazany Komitetowi Rewitalizacji i będzie stanowił źródło wiedzy o bieżących postępach w realizacji GPR. Proces monitorowania skuteczności realizacji działań rewitalizacyjnych jest niezbędny z punktu widzenia osiągnięcia celów rewitalizacji, jak również utrzymywania efektywności wykorzystania środków finansowych.

11.3 Aktualizacja GPR

W trakcie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) mogą nastąpić zmiany w uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych, przestrzennych czy finansowych, które wpłyną na tempo i zakres realizowanych działań. W związku z tym konieczne jest wprowadzenie mechanizmów pozwalających na bieżące dostosowywanie programu do zmieniającej się sytuacji. Aktualizacja GPR będzie przebiegać w sposób systematyczny i uwzględniający nowe potrzeby mieszkańców, priorytety rozwojowe oraz możliwości realizacyjne gminy, zapewniając tym samym skuteczność i efektywność podejmowanych działań rewitalizacyjnych. Proces ten będzie opierał się na wynikach monitoringu i ewaluacji realizowanych projektów, analizie stopnia osiągnięcia celów strategicznych oraz ocenie wykorzystania dostępnych środków finansowych.

W ramach aktualizacji mogą zostać skorygowane lub uzupełnione cele, kierunki działań, projekty rewitalizacyjne oraz przypisane im wskaźniki monitoringu. Cały proces będzie prowadzony w sposób

konsultowany z lokalnymi interesariuszami, w tym mieszkańcami oraz podmiotami społecznymi i gospodarczymi, co pozwoli na uwzględnienie ich potrzeb i oczekiwań. W przypadku konieczności aktualizacji GPR oraz wprowadzenia zmian i korekt w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, w dokumencie należy wskazać uzasadnienie tych działań. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 podlega ocenie aktualności oraz stopnia realizacji raz na trzy lata. Oceny tej dokonuje Wójt Gminy Męcinka, a następnie przekazuje ją do zaopiniowania przez komitet Rewitalizacji oraz do ogłoszenia w Biuletynie Informacji Publicznej. Kiedy następuje istotny powód zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o zmianę GPR. Do wniosku Wójta powinna być załączona ocena aktualności i stopnia realizacji, dzięki której stwierdzone zostanie osiągnięcie lub nie osiągnięcie celów rewitalizacji. Następnie Rada Gminy uchyla uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta Gminy Męcinka. W aktualizacji GPR należy zamieścić uzasadnienie przeprowadzonych zmian oraz ich opis wraz z wpływem na dalszą realizację Programu. Wprowadzenie aktualizacji odbywa się w takim samym trybie, w jakim został on uchwalony. Natomiast, jeśli wprowadzone zmiany dotyczą modyfikacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub dotyczą ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, należy ponadto: przeprowadzić konsultacje, wystąpić o uzyskanie opinii oraz przeprowadzić procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

11.4 Harmonogram realizacji

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, natomiast okresy realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały podane w rozdziale 7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela 44 Harmonogram rewitalizacji

WYSZCZEGÓLNIENIE	OKRES REALIZACJI
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031	2026 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacyjny	2026 r. (w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR)
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego	Od 2026 r. do 2031 r. (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2026 r. do 2031 r.
Monitoring	Od 2026 r. do 2031 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2026 r. do 2031 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2026 r. do 2031 r.

Źródło: opracowanie własne.

11.5 Koszty zarządzania

System wdrażania i upowszechniania działań na rzecz rewitalizacji gminy został zaprojektowany w ramach funkcjonujących struktur organizacyjnych. Komitet Rewitalizacji bierze udział w procesie zarządzania GPR, ale jego praca ma charakter społeczny i doradczy. Natomiast obsługę lokalowo-administracyjną GPR zapewnia Urząd Gminy Męcinka. W związku z tym, nie przewiduje się konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.

12. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

12.1 Upowszechnienie opracowania GPR

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 powstał przy współudziale społeczności lokalnej zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Wszystkie podjęte w tym celu działania polegały na:

- zapoznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami,
- prowadzeniu skierowanych do interesariuszy działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji (celach, zasadach, przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowywaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji,
- zapewnieniu możliwości wypowiedzenia się interesariuszy w czasie przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji.

Konsultacje społeczne prowadzone były na różnych etapach powstawania dokumentu, zatem GPR opracowany został metodą partycypacji społecznej zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278).

Partycypacja społeczna obejmowała następujące etapy:

1. Konsultacje projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

- Konsultacje w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji prowadzone były w dniach 31 października 2025 r. do 5 grudnia 2025 r.
- Konsultacje były przeprowadzone w następujących formach:
 - zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej poprzez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Gminy Męcinka oraz na stronie internetowej gminy www.mecinka.pl;
 - i w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.mecinka.pl, a także pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/mecinka_formularz_ozor;

- przeprowadzenia spotkania otwartego dla interesariuszy procesu rewitalizacji, które odbyło się w dniu 19 listopada 2025 r.
- wypełnienia formularza ankiety dostępnej na stronie internetowej gminy www.mecinka.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.mecinka.pl, oraz elektronicznie pod linkiem:
- https://ankieta.deltapartner.org.pl/mecinka_ankieta_ozor;
- zbierania uwag ustnych do protokołu w Urzędzie Gminy Męcinka, Męcinka 11, 59-424 Męcinka (pokój nr 16).
- Uwagi i opinie do projektu uchwały w formie wypełnionego formularza konsultacyjnego można było składać do 5 grudnia 2025 r.:
 - za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: ug@mecinka.pl lub platformy ePUAP Urzędu Gminy Męcinka;
 - drogą korespondencyjną na adres: Urzędu Gminy Męcinka, Męcinka 11, 59-424 Męcinka;
 - osobiście do Urzędu Gminy Męcinka, Męcinka 11, 59-424 Męcinka w godzinach pracy;
 - podczas spotkania konsultacyjnego w dniu 19 listopada 2025 r. o godzinie 11:00 za pomocą platformy ZOOM;
 - poprzez wypełnienie formularza uwag on-line: https://ankieta.deltapartner.org.pl/mecinka_formularz_ozor.
- W trakcie trwania konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Męcinka wpłynęła 1 uwaga. W ramach prowadzonej ankiety na temat zaproponowanego obszaru rewitalizacji Gminy Męcinka wpłynęło 7 ankiet z opiniami i propozycjami rozwoju obszaru rewitalizacji.

2. Przystąpienie do opracowywania GPR

- Proces przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji nastąpił uchwałą nr XXIX/179/2026 Rady Gminy Męcinka z dnia 13 lutego 2026 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031. Interesariusze rewitalizacji zostali powiadomieni o podjęciu ww. uchwały poprzez publikację na stronach Urzędu Gminy i Biuletynu Informacji Publicznej, w mediach społecznościowych oraz prasie lokalnej, a także poprzez wywieszenie obwieszczenia na tablicach ogłoszeń w podobszarach rewitalizacji oraz w Urzędzie Gminy.

3. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych

. Nabór prowadzony był w terminie od 19.02.2026 r. do 4.03.2026 r. W ostatecznym zestawieniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych GPR znajduje się 10 fiszek projektowych. Fiszka projektowa dostępna była:

- w formie papierowej oraz w Urzędzie Gminy Męcinka, Męcinka 11, 59-424 Męcinka
- w formie elektronicznej pod linkiem:

https://ankieta.deltapartner.org.pl/gpr_mecinka_nabor_projektow

Formularz w wersji papierowej można było złożyć:

- osobiście w Urzędzie Gminy Męcinka, Męcinka 11, 59-424 Męcinka
- przesać listem na adres: Urząd Gminy Męcinka, Męcinka 11, 59-424 Męcinka

4. Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Męcinka w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Do uzupełnienia

5. Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

6. Do uzupełnienia

Podsumowanie

Urząd Gminy Męcinka prowadził działania edukacyjno-informacyjne na każdym etapie procesu rewitalizacji, zapewniając mieszkańcom stały dostęp do informacji na temat rewitalizacji. Proces uspołecznienia opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 obejmował wymagane ustawowo formy konsultacji społecznych, jak i realizował zaawansowane metody konsultacji. Uprawnionymi do uczestnictwa byli mieszkańcy oraz wszystkie działające na obszarze gminy podmioty społeczno-gospodarcze, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, interesariusze rewitalizacji wymienieni w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji. Do zrealizowanych form konsultacji społecznych należało:

- zbieranie uwag w postaci papierowej;
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej;
- zbieranie pomysłów (przedsięwzięć rewitalizacyjnych);
- badanie ankietowe (ankietyzacja mieszkańców);
- bezpośrednie spotkanie dla interesariuszy procesu rewitalizacji (zaawansowana metoda partycypacji).

12.2 Upowszechnianie wdrażania GPR

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) odbywać się będzie z aktywnym udziałem społeczności lokalnej. Proces partycypacji społecznej będzie realizowany dwutorowo:

- Pośrednio – poprzez:
 - publikację informacji o GPR na stronie internetowej Urzędu Gminy Męcinka,
 - materiały promocyjne i informacyjne,
 - komunikację za pośrednictwem lokalnej prasy i portalu społecznościowego gminy;
- Bezpośrednio – poprzez:
 - organizację spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk oraz organizacjami pozarządowymi (również w formule zdalnej).

Do grona interesariuszy procesu rewitalizacji zalicza się m.in.: mieszkańców gminy i obszaru rewitalizacji (w tym młodzież, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami), przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne. Wobec wymienionych grup prowadzone będą działania informacyjne i komunikacyjne obejmujące:

- publikację dokumentu GPR na stronie internetowej Urzędu Gminy Męcinka
- bieżące informacje o realizowanych w ramach GPR zadaniach publikowane na stronie oraz w mediach społecznościowych gminy,
- współpracę z lokalnymi mediami w zakresie informowania o postępach realizacji i wynikach monitoringu,
- regularne publikowanie raportów z monitoringu oraz oceny aktualności GPR.

Uspółcześnienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem kooperacji pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- udostępnianie bieżących informacji z przebiegu wdrażania GPR,
- opracowanie i przeprowadzenie ankiet internetowych skierowanych do mieszkańców oraz innych interesariuszy, umożliwiających ocenę GPR, procesów rewitalizacyjnych i identyfikację nowych potrzeb,
- powołanie Komitetu Rewitalizacji w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia GPR – jako forum współpracy i dialogu między interesariuszami a organami gminy,
- organizację co najmniej jednego otwartego spotkania konsultacyjnego rocznie, w trakcie którego mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje nt. zaawansowania wdrażania GPR oraz zgłosić swoje uwagi i propozycje.

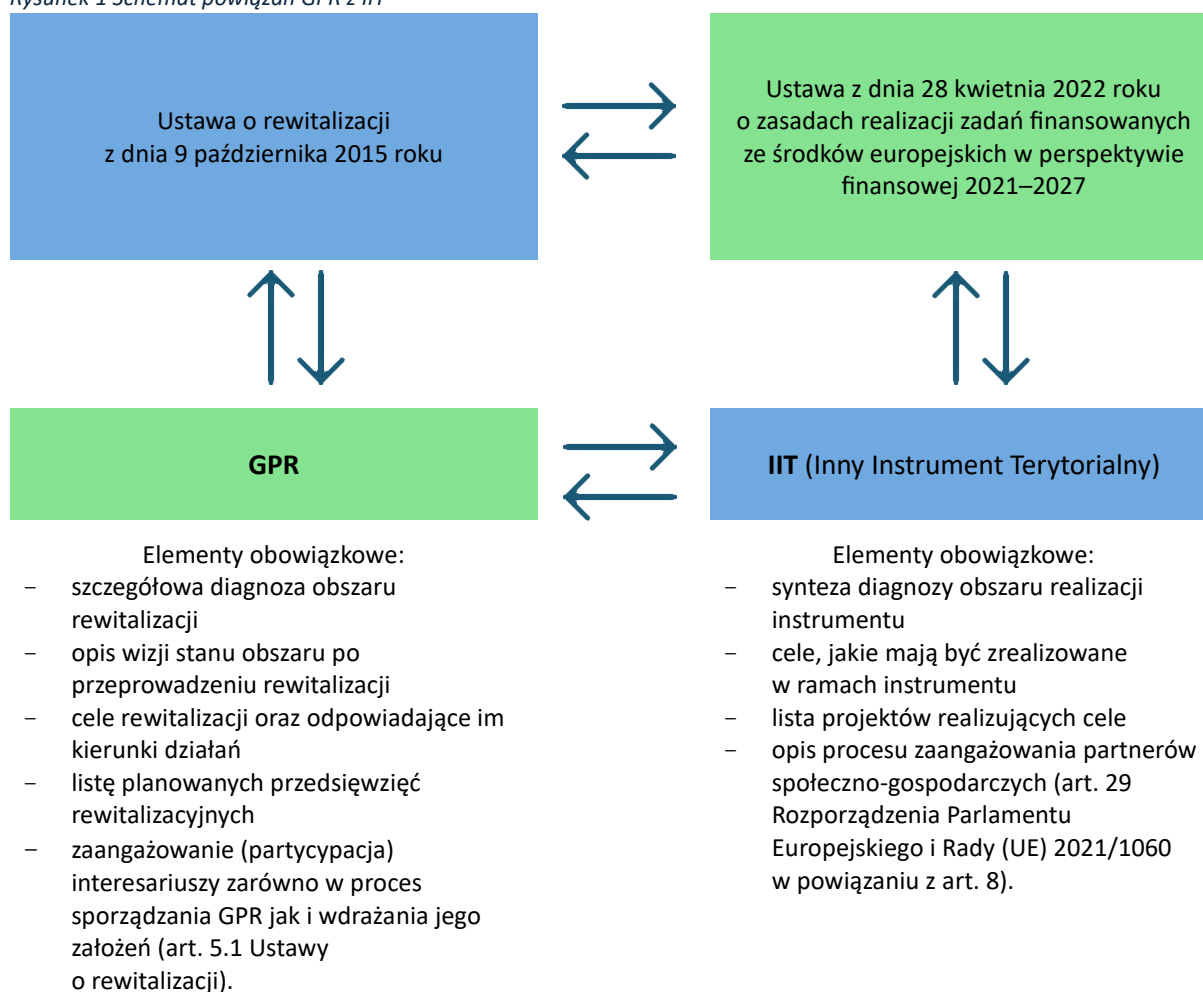
W proces wdrażania programu zostaną zaangażowani wszyscy partnerzy określani w art. 8 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, w tym w szczególności przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego.

Główną przesłanką realizującą ten postulat będzie możliwość udziału przedstawicieli tych podmiotów w Komitecie Rewitalizacji.

13. GPR jako strategia IIT

Zgodnie z zapisami dokumentu pt. „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027”, gminne programy rewitalizacji pełnią obowiązkowo funkcję strategii IIT w odniesieniu do działań przewidzianych do finansowania ze środków polityki spójności. Poniżej zaprezentowano schemat blokowy, ilustrujący zależności pomiędzy Gminnym Programem Rewitalizacji i strategią IIT. Wykazuje on jednocześnie szczególną rolę dokumentu jako narzędzia, umożliwiającego pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

Rysunek 1 Schemat powiązań GPR z IIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o rewitalizacji oraz Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce.

Zgodnie z zapisami dokumentu „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 stanowi strategię IIT, ponieważ w dokumencie tym uwzględniono obowiązkowe elementy strategii IIT takie jak:

Tabela 45 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów GPR

Rozdział GPR	Lp.	Element obowiązkowy strategii IIT
3. Synteza diagnozy 4. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	I	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
7. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	II	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
6. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	III	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
12. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	IV	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT

Źródło: opracowanie własne.

Warto podkreślić, że czwarty element obowiązkowy strategii IIT, przedstawiony w powyższej tabeli, odpowiada zapisom ustawy o rewitalizacji dotyczącym uspołecznienia procesu tworzenia i realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Ponadto ustawodawca szczegółowo określa: katalog interesariuszy rewitalizacji; wymagane formy angażowania społeczności lokalnej w opracowanie i wdrażanie GPR; podmioty uprawnione do powołania komitetu rewitalizacji oraz ich rolę w procesie opiniowania programu⁹.

Oprócz standardowych form partycypacji, takich jak konsultacje społeczne, spotkania warsztatowe czy zbieranie uwag w formie papierowej, ustnej i elektronicznej, proces angażowania partnerów społeczno-gospodarczych obejmował również przeprowadzenie formalnej procedury opiniowania. W związku z tym projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026–2031 został skierowany do następujących podmiotów:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,

⁹ Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji: art. 5.1 – partycypacja społeczna; art. 6.1 – konsultacje społeczne; art. 7.1 – komitet rewitalizacji w powiązaniu z art. 2.2 – interesariusze rewitalizacji oraz art. 17.1 – proces opiniowania (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Komitetu Rewitalizacji (jeżeli został powołany),
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w Ustawie z dnia 20 lipca 2017 r.
- o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1054) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

Ponadto, na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w powiązaniu z art. 8. zapewniono możliwość i włączono w proces przygotowania GPR następujących partnerów:

- władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne,
- partnerów społecznych i gospodarczych,
- podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie.

Wskazane podmioty miały 21 dni na wyrażenie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na stronie gminy oraz w biuletynie informacji publicznej.

14. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).

15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 nie wywołuje konieczności zmian w uchwałach Rady Gminy. Niniejszy dokument jest zgodny z zapisami uchwał prawa lokalnego oraz prawa miejscowego i w związku z tym, nie przewiduje się wprowadzania zmian w tych dokumentach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w GPR nie kolidują z zapisami uchwał, o którym mowa w art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725). Ponadto przedsięwzięcia te nie ingerują w zasoby mieszkaniowe gminy ani Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy (Uchwała Nr XXI/123/2025 Rady Gminy Męcinka z dnia 30 czerwca 2025 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Męcinka na lata 2025-2030”).

16. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1 Specjalna strefa rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026-2031 nie planuje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa jest w art. 25 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

16.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

Realizacja zaproponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wywołuje konieczności wprowadzenia zmian w aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Męcinka (Uchwała Nr XXXIX/236/2001 Rady Gminy Męcinka z dnia 2 lipca 2001 r.) ani aktualizacji (lub zmiany) Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

Należy natomiast wspomnieć, że studium traci moc z końcem czerwca 2026 r. (lub też w momencie wejścia w życie planu ogólnego w gminie), a zgodnie ze znowelizowaną Ustawą z dnia 9 października

2015 r. o rewitalizacji w GPR wskazuje się zakres niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy. Ponadto, zgodnie z art. 20 ust. 2, postępowanie w sprawie zmiany planu ogólnego gminy, realizujące ustalenia gminnego programu rewitalizacji, prowadzi się w trybie określonym w przepisach ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jeżeli projekt zmiany planu ogólnego nie zawiera innych ustaleń, przepisów art. 13 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 1 i 2 tej ustawy nie stosuje się.

W momencie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Męcinka na lata 2026–2031 gmina nie posiada planu ogólnego (planowane jest jego opracowanie), w związku z czym zapisy dokumentu nie wskazują zmian w tym zakresie.

Spis tabel i wykresów

Tabela 1 Schemat celów strategicznych wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań.....	9
Tabela 2 Cele i kierunki rozwoju Strategii Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035	10
Tabela 3 Spójność GPR ze Strategią Rozwoju Gminy Męcinka 2026-2035	10
Tabela 4 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka.....	12
Tabela 5 Działania podstawowe i uzupełniające przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka	13
Tabela 6 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka.....	16
Tabela 7 Działania podstawowe i uzupełniające przypisane do JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Męcinka.....	16
Tabela 8 Zestawienie obszarów porównawczych w Gminie Męcinka	20
Tabela 9 Katalog wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego	22
Tabela 10 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników	26
Tabela 11 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane	27
Tabela 12 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery.....	28
Tabela 13 Obszar zdegradowany w Gminie Męcinka	30
Tabela 14 Obszar rewitalizacji w Gminie Męcinka.....	32
Tabela 15 Obszar rewitalizacji gminy Męcinka.	37
Tabela 16 Wskaźniki demograficzne w podobszarze Męcinka.	39
Tabela 17 Zjawisko bezrobocia w podobszarze Męcinka.....	40
Tabela 18 Intensywność korzystania z pomocy społecznej w podobszarze Męcinka.....	41
Tabela 19 Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego w podobszarze Męcinka.....	42
Tabela 20 Wskaźniki sfery gospodarczej w podobszarze Męcinka.	43
Tabela 21 Wskaźniki sfery środowiskowej w podobszarze Męcinka.	44
Tabela 22 Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej w podobszarze Męcinka.....	45
Tabela 23 Wskaźniki sfery technicznej w podobszarze Męcinka.	46
Tabela 24 Wskaźniki demograficzne dla podobszaru Małuszów.	51
Tabela 25 Zjawisko bezrobocia w podobszarze Małuszów.	51
Tabela 26 Intensywność korzystania z pomocy społecznej w podobszarze Małuszów.	52
Tabela 27 Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego w podobszarze Małuszów.	53
Tabela 28 Wskaźniki sfery gospodarczej w podobszarze Małuszów.	54
Tabela 29 Wskaźniki sfery środowiskowej w podobszarze Małuszów.	55
Tabela 30 Sytuacja demograficzna podobszaru Muchów.....	60
Tabela 31 Rynek pracy w podobszarze rewitalizacji Muchów.	61
Tabela 32 Wskaźniki zapotrzebowania na wsparcie społeczne w podobszarze Muchów.	61
Tabela 33 Wskaźniki bezpieczeństwa publicznego w podobszarze Muchów.	62
Tabela 34 Wskaźniki sfery gospodarczej w podobszarze Muchów.	62
Tabela 35 Wskaźniki sfery środowiskowej w podobszarze Muchów.	63
Tabela 36 Wskaźniki sfery przestrzenno-funkcjonalnej podobszaru Muchów.	64
Tabela 37 Zabytki w podobszarze Muchów.	65
Tabela 38 Syntetyczne podsumowanie analizy pogłębionej obszaru rewitalizacji.....	67
Tabela 39 Projekty zrealizowane w latach 2014-2020 na terenie Gminy Męcinka	102
Tabela 40 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR.....	114
Tabela 41 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	115
Tabela 42 Harmonogram rewitalizacji	116
Tabela 43 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów GPR....	124

Grafika 1 Obszary porównawcze w gminie Męcinka	21
Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji.....	25
Grafika 3 Obszar zdegradowany	31
Grafika 4 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	32
Grafika 5 Podobszar rewitalizacji Małuszów.....	33
Grafika 6 Podobszar rewitalizacji Muchów	34
Grafika 7 Podobszar rewitalizacji Męcinka	35
Grafika 8 Uwarunkowania przestrzenne podobszaru Męcinka.	38
Grafika 9 Zabytki w podobszarze Męcinka.	47
Grafika 10 Uwarunkowania przestrzenne podobszaru Małuszów.....	50
Grafika 11 Zabytki w podobszarze Małuszów.....	57
Grafika 12 Zagospodarowanie przestrzenne podobszaru Muchów.....	59
Grafika 13 Zabytki w podobszarze Muchów.	65

Załącznik nr 1. Mapa pogłądowa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych